

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej
Alior Banku Spółki Akcyjnej

za rok zakończony 31 grudnia 2015 r.

Wybrane dane finansowe dotyczące sprawozdania finansowego

	W tys. PLN		
	1.01.2015 - 31.12.2015	1.01.2014 - 31.12.2014	%
	A	B	(A-B)/B C
Wynik z tytułu odsetek	1 501 013	1 229 570	22,1%
Wynik z tytułu opłat i prowizji	331 668	348 140	-4,7%
Wynik handlowy i pozostały	333 332	295 278	12,9%
Wynik z odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	-672 113	-546 590	23,0%
Koszty działania	-1 107 892	-925 271	19,7%
Zysk brutto	386 008	401 127	-3,8%
Zysk netto	308 975	322 047	-4,1%
Przepływy pieniężne netto	745 939	206 986	260,4%
Należności od klientów	30 907 057	23 647 990	30,7%
Zobowiązania wobec klientów	33 663 542	24 427 988	37,8%
Kapitały własne	3 514 099	3 015 076	16,6%
Aktywa razem	40 003 010	30 167 568	32,6%
Wybrane wskaźniki			
Zysk/strata na jedną akcję zwykłą (w zł)	4,31	4,61	-6,5%
Współczynnik wypłacalności	12,54%	12,80%	-2,0%
Tier 1	9,69%	11,23%	-13,7%

	W tys. EUR		
	1.01.2015 - 31.12.2015	1.01.2014 - 31.12.2014	%
	A	B	(A-B)/B C
Wynik z tytułu odsetek	358 682	293 502	22,2%
Wynik z tytułu opłat i prowizji	79 255	83 102	-4,6%
Wynik handlowy i pozostały	79 653	70 484	13,0%
Wynik z odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	-160 608	-130 473	23,1%
Koszty działania	-264 742	-220 865	19,9%
Zysk brutto	92 240	95 750	-3,7%
Zysk netto	73 833	76 874	-4,0%
Przepływy pieniężne netto	178 250	49 408	260,8%
Należności od klientów	7 252 624	5 548 176	30,7%
Zobowiązania wobec klientów	7 899 458	5 731 175	37,8%
Kapitały własne	824 616	707 382	16,6%
Aktywa razem	9 387 073	7 077 767	32,6%
Wybrane wskaźniki			
Zysk/strata na jedną akcję zwykłą (EUR)	1,03	1,10	-6,4%
Współczynnik wypłacalności	12,54%	12,80%	-2,0%
Tier 1	9,69%	11,23%	-13,7%

Wybrane pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów:

a) na dzień 31.12.2015 r.

- pozycje bilansu - według kursu średniego EUR wyrażonego w złotych, ogłoszonego przez NBP i obowiązującego w dniu 31.12.2015 r. - 4,2615;

- pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych - według kursu średniego EUR wyrażonego w złotych, który stanowi średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP, obowiązujących na koniec każdego miesiąca - 4,1848;

b) na dzień 31.12.2014 r.

- pozycje bilansu - według kursu średniego EUR wyrażonego w złotych, ogłoszonego przez NBP i obowiązującego w dniu 31.12.2014 r. - 4,2623,

- pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych - według kursu średniego EUR wyrażonego w złotych, który stanowi średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP, obowiązujących na koniec każdego miesiąca - 4,1893;

Spis treści

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	5
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	8
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	9
Informacje dodatkowe do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	10
1. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej	10
2. Polityka rachunkowości	18
3. Segmenty działalności	51
Informacje dodatkowe do rachunku zysków i strat	54
4. Wynik z tytułu odsetek	54
5. Wynik z tytułu prowizji i opłat	55
6. Wynik handlowy	55
7. Zrealizowany wynik na pozostałych instrumentach finansowych	56
8. Wynik z pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	56
9. Koszty działania	56
10. Wynik z odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	58
11. Podatek dochodowy	58
12. Zysk przypadający na jedną akcję	60
Informacje dodatkowe do sprawozdania z sytuacji finansowej	60
13. Kasa i środki w banku centralnym	60
14. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	61
15. Należności od klientów	63
16. Należności od banków	67
17. Rzeczowe aktywa trwałe	67
18. Wartości niematerialne	68
19. Pozostałe aktywa	69
20. Zobowiązania wobec klientów	70
21. Zobowiązania wobec banków	72
22. Rezerwy	72
23. Pozostałe zobowiązania	73
24. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	73
25. Rachunkowość zabezpieczeń	77
26. Zobowiązania podporządkowane	78
27. Kapitał własny	79
28. Wartość godziwa	81
29. Pozycje pozabilansowe	83
30. Nabycie przez Alior Bank S.A. Meritum Bank ICB S.A.	84
31. Rachunek przepływów pieniężnych – informacja dodatkowa	91
32. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	93
33. Transakcje z podmiotami powiązanymi	93
34. Sprzedaż wierzytelności	94

35.	Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych	95
36.	Transakcje, wynagrodzenia i akcje osób nadzorujących i zarządzających.....	96
37.	Program opcji menedżerskich	97
38.	Sprawy sporne.....	99
39.	Noty Biura Maklerskiego.....	100
40.	Istotne zdarzenia po dacie bilansowej	100
41.	Ustanowienie Programu Emisji Obligacji	101
42.	Rating	102
	Noty objaśniające dotyczące ryzyka.....	103
43.	Ryzyko rynkowe.....	103
44.	Ryzyko walutowe	106
45.	Ryzyko stopy procentowej.....	108
46.	Ryzyko płynności	111
47.	Ryzyko kredytowe	116
48.	Ryzyko operacyjne	135
49.	Zarządzanie kapitałem	137

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Numer noty	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Przychody z tytułu odsetek		2 399 220	2 063 318
Koszty z tytułu odsetek		-898 207	-833 748
Wynik z tytułu odsetek	4	1 501 013	1 229 570
Przychody z tytułu dywidend		74	16
Przychody z tytułu prowizji i opłat		545 730	533 608
Koszty z tytułu prowizji i opłat		-214 062	-185 468
Wynik z tytułu prowizji i opłat	5	331 668	348 140
Wynik handlowy	6	268 679	254 898
Wynik zrealizowany na pozostałych instrumentach finansowych	7	12 923	7 928
Pozostałe przychody operacyjne		81 884	52 384
Pozostałe koszty operacyjne		-30 228	-19 948
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	8	51 656	32 436
Koszty działania banku	9	-1 107 892	-925 271
Wynik z odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	10	-672 113	-546 590
Zysk brutto		386 008	401 127
Podatek dochodowy	11	-77 033	-79 080
Zysk netto		308 975	322 047
Zysk netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		309 648	322 744
Strata netto przypadający udziałom niekontrolującym		-673	-697
Zysk netto		308 975	322 047
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		72 088 316	69 928 230
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	12	4,31	4,61
Zysk rozwodniony na jedną akcję zwykłą (w zł)	12	4,12	4,40

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Numer noty	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Zysk netto		308 975	322 047
Inne całkowite dochody podlegające opodatkowaniu, które będą odniesione na wynik netto po spełnieniu odpowiednich warunków		-6 211	38 203
Skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (netto)	27.2	-626	7 559
Strata/zysk z tytułu wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		-773	9 332
Podatek odroczony	11	147	-1 773
Skutki wyceny instrumentów zabezpieczających (netto)	25.7	-5 585	30 644
Strata/zysk z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających		-6 895	37 832
Podatek odroczony	11	1 310	-7 188
Razem dochody całkowite netto		302 764	360 250
- przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej		303 437	360 250
- przypadające udziałowcom niekontrolującym		-673	-697

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

AKTYWA	Numer noty	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Kasa i środki w banku centralnym	13	1 750 135	1 158 440
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	24	390 569	476 821
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	14	4 253 119	2 652 126
Pochodne instrumenty zabezpieczające	25	139 578	80 205
Należności od banków	16	645 329	449 378
Należności od klientów	15	30 907 057	23 647 990
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	32	628 332	927 191
Rzeczowe aktywa trwałe	17	228 955	191 835
Wartości niematerialne	18	387 048	215 564
Aktywa przeznaczone do sprzedaży		888	908
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	11	275 453	147 849
Pozostałe aktywa	19	396 547	219 261
AKTYWA RAZEM		40 003 010	30 167 568

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY	Numer noty	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	24	310 180	349 033
Zobowiązania wobec banków	21	1 051 028	1 049 162
Zobowiązania wobec klientów	20	33 663 542	24 427 988
Pochodne instrumenty zabezpieczające	25	0	4 777
Rezerwy	22	10 813	8 311
Pozostałe zobowiązania	23	535 274	747 073
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		21 776	24 553
Zobowiązania podporządkowane	26	896 298	541 595
Zobowiązania, razem		36 488 911	27 152 492
Kapitał własny	27	3 514 099	3 015 076
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej)		3 512 859	3 013 163
Kapitał akcyjny		727 075	699 784
Kapitał zapasowy		2 279 843	1 775 397
Kapitał z aktualizacji wyceny		15 215	21 426
Pozostałe kapitały rezerwowe		184 735	184 008
Niepodzielony wynik z lat ubiegłych		-3 657	9 804
Zysk/strata bieżącego roku		309 648	322 744
Udziały niekontrolujące		1 240	1 913
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM		40 003 010	30 167 568

(w tysiącach złotych)

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Okres 1.01.2015- 31.12.2015	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Kapitał z aktualizacji wyceny	Niepodzielony wynik lat ubiegłych	Zysk bieżącego roku	Udziały niekontrolujące	Kapitał ogółem
Stan 1 stycznia 2015 r.	699 784	1 775 397	184 008	21 426	9 804	322 744	1 913	3 015 076
Przeniesienie wyniku roku ubiegłego	-	-	-	-	322 744	-322 744	-	-
Dochody całkowite	-	-	-	-6 211	-	309 648	-673	302 764
zysk netto	-	-	-	-	-	309 648	-673	308 975
pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-6 211	-	-	-	-6 211
Świadczenia w formie akcji	-	-	727	-	-	-	-	727
Wpływy z emisji akcji	27 291	168 241	-	-	-	-	-	195 532
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	336 205	-	-	-336 205	-	-	-
Stan 31 grudnia 2015 r.	727 075	2 279 843	184 735	15 215	-3 657	309 648	1 240	3 514 099

Okres 1.01.2014- 31.12.2014	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Kapitał z aktualizacji wyceny	Niepodzielony wynik lat ubiegłych	Zysk bieżącego roku	Udziały niekontrolujące	Kapitał ogółem
Stan 1 stycznia 2014 r.	635 830	1 434 713	176 792	-16 777	-273 728	227 902	-	2 184 732
Przeniesienie wyniku roku ubiegłego	-	-	-	-	227 902	-227 902	-	-
Dochody całkowite	-	-	-	38 203	-	322 744	-697	360 250
zysk netto	-	-	-	-	-	322 744	-	322 744
pozostałe dochody całkowite	-	-	-	38 203	-	-	-	38 203
Świadczenia w formie akcji	-	-	7 376	-	-	-	-	7 376
Wpływy z emisji akcji	63 954	396 315	-	-	-	-	-	460 269
Pokrycie straty z kapitału zapasowego	-	-55 630	-	-	55 630	-	-	-
Sprzedaż jednostki zależnej	-	-1	-1	-	-	-	-	-2
Udziały nie dające kontroli powstałe w wyniku połączenia przedsiębiorstw	-	-	-	-	-	-	3 204	3 204
Nabycie udziałów niekontrolujących po objęciu kontroli	-	-	-159	-	-	-	-594	-753
Stan 31 grudnia 2014 r.	699 784	1 775 397	184 008	21 426	9 804	322 744	1 913	3 015 076

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Numer noty	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Działalność operacyjna			
Zysk/(Strata) brutto za rok obrotowy		386 008	401 127
Korekty :		356 699	-704 080
Niezrealizowane zyski/straty z tytułu różnic kursowych		-597	1 394
Przychody z tytułu dywidendy		74	
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych		86 363	75 456
Zmiana odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ŚT i WN		7 249	5 253
Straty/Zyski ze sprzedaży inwestycji netto		0	-13
Zmiana stanu rezerw		402	3 412
Świadczenia w formie akcji		727	7 376
Inne korekty		0	-1
Zmiana stanu kredytów i innych należności	31.2	-4 612 967	-4 078 894
Zmiana stanu aktywów dostępnych do sprzedaży		-1 142 187	-180 761
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu		86 252	-233 530
Zmiana stanu instrumentów pochodnych zabezpieczających stanowiących aktywa		298 859	-68 106
Zmiana stanu aktywów wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem odniesionym do rachunku zysków i strat		-59 373	0
Zmiana stanu aktywów przeznaczonych do sprzedaży		20	37 427
Zmiana stanu pozostałych aktywów	31.4	-136 876	122 359
Zmiana stanu depozytów		5 789 166	3 067 389
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu własnej emisji		617 274	519 010
Zmiana stanu zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu		-39 589	164 943
Zmiana stanu instrumentów pochodnych zabezpieczających stanowiących zobowiązania		-4 777	4 777
Zmiana stanu innych zobowiązań i innych dochodów całkowitych	31.3	-366 773	-52 077
Podatek zapłacony		-166 548	-99 494
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		742 707	-302 953
Działalność inwestycyjna			
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej:		-366 273	-78 974
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	31.5	-55 295	-22 864
Nabycie wartości niematerialnych	31.6	-57 193	-56 003
Nabycie udziałów w jednostkach zależnych, po potrąceniu nabytych środków pieniężnych		-253 785	-107
Wpływy z działalności inwestycyjnej:		310	61
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych		310	49
Zbycie udziałów w jednostkach zależnych		0	12
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		-365 963	-78 913
Działalność finansowa			
Wydatki z tytułu działalności finansowej:		-201 216	-192 520
Splata zobowiązań długoterminowych		-167 029	-219 940
Koszt z tyt. odsetek –kredyt otrzymany		0	654
Koszt z tyt. odsetek –zobowiązania podporządkowane		-34 187	26 766
Wpływy z działalności finansowej:		570 411	781 372
Zaciągnięcie zobowiązań podporządkowanych		374 879	321 700
Wpływy z emisji akcji		195 532	460 269
Nabycie udziałów niekontrolujących po objęciu kontroli		0	-597
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		369 195	588 852
Przepływy pieniężne netto, razem		745 939	206 986
Różnice kursowe z przeliczenia środków pieniężnych		10 859	16 713
Bilansowa zmiana stanu gotówki i ekwiwalentu gotówki		745 939	206 986
Gotówka i ekwiwalenty gotówki, Bilans otwarcia		1 456 273	1 251 673
Gotówka i ekwiwalenty gotówki, Bilans zamknięcia	31.1	2 202 212	1 458 659
Dodatkowe ujawnienia na temat przepływów operacyjnych			
Otrzymane dochody odsetkowe		2 077 930	1 745 303
Koszty odsetkowe zapłacone		-549 248	-476 567

Informacje dodatkowe do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej

1.1 Informacje ogólne

Alior Bank Spółka Akcyjna („Bank”, „jednostka dominująca”) jest jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej Alior Banku Spółki Akcyjnej („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”). Bank z siedzibą w Warszawie przy ulicy Łopuszańskiej 38D został wpisany do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000305178. Jednostce dominującej został nadany numer identyfikacji podatkowej NIP: 107-001-07-31 oraz numer statystyczny REGON: 141387142.

Od 14 grudnia 2012 r. Bank jest notowany na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (nr ISIN: PLALIOR00045).

1.2 Czas trwania i zakres działalności

18 kwietnia 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego („KNF”) udzieliła zezwolenia na utworzenie banku pod nazwą Alior Bank S.A., a 1 września 2008 r. wydała Bankowi zezwolenie na rozpoczęcie działalności. 5 września 2008 r. KNF zezwoliła na prowadzenie przez Bank działalności maklerskiej. Czas działalności Banku i jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej nie został oznaczony.

Alior Bank S.A. jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym, obsługującym osoby fizyczne, prawne i inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. Podstawowa działalność Banku obejmuje prowadzenie rachunków bankowych, udzielanie kredytów i pożyczek pieniężnych, emitowanie bankowych papierów wartościowych oraz prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych. Grupa prowadzi także działalność maklerską, doradztwo i pośrednictwo finansowe oraz świadczy inne usługi finansowe. Informacje na temat spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej zostały przedstawione w punkcie 1.4. niniejszego rozdziału. Zgodnie z postanowieniami Statutu Alior Bank prowadzi działalność na terytoriach Rzeczypospolitej Polskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Bank świadczy usługi przede wszystkim klientom z Polski. Udział klientów zagranicznych w całkowitej liczbie klientów Banku jest znikomy.

1.3 Akcjonariusze Alior Banku Spółki Akcyjnej

Akcjonariuszami Alior Banku posiadającymi według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. ponad 5% udziału w kapitale podstawowym byli:

- Alior Lux S.a r. l. & Co S.C.A.;
- Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. wraz z PZU Życie S.A.;

- Genesis Asset Managers LLP;
- Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK.

Akcjonariusze z pakietami powyżej 5% akcji Banku na dzień 31.12.2015 r. i 31.12.2014

Akcjonariusz	Liczba akcji/Liczba głosów	Wartość nominalna akcji [PLN]	Udział akcji w kapitale zakładowym	Udział głosów w ogólnej liczbie głosów
31 grudnia 2015 r.				
PZU S.A. (wraz z PZU Życie S.A.)	14 517 147	145 171 470	19,97%	19,97%
Genesis Asset Managers LLP	5 093 922	50 939 220	7,00%	4,79%
Alior Lux S.a r.l. & Co. S.C.A.	3 828 673	38 286 730	5,27%	5,27%
Aviva OFE Aviva BZ WBK	3 806 451	38 064 510	5,23%	5,23%
Pozostałe akcje	45 461 270	454 612 700	62,53%	64,74%
Razem	72 707 463	727 074 630	100%	100%
31 grudnia 2014 r.				
Alior Lux S.a r.l. & Co. S.C.A. (wraz z Alior Polska sp. z o.o.)	18 318 473	183 184 730	26,18%	26,18%
Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju	5 614 035	56 140 350	8,02%	8,02%
Genesis Asset Managers, LLP	3 853 644	38 536 440	5,51%	5,51%
Pozostali akcjonariusze	42 192 214	421 922 140	60,29%	60,29%
Razem	69 978 366	699 783 660	100%	100%

W dniu 30 maja 2015 r. Zarząd otrzymał zawiadomienie o zawarciu przedwstępnej umowy sprzedaży 18.318.473 akcji Banku, stanowiących 25,26% kapitału zakładowego Banku, pomiędzy Alior Lux S.a.r.l. & Co. S.C.A. z siedzibą w Luksemburgu („Alior Lux”) i Alior Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (podmioty z grupy Carlo Tassara S.p.A.), a Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń SA z siedzibą w Warszawie („PZU”).

Zgodnie z otrzymanym zawiadomieniem zakup akcji Banku przez PZU nastąpi w trzech transzach po spełnieniu się warunków określonych w umowie:

1. w pierwszej transzy PZU nabyło 6.744.900 akcji Banku należących do Alior Lux i 500.000 akcji należących do Alior Polska sp. z o.o.;
2. w drugiej transzy PZU nabyło 7.244.900 akcji Banku należących do Alior Lux;
3. w trzeciej transzy PZU nabędzie 3.828.673 akcji Banku należących do Alior Lux.

Wykonanie kolejnej transzy nastąpi po upływie 70 dni od wykonania transzy poprzedniej. Umowa zawarta została pod warunkiem uzyskania wymaganych zgód na dokonanie transakcji przez KNF, Prezesa UOKiK oraz Komitet Antymonopolowy Ukrainy. W przypadku nieotrzymania przedmiotowych zgód do 31 marca 2016 r. umowa wygaśnie.

W dniu 5 sierpnia 2015 r. Prezes UOKiK wydał decyzję wyrażającą zgodę na dokonanie koncentracji pomiędzy PZU i Bankiem.

W dniu 2 września 2015 r. Zarząd PZU powziął informację, iż Komitet Antymonopolowy Ukrainy wyraził zgodę na nabycie przez PZU akcji Banku uprawniających PZU do wykonywania więcej niż 25% głosów w najwyższym organie Banku.

W dniu 6 października 2015 r. Zarząd PZU powziął informację, iż KNF stwierdziła brak podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec planowanego nabycia przez PZU akcji Banku w liczbie zapewniającej przekroczenie 20% liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku.

Przedmiotowe decyzje powodują spełnienie się kolejnych z warunków zawieszających umowy zawartej w dniu 30 maja 2015 r. pomiędzy PZU a akcjonariuszami Banku tj. spółką Alior Lux oraz spółką Alior Polska sp. z o.o., na mocy której, po spełnieniu warunków w niej wskazanych, PZU nabędzie łącznie 18.318.473 akcji Banku, stanowiących około 25,26% kapitału zakładowego Banku oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu.

W dniu 12 października 2015 r. Zarząd otrzymał zawiadomienie w trybie art. 69 Ustawy o Ofercie Publicznej o zmianie udziałów w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu przez PZU. Zgodnie z otrzymanym zawiadomieniem w wyniku transakcji z dnia 9 października 2015 r. (rozliczonej w dniu 12 października 2015 r.) PZU wraz z podmiotem zależnym PZU Życie SA posiadały 7.272.247 akcji Banku stanowiących 10,002% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

W dniu 18 i 21 grudnia 2015 r. Zarząd otrzymał zawiadomienia w trybie art. 69 Ustawy o Ofercie Publicznej o zmianie udziałów w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu przez PZU oraz Alior Lux. Zgodnie z otrzymanymi zawiadomieniami w wyniku transakcji z dnia 17 grudnia 2015 r. (rozliczonej w dniu 18 grudnia 2015 r.) PZU wraz z podmiotem zależnym PZU Życie SA posiada 14.517.147 akcji Banku stanowiących 19,97% głosów na Walnym Zgromadzeniu, co przy rozdrobnieniu pozostałych akcjonariuszy zapewnia możliwość sprawowania kontroli nad Bankiem. Alior Lux po dokonaniu przedmiotowej transakcji posiada 3.828.673 akcji Banku stanowiących 5,27% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

W dniu 2 grudnia 2014 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwałę w sprawie warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku poprzez emisję akcji zwykłych na okaziciela serii H z jednoczesnym pozbawieniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Banku w całości, emisji warrantów subskrypcyjnych serii D z jednoczesnym pozbawieniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Banku w całości oraz zmiany statutu Banku i dotyczyła warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku w drodze emisji akcji zwykłych na okaziciela serii H o kwotę nie wyższą niż 23 554 980 zł w drodze emisji nie więcej niż 2 355 498 akcji. W dniu 25 lutego 2015 r. nastąpiła rejestracja 2 355 498 akcji w KDPW.

Ponadto w okresie sprawozdawczym miało miejsce podwyższenie kapitału zakładowego Banku w drodze emisji łącznie 373 599 akcji zwykłych na okaziciela serii D o łącznej wartości nominalnej 3 735 990 zł, której podstawą było częściowe rozliczenie Programu Motywacyjnego. W dniu 30 marca 2015 r. w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych Spółka Akcyjna nastąpiła rejestracja 187 744 akcji Banku, w dniu 22 czerwca 2015 r. nastąpiła rejestracja 159 588 akcji Banku, natomiast w dniu 28 września 2015 r. nastąpiła rejestracja 26 267 akcji Banku w KDPW. Powyższe podwyższenia zostały zarejestrowane przez sąd.

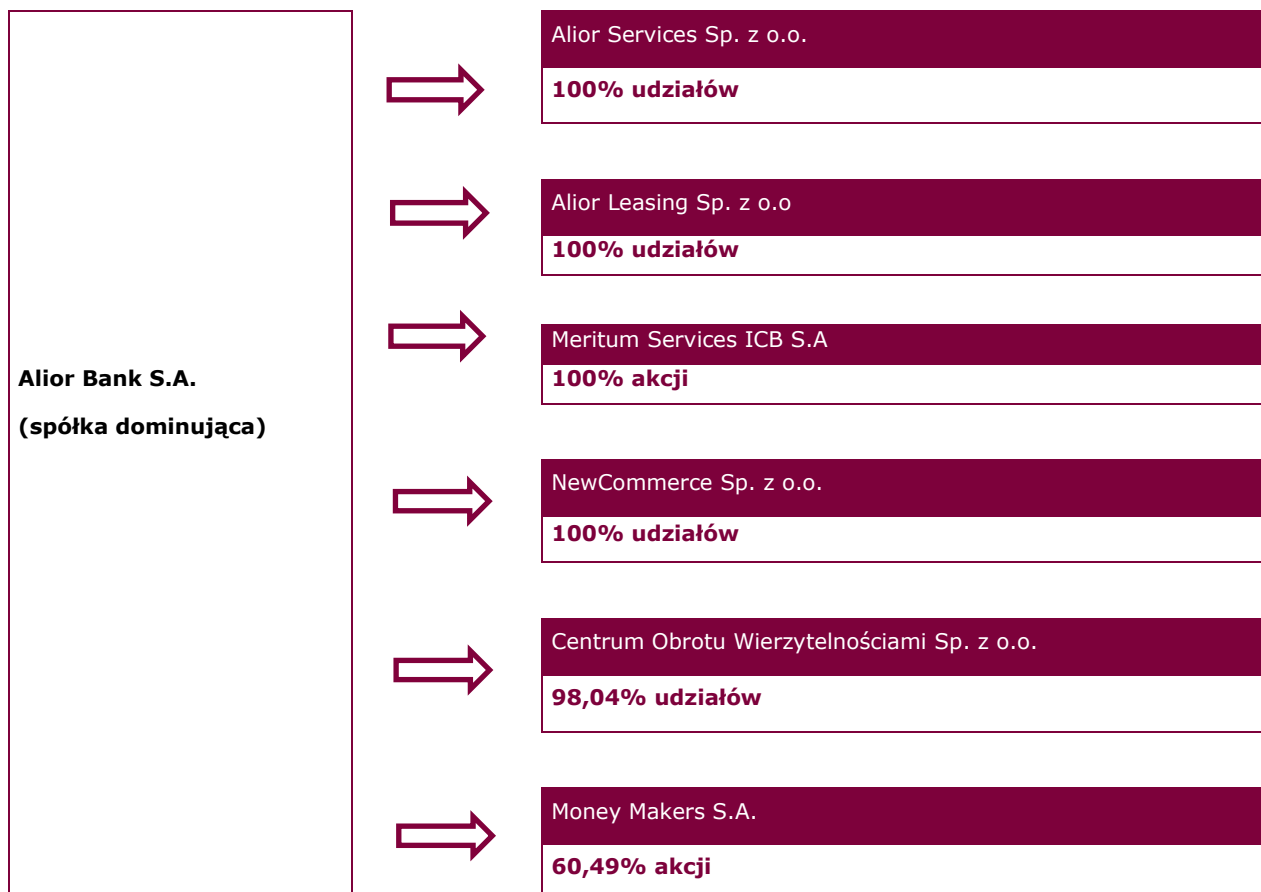
1.4 Informacje o Grupie Kapitałowej Alior Banku S.A.

Począwszy od dnia 18 grudnia 2015 r. jednostką dominującą wobec Banku oraz jednostką dominującą najwyższego szczebla Grupy jest Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA dla

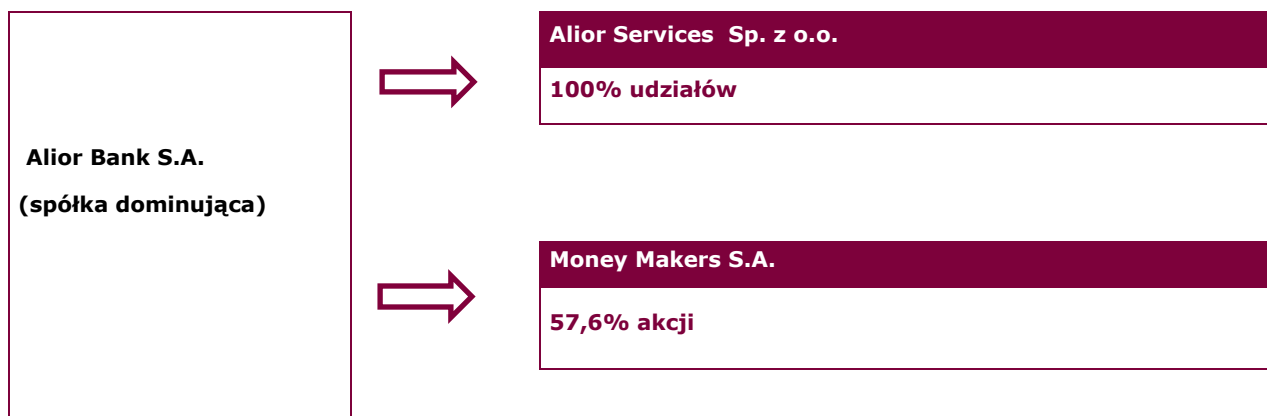
którego jednostką sprawującą kontrolę jest Skarb Państwa. Szczegółowy akcjonariat Banku został opisany w Nocie 1.3 powyżej.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Banku i sprawozdania finansowe poniższych spółek.

Grupa Kapitałowa Alior Bank S.A. na dzień 31 grudnia 2015 r.

Grupa Kapitałowa Alior Bank S.A. na dzień 31 grudnia 2014 r.

1.4.1 Działalność spółek należących do Grupy Kapitałowej Alior Banku S.A.

Grupę Kapitałową Alior Banku S.A. na dzień 31 grudnia 2015 r. tworzą: Alior Bank S.A., jako spółka dominująca oraz spółki zależne, w których Bank posiada udziały większościowe. W okresie sprawozdawczym nastąpiła zmiana struktury Grupy Kapitałowej Alior Banku S.A.

W dniu 19 lutego 2015 r. Alior Bank zawarł z Innova Financial Holdings S.à r.l, WCP Coöperatief U.A. oraz Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju przyrzeczoną umowę sprzedaży akcji Meritum na podstawie której Alior Bank SA łącznie nabył 12 382 746 akcji Meritum o wartości nominalnej 30 PLN każda reprezentujących 97,9% kapitału zakładowego Meritum oraz 95,0% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Meritum. Ponadto w dniu 19 lutego 2015 r. Bank poinformował o zamiarze połączenia Banku z Meritum. W II kwartale 2015 r. zakończył się proces przymusowego wykupu pozostałych akcji Meritum. Połączenie Alior Bank SA z Meritum zostało przeprowadzone w dniu 30 czerwca 2015 r. na podstawie art. 492 § 1 pkt 1 Kodeksu spółek handlowych poprzez przeniesienie całego majątku Meritum jako spółki przejmowanej na Bank jako spółkę przejmującą (łączenie przez przejęcie).

W tym samym dniu Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał wpisu połączenia obu banków. Szczegółowy opis transakcji zawarty jest w Nocie 31.

W dniu 12 lutego 2015 r. sąd wydał postanowienie o obniżeniu kapitału zakładowego spółki Centrum Obrotu Wierzytelnościami Alior Services Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A. i umorzeniu akcji skutkujące powrotem Banku na pozycję jedynego akcjonariusza.

Ponadto, 21 kwietnia 2015 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał rejestracji spółki Alior Leasing Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, której Bank jest jedynym udziałowcem.

W związku z rejestracją połączenia Alior Banku S.A. z Meritum Bank ICB S.A. („Meritum”) w dniu 30 czerwca 2015 r. nastąpiła sukcesja generalna, tym samym Alior Bank S.A. posiada 100% akcji spółki Meritum Services ICB SA.

22 września 2015 r. zarejestrowane zostało przekształcenie spółki Centrum Obrotu Wierzytelnościami Alior Services Sp. z o.o. SKA w Centrum Obrotu Wierzytelnościami Sp. z o.o. Dotychczas jedynym akcjonariuszem spółki był Alior Bank S.A., niemniej jednak w procesie przekształcenia uwzględniony został wkład wniesiony historycznie przez komplementariusza - spółkę Alior Services Sp. z o.o. w wysokości 1 000 zł. W efekcie Alior Services stał się udziałowcem Centrum Obrotu Wierzytelnościami Sp. z o.o., posiadającym 20 z 1020 udziałów. Pozostałe 1 000 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy posiada Alior Bank S.A.

W dniu 11 sierpnia 2015 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał rejestracji spółki NewCommerce Services Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, której Bank jest jedynym udziałowcem.

12 października 2015 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Money Makers TFI S.A. podjęło uchwałę nr 3/2015 w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki oraz emisji 800.000 akcji serii G, o wartości nominalnej 0,16 zł każda. W wyniku zawarcia w dniu 23 października 2015 r. umowy objęcia akcji, Bank objął 687.370 akcji serii G, o wartości nominalnej 0,16 zł każda. Przedmiotowe podwyższenie zostało zarejestrowane przez sąd w dniu 23 listopada 2015 r. Tym samym nastąpiła procentowa zmiana posiadanych przez Bank udziałów.

Ponadto, po dacie bilansowej, tj. w dniu 27 stycznia 2016 r., zawarta została umowa sprzedaży udziałów na podstawie której Bank nabył 40 udziałów spółki Centrum Obrotu Wierzytelnościami Sp. z o.o. od Alior Services Sp. z o.o. Tym samym na dzień publikacji raportu Alior Bank S.A. posiada 100% udziałów w spółce Centrum Obrotu Wierzytelnościami Sp. z o.o.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Banku i sprawozdania finansowe poniższych spółek. Bank dokonał oceny sprawowania kontroli w świetle regulacji MSSF 10 i określił swój status jako jednostki dominującej wobec poniższych jednostek. Wszystkie spółki zależne są konsolidowane metodą pełną.

1. Alior Services Sp. z o.o. (wcześniej Alior Raty Sp. z o.o. - zmiana firmy spółki zarejestrowana w dniu 23 maja 2014 r. przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego) to spółka utworzona 03.02.2012 r. z dniem 31.10.2013 r. zaprzestała działalności w zakresie świadczenia usług pośrednictwa finansowego. W styczniu 2014 r. Zarząd Alior Bank S.A. podjął decyzję o kontynuacji działalności spółki w innych niż dotychczas obszarach biznesowych.
 - Cele spółki:
 - a. wykorzystanie okazji sprzedażowych produktów i usług pozafinansowych,
 - b. rozszerzenie i uatrakcyjnienie oferty dla klientów Private Banking w celu wzmocnienia pozycji konkurencyjnej.
 - Działalność spółki:
 - a. wyszukiwanie i pozyskiwanie parterów zewnętrznych do współpracy w oferowaniu usług pozabankowych,
 - b. kojarzenie biznesowe klientów i partnerów zewnętrznych.
 - Przychody spółki to prowizje za pośrednictwo w usługach pozabankowych. Spółka kontynuuje również działalność w zakresie wypełniania zobowiązań wobec klientów w ramach umowy z TU Ergo Hestia.
2. Centrum Obrotu Wierzytelnościami Sp. z o.o. to spółka, której podstawowym przedmiotem działalności jest obrót wierzytelnościami nabytymi od Banku. Spółka powstała w celu optymalizacji procesu sprzedaży wierzytelności przez Bank.
3. Alior Leasing Sp. z o.o. jest spółką, której podstawowym przedmiotem działalności jest finansowanie środków trwałych poprzez leasing operacyjny, finansowy oraz pożyczkę leasingową.

4. Meritum Services ICB S.A. jest spółką, której przedmiotem działalności jest działalność usługowa w zakresie technologii informatycznych i komputerowych oraz pozostała działalność związana z informatyką. W 2015 r. rozszerzono działalności spółki o działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych, działalność związaną z oceną ryzyka i szacowaniem poniesionych strat, pozostała działalność wspomagająca ubezpieczenia i fundusze emerytalne.
5. NewCommerce Services Sp. z o.o. jest spółką, która będzie realizowała zadania związane z MyWallet (na rynku polskim i potencjalnie na innych rynkach działalności Grupy Deutsche Telekom) oraz związane ze sprzedażą produktów niebankowych, w tym w zakresie udostępnienia, w kooperacji z partnerami handlowymi, platformy zakupowej nowej generacji. Rozpoczęcie wykonywania przez nią działalności planowane jest w 2016 r.
6. Money Makers S.A. to spółka powstała w 2010 r., której działalność pierwotnie koncentrowała się na usługach związanych z asset management. Współpraca Banku ze spółką zależną Money Makers dotyczy trzech obszarów: asset management (zarządzanie portfelami klientów indywidualnych/private banking), ofert ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych, a także zarządzania subfunduszami Alior SFIO. W ramach swych planów rozwojowych spółka na początku lipca 2015 r. przeprowadziła przekształcenie z domu maklerskiego w towarzystwo funduszy inwestycyjnych. 23 czerwca 2015 r. Komisja Nadzoru Finansowego jednogłośnie udzieliła Money Makers S.A. zezwolenia na wykonywanie działalności polegającej na tworzeniu funduszy inwestycyjnych lub funduszy zagranicznych i zarządzania nimi, w tym pośrednictwie w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa, reprezentowaniu ich wobec osób trzecich i zarządzaniu zbiorczym portfelem papierów wartościowych oraz zarządzaniu portfelami, w skład których wchodzi instrumenty finansowe. Jednocześnie, na wniosek samej spółki KNF uchyliła decyzję w sprawie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej przez Money Makers S.A. Po przekształceniu Money Makers rozpoczęła działalność w lipcu 2015 r. jako Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych.

1.5 Informacje dotyczące składu Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku

Skład Zarządu Banku na dzień 31 grudnia 2015 r. przedstawiał się następująco:

Wojciech Sobieraj	Prezes Zarządu
Małgorzata Bartler	Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Czuba	Wiceprezes Zarządu
Joanna Krzyżanowska	Wiceprezes Zarządu
Witold Skrok	Wiceprezes Zarządu
Barbara Smalska	Wiceprezes Zarządu
Katarzyna Sułkowska	Wiceprezes Zarządu

W dniu 25 czerwca 2015 r. Rada Nadzorcza Banku podjęła uchwałę nr 46/2015 w sprawie powołania Pani Joanny Krzyżanowskiej w skład Zarządu Banku powierzając jej funkcję

Wiceprezesa Zarządu z dniem zarejestrowania połączenia Banku z Meritum Bank ICB S.A. w Krajowym Rejestrze Sądowym.

W dniu 14 października 2015 r. Pan Michał Hucał złożył rezygnację z funkcji członka Zarządu i Wiceprezesa Zarządu Banku odpowiedzialnego za Pion Rozwoju. Do 31 grudnia 2015 r. Pan Michał Hucał pełnił funkcję Doradcy Zarządu Banku.

Jednocześnie Rada Nadzorcza Alior Banku powołała z dniem 14 października 2015 r. w skład Zarządu Banku Panią Małgorzatę Bartler i Panią Barbarę Smalską, powierzając im funkcje Wiceprezesów Zarządu Banku. Pani Małgorzata Bartler będzie odpowiedzialna za rozwój strategii zarządzania zasobami ludzkimi sprawując nadzór nad Pionem HR. Pani Barbara Smalska będzie zarządzać Pionem Technologii i Rozwoju.

Skład Zarządu Banku na dzień 31 grudnia 2014 r. przedstawiał się następująco:

Wojciech Sobieraj	Prezes Zarządu
Krzysztof Czuba	Wiceprezes Zarządu
Michał Hucał	Wiceprezes Zarządu
Witold Skrok	Wiceprezes Zarządu
Katarzyna Sułkowska	Wiceprezes Zarządu

Skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 31 grudnia 2015 r. przedstawiał się następująco:

Helene Zaleski	- Przewodnicząca Rady Nadzorczej
Przemysław Dąbrowski	- Zastępca Przewodniczącej Rady Nadzorczej
Małgorzata Iwanicz-Drozdowska	- Członek Rady Nadzorczej
Sławomir Dudzik	- Członek Rady Nadzorczej
Niels Lundorff	- Członek Rady Nadzorczej
Marek Michalski	- Członek Rady Nadzorczej
Sławomir Niemierka	- Członek Rady Nadzorczej
Krzysztof Obłój	- Członek Rady Nadzorczej

Skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 31 grudnia 2014 r. przedstawiał się następująco:

Helene Zaleski	- Przewodnicząca Rady Nadzorczej
Małgorzata Iwanicz-Drozdowska	- Zastępca Przewodniczącej Rady Nadzorczej
Sławomir Dudzik	- Członek Rady Nadzorczej
Niels Lundorff	- Członek Rady Nadzorczej
Marek Michalski	- Członek Rady Nadzorczej
Krzysztof Obłój	- Członek Rady Nadzorczej
Stanisław Popów	- Członek Rady Nadzorczej

W dniu 22 grudnia 2015 r. Pan Stanisław Popów złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej z chwilą wznowienia w dniu 22 grudnia 2015 r. obrad Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku zwołanego na 30 listopada 2015 r. i kontynuującego obrady po przerwie.

Ponadto Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku zwołane na 30 listopada 2015 r. kontynuujące obrady 22 grudnia 2015 r. powołało w skład Rady Nadzorczej Pana Przemysława Dąbrowskiego i Pana Sławomira Niemierkę.

1.6 Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Alior Banku Spółki Akcyjnej za rok zakończony 31 grudnia 2014 r. zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Banku 26 lutego 2015 r.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Alior Banku Spółki Akcyjnej zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 2 marca 2016 r.

2. Polityka rachunkowości

2.1 Podstawa sporządzenia

Zakres podmiotowy i dane porównawcze

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje rok zakończony 31 grudnia 2015 r. i zawiera dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2014 r. Sprawozdanie zostało sporządzone w polskich złotych (PLN), a wszystkie zamieszczone w nim wartości zostały zaprezentowane w tysiącach złotych, chyba że wskazano inaczej.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Alior Banku S.A. zastosowano koncepcję wartości godziwej aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych, oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazano w wartości amortyzowanego kosztu, pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub w cenie nabycia, pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży wykazano w kwocie niższej spośród wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty zbycia. Pozostałe aktywa i zobowiązania oraz składniki majątku trwałego wykazuje się według modelu opartego na cenie nabycia lub koszcie wytworzenia tzn. po początkowym ujęciu wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o odpisy amortyzacyjne / umorzeniowe oraz z tytułu utraty wartości.

W 2015 r. Grupa zdecydowała o zmianie prezentacji wyniku odsetkowego z CIRS i IRS. Przychody i koszty odsetkowe związane z tymi transakcjami prezentowane są w wyniku odsetkowym, podczas gdy w 2014 r. prezentowane były w wyniku handlowym. Celem wprowadzenia zmiany jest zapewnienie zgodności prezentowanego wyniku z jego treścią ekonomiczną.

Pozycja sprawozdania z rachunku zysków i strat	Dane za 2014 r. zgodnie z poprzednią prezentacją	Zmiana	Dane za 2014 r. zgodnie ze zmienioną prezentacją
Przychody z tytułu odsetek	1 713 075	350 243	2 063 318
Koszty z tytułu odsetek	-497 317	-336 431	-833 748
Wynik z tytułu odsetek	1 215 758	13 812	1 229 570
Wynik handlowy	268 710	-13 812	254 898

Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Alior Banku Spółki Akcyjnej zostało sporządzone zgodnie ze stosowanymi w sposób ciągły Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi przez Unię Europejską według stanu w dniu 31 grudnia 2015 r., a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami – zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz.U. z 30 stycznia 2013 r., poz. 330 z późniejszymi zmianami) i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, a także wymogami wobec emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych.

Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Alior Banku Spółki Akcyjnej zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności Grupy Kapitałowej przez okres co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym, tzn. po 31 grudnia 2015 r.

W dniu zatwierdzenia niniejszego sprawozdania Zarząd Banku nie stwierdza okoliczności, które miałyby negatywny wpływ na działalność Grupy Kapitałowej z jakichkolwiek powodów.

Prezentacja sprawozdań finansowych

W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupa prezentuje aktywa i zobowiązania według kryterium płynności.

Zasady kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych opisano w nocy 2.3.8. Grupa nie kompensuje przychodów i kosztów, chyba że jest to wymogiem lub zostało dopuszczone przez standardy lub interpretację.

Podstawa konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Banku i sprawozdania finansowe jego jednostek zależnych sporządzone za rok zakończony 31 grudnia 2015 r. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych, po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF, sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, z wykorzystaniem spójnych zasad rachunkowości.

2.2 Istotne osądy przy stosowaniu zasad (polityki) rachunkowości, szacunki i założenia

Przygotowanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy wymaga od Zarządu Banku dokonania profesjonalnego osądu i szacunków oraz określenia założeń, które mają wpływ na przedstawiane wartości przychodów, kosztów, aktywów i zobowiązań oraz ujawnień dotyczących zobowiązań warunkowych na dzień sprawozdawczy. Niepewność związana z profesjonalnym osądem i szacunkami może jednak spowodować,

że ostateczne efekty transakcji przyczynią się w przyszłości do zmiany wartości aktywów i zobowiązań.

Szacunki i założenia

Poniżej przedstawiono obszary, dla których szacunki dokonane na dzień sprawozdawczy są obciążone ryzykiem korekty wartości bilansowej wykazanych aktywów i zobowiązań w następnym roku obrotowym. Założenia i szacunki Grupa opierała na danych dostępnych w dniu sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Istniejące okoliczności i założenia odnośnie do przyszłości mogą jednak ulec zmianie w związku ze zmianami rynkowymi lub okolicznościami niezależnymi od Grupy. Takie zmiany odzwierciedlane są w szacunkach w momencie zaistnienia.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

W przypadkach, w których nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej ujmowanych w sprawozdaniu aktywów finansowych i zobowiązań finansowych na podstawie aktywnych rynków, określa się ją za pomocą technik wyceny, do których zalicza się: wykorzystanie ostatnich transakcji rynkowych, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modele wyceny opcji oraz inne techniki wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku. Tam, gdzie jest to możliwe, dane wejściowe uzyskuje się z możliwych do zaobserwowania rynków, jeśli jednak nie jest to możliwe, konieczne jest stosowanie profesjonalnego osądu w zakresie dotyczącym ryzyka płynności, ryzyka kredytowego i zmienności. Zmiany założeń dotyczących tych czynników mogą mieć wpływ na wykazywaną wartość godziwą instrumentów finansowych. Wycena instrumentów finansowych została szczegółowo opisana w części 2.3.5.

Na potrzeby ujawnień zgodnie z MSSF7 Bank szacuje wartość zmiany wycen instrumentów pochodnych o liniowym profilu ryzyka przy założeniu równoległego przesunięcia krzywych dochodowości o 50pb. W tym celu Bank konstruuje krzywe dochodowości w oparciu o dane rynkowe. Bank analizuje, jaki wpływ na wycenę transakcji będzie miała zmiana krzywych dochodowości zgodnie z założonymi scenariuszami:

Dla portfela instrumentów pochodnych o liniowym profilu ryzyka nieobjętych rachunkowością zabezpieczeń

Szacunkowa zmiana wyceny [w tys. PLN]	31.12.2015		31.12.2014	
	scenariusz +50pb	scenariusz -50pb	scenariusz +50pb	scenariusz -50pb
IRS	-5 888	5 888	-7 331	7 331
CIRS	-432	432	-451	451
pozostałe instrumenty	-1 260	1 260	-1 041	1 041
Suma	-7 580	7 580	-8 823	8 823

Instrumenty objęte rachunkowością zabezpieczeń

Szacunkowa zmiana wyceny [w tys. PLN]	31.12.2015		31.12.2014	
	scenariusz +50pb	scenariusz -50pb	scenariusz +50pb	scenariusz -50pb
IRS	-44 255	44 255	-45 056	45 056
Suma	-44 255	44 255	-45 056	45 056

Utrata wartości należności od klientów

Bank dokonuje oceny wszystkich bilansowych ekspozycji kredytowych (grup bilansowych ekspozycji kredytowych) pod kątem identyfikacji obiektywnych przesłanek utraty wartości, według najbardziej aktualnych danych w dniu dokonywania aktualizacji wartości. Przy określaniu kwoty straty z tytułu utraty wartości dokonuje się oceny szacunków kwot i

terminów realizacji przyszłych przepływów pieniężnych. Szacunki oparte są na założeniach dotyczących wielu czynników, więc rzeczywiste wyniki mogą się od nich różnić. Skutkiem może być zmiana, w przyszłości, wysokości odpisu z tytułu utraty wartości.

Ekspozycje, dla których stwierdzono przesłanki utraty wartości, dzielone są na wyceniane indywidualnie i wyceniane grupowo. Ekspozycje, dla których nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości, grupuje się z zachowaniem zasady homogeniczności względem profilu ryzyka i tworzy rezerwę na grupę ekspozycji, służącą pokryciu poniesionych a niezareportowanych strat (IBNR). Wartość IBNR wyznaczana jest na podstawie parametrów PD, LGD oraz zabezpieczeń (z uwzględnieniem oczekiwanych stóp odzysku).

Wpływ zwiększenia/zmniejszenia przepływów pieniężnych (w tym przepływów z realizacji zabezpieczeń) na utratę wartości dla portfela kredytów i pożyczek ocenianych przez Bank metodą indywidualną przedstawia poniższa tabela (w mln):

	31.12.2015		31.12.2014	
	scenariusz +10%	scenariusz -10%	scenariusz +10%	scenariusz -10%
Szacunkowa zmiana utraty wartości kredytów i pożyczek na skutek zmiany wartości bieżącej szacowanych przepływów pieniężnych dla kredytów i pożyczek ocenianych przez Bank metodą indywidualną	-40,24	102,43	-64,69	132,84

Wpływ zwiększenia/zmniejszenia przepływów pieniężnych (w tym przepływów z realizacji zabezpieczeń) na utratę wartości dla portfela kredytów i pożyczek ocenianych przez Bank metodą portfelową przedstawia poniższa tabela (w mln):

	31.12.2015		31.12.2014	
	scenariusz +10%	scenariusz -10%	scenariusz +10%	scenariusz -10%
Szacunkowa zmiana utraty wartości kredytów i pożyczek na skutek zmiany wartości bieżącej szacowanych przepływów pieniężnych dla kredytów i pożyczek ocenianych przez Bank metodą grupową	-62,01	73,83	-23,08	23,69

Wpływ zwiększenia/zmniejszenia parametru PD na zmianę odpisu IBNR na poniesione lecz nieujawnione straty kredytów i pożyczek przedstawia poniższa tabela (w mln):

	31.12.2015		31.12.2014	
	scenariusz +10%	scenariusz -10%	scenariusz +10%	scenariusz -10%
Szacunkowa zmiana odpisów i rezerw na poniesione lecz nieujawnione straty (IBNR) kredytów i pożyczek na skutek zmiany wartości PD LIP	16,46	-16,47	9,62	-9,62

Szczegółowy opis szacunków odpisów z tytułu utraty wartości znajduje się w notce 47.

Wartość godziwa aktywów dostępnych do sprzedaży

Na potrzeby ujawnień zgodnie z MSSF7 Bank szacuje wartość zmiany wycen instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży przy założeniu równoległego przesunięcia krzywych dochodowości o 50pb. W tym celu Bank konstruuje krzywe dochodowości w oparciu o dane rynkowe. Bank analizuje, jaki wpływ na wycenę transakcji będzie miała zmiana krzywych dochodowości zgodnie z założonymi scenariuszami:

Szacunkowa zmiana wyceny [w tys. PLN]	31.12.2015		31.12.2014	
	scenariusz +50pb	scenariusz - 50pb	scenariusz +50pb	scenariusz - 50pb
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-14 387	14 387	3 651	-3 651
Suma	-14 387	14 387	3 651	-3 651

Utrata wartości aktywów dostępnych do sprzedaży została szczegółowo opisana w części 2.3.7.

Ujęcie przychodów z bancassurance

W latach 2015 i 2014 stosowano metodę rozliczania w czasie kwoty wynagrodzenia z ubezpieczeń oferowanych w powiązaniu z kredytami gotówkowymi i hipotecznymi opartą na modelu „względnej wartości godziwej” odzwierciedlającym w najwłaściwszy sposób treść ekonomiczną transakcji. Szczegóły związane z bancassurance zostały przedstawione w opisie zasad rachunkowości w punkcie 2.3.19.

Szacunkowa analiza wrażliwości zmiany przychodu rozpoznanego przez Bank w 2015 r. w odniesieniu do przychodów z bancassurance przedstawia się następująco:

- Scenariusz: wzrost rezerwy na rezygnacje o 5 p.p.: -20,48 mln (spadek wyniku odsetkowego),
- Scenariusz: spadek rezerwy na rezygnacje o 5 p.p.: +20,10 mln (wzrost wyniku odsetkowego),
- Scenariusz: wzrost przychodu rozpoznawanego jednorazowo o 1 p.p.: +2,64 mln (wzrost wyniku prowizyjnego),
- Scenariusz: spadek przychodu rozpoznawanego jednorazowo o 1 p.p.: -2,64 mln (spadek wyniku prowizyjnego).

Szacunkowa zmiana przychodu rozpoznanego przez bank w 2014:

- Scenariusz: wzrost rezerwy na rezygnacje o 5 p.p.: -15,39 mln (spadek wyniku odsetkowego)
- Scenariusz: spadek rezerwy na rezygnacje o 5 p.p.: +15,08 mln (wzrost wyniku odsetkowego)
- Scenariusz: wzrost przychodu rozpoznawanego jednorazowo o 1 p.p.: +3,51 mln (wzrost wyniku prowizyjnego)
- Scenariusz: spadek przychodu rozpoznawanego jednorazowo o 1 p.p.: -3,51 mln (spadek wyniku prowizyjnego).

2.3 Znaczące zasady rachunkowości

2.3.1 Transakcje w walutach obcych

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka funkcjonuje („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w polskich złotych, kwoty prezentowane są w tysiącach złotych, jeśli nie zaznaczono inaczej. Polski złoty jest walutą funkcjonalną i sprawozdawczą Grupy Kapitałowej (polski złoty jest także walutą funkcjonalną Banku i innych jednostek uwzględnionych w tym sprawozdaniu).

Transakcje i salda w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych są początkowo ujmowane według kursu waluty funkcjonalnej, obowiązującego w dniu zawarcia transakcji. W końcu każdego okresu sprawozdawczego Grupa przelicza:

- aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach obcych przy zastosowaniu obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu danej waluty ustalonego przez Narodowy Bank Polski;
- pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej według kursu wymiany z dnia początkowego ujęcia transakcji;
- pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej według kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Różnice kursowe z rozliczenia transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych rozpoznawane są w rachunku zysków i strat. Różnice kursowe z tytułu takich pozycji, jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

EUR	2015	2014
Kurs obowiązujący w ostatnim dniu okresu	4,2615	4,2623
Kurs stanowiący średnią arytmetyczną kursów obowiązujących ostatniego dnia miesiąca danego okresu	4,1848	4,1893

2.3.2 Aktywa i zobowiązania finansowe - początkowe ujęcie i klasyfikacja

Grupa ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu. Standaryzowane transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych (papiery wartościowe) ujmuje się na dzień rozliczenia.

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie instrumenty finansowe wycenia się w wartości godziwej.

Grupa dokonuje klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych w momencie ich początkowego ujęcia, w zależności od celu, charakterystyki i zamiaru w stosunku do nabywanego instrumentu finansowego.

Aktywa finansowe Grupa przyporządkowuje kategoriom: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat; aktywa finansowe dostępne do sprzedaży; pożyczki i należności oraz aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności; a zobowiązania finansowe – kategoriom: zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz pozostałe zobowiązania finansowe.

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat obejmują:

- instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu – aktywa i zobowiązania finansowe – są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte w celu sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Ta kategoria zawiera pochodne instrumenty finansowe

zawarte przez Grupę, które nie zostały na dzień ustanowienia powiązania zabezpieczającego wyznaczone jako efektywne instrumenty zabezpieczające zgodnie z MSR 39;

- instrumenty finansowe zaklasyfikowane przy początkowym ujęciu do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy – aktywa i zobowiązania finansowe – mogą zostać wyznaczone do tej kategorii tylko wtedy, gdy:
 - wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest instrumentem łącznym zawierającym jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych kwalifikujących się do odrębnego ich ujmowania, przy czym wbudowany instrument pochodny nie może zmieniać znacząco przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej lub wydzielenie instrumentu pochodnego jest zabronione;
 - zastosowanie takiej kwalifikacji składnika aktywów lub zobowiązania eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. niedopasowanie księgowe na skutek innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań lub odmiennego ujmowania związanych z nimi zysków lub strat);
 - grupa aktywów lub zobowiązań finansowych albo obu tych kategorii jest zarządzana, a jej wyniki są oceniane na podstawie wartości godziwej, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Grupy.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz na 31 grudnia 2014 r. Grupa nie posiadała aktywów finansowych zaklasyfikowanych do kategorii instrumenty finansowe zaklasyfikowane przy początkowym ujęciu do wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży, lub niebędące pożyczkami i należnościami, inwestycjami utrzymywanymi do terminu zapadalności, aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Pożyczki i należności

Do tej kategorii Grupa zalicza aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, niekwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- aktywa finansowe, które Grupa zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie i które są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, bądź te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat;
- aktywa finansowe wyznaczone przez jednostkę przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży;
- aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które klasyfikuje się jako dostępne do sprzedaży.

31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2014 r. Grupa posiadała w tej kategorii należności od innych banków (lokaty międzybankowe, kaucje, depozyty zabezpieczające i środki na rachunku bieżącym) oraz należności z tytułu kredytów i pożyczek, skupionych wierzycielności i inne należności od klientów.

Pozostałe zobowiązania finansowe

Pozostałe zobowiązania finansowe są to zobowiązania finansowe inne niż wycenianie do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat, mające charakter depozytu, pożyczki otrzymanej lub kredytu otrzymanego.

31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2014 r. ta kategoria obejmowała zobowiązania wobec banków, w tym z tytułu otrzymanej pożyczki podporządkowanej oraz zobowiązania wobec klientów, w tym zobowiązania z tytułu depozytów oraz wyemitowanych bankowych papierów wartościowych (BPW) i transakcje z przyrzeczeniem odkupu.

Aktywa i zobowiązania finansowe - późniejsza wycena

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wyceniane są do wartości godziwej ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Instrumenty zakwalifikowane do dostępnych do sprzedaży wycenia się do wartości godziwej z odniesieniem wyniku wyceny na kapitał (inne całkowite dochody). W momencie sprzedaży instrumentu skumulowany zysk/strata ujmowane są w rachunku zysków i strat. Odsetki naliczone z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej od aktywów dostępnych do sprzedaży rozpoznawane są w rachunku zysków i strat.

W przypadku obiektywnych dowodów na to, że doszło do utraty wartości dłużnych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, skumulowany odpis aktualizujący eliminuje się z kapitału aktualizacji wyceny i ujmuje się w wyniku finansowym.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności Grupa wycenia według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Umowy renegotjowane

Grupa traktuje renegotjacje warunków umownych pożyczek i kredytów jako przesłankę utraty wartości, chyba że renegotjacja warunków umownych nie była wymuszona sytuacją dłużnika, a przeprowadzona była na normalnych zasadach biznesowych. Następnie Grupa ocenia, czy utrata wartości takich pożyczek i kredytów powinna zostać rozpoznana na bazie indywidualnej czy grupowej.

Pozostałe zobowiązania finansowe

Pozostałe zobowiązania finansowe, w tym zobowiązania z tytułu wyemitowanych bankowych papierów wartościowych, Grupa wycenia według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Umowy gwarancji finansowych/niewykorzystane zobowiązania do udzielenia finansowania

Umową gwarancji finansowych jest umowa zobowiązująca wystawcę do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu nie

dokonania, przez określonego dłużnika, płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej oraz niewykorzystane przez klientów na dzień bilansowy zobowiązania Grupy do udzielenia finansowania wycenia się w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu, Grupa wycenia ją według wyższej z dwóch wartości:

- ustalonej zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” lub
- początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne

ujęte zgodnie z MSR 18 „Przychody”.

2.3.3 Wyłączenie z bilansu składników aktywów i zobowiązań finansowych

Aktywa finansowe

Grupa wyłącza składnik aktywów finansowych z bilansu wtedy, gdy:

- wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych;
- lub w momencie, gdy Grupa przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych na inny podmiot.

Przenosząc składnik aktywów finansowych, Grupa ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- jeżeli przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania dotyczącego sytuacji finansowej;
- jeżeli zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w sprawozdaniu dotyczącym sytuacji finansowej;
- jeżeli nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to ustala, czy zachowała kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest nadal ujmowany w bilansie, a w przypadku braku kontroli jest wyłączany z bilansu do wysokości wynikającej z utrzymania zaangażowania.

Grupa usuwa z bilansu pożyczki i należności lub ich części, a jeżeli prawa dotyczące umowy kredytowej wygasają, zrzeka się tych praw lub dokonuje bezwarunkowej sprzedaży kredytu. W przypadku stwierdzenia nieściągalności aktywów finansowych najczęściej spisuje należności w ciężar odpisów utworzonych z tytułu utraty wartości. Kwoty należności spisanych odzyskane w późniejszych okresach pomniejszają wartość odpisów utworzonych z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat.

Zobowiązania finansowe

Grupa wyłącza z bilansu zobowiązanie finansowe (lub jego część), jeśli obowiązek określony w umowie został wypełniony lub umorzony albo wygaś.

2.3.4 Określenie wartości godziwej

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Poszczególne składniki aktywów/zobowiązań finansowych klasyfikuje się, za pomocą stosowanych metod ustalania wartości godziwej, do następujących kategorii:

- poziom I – aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio, na podstawie cen kwotowanych na głównym (lub najkorzystniejszym) rynku;
- poziom II – aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane na podstawie technik wyceny opartych na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z głównego (lub najkorzystniejszego) rynku;
- poziom III – aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane na podstawie powszechnie stosowanych przez uczestników rynku technik wyceny, których założenia nie opierają się na informacji pochodzącej z głównego i najkorzystniejszego rynku.

Wartość godziwa jest ceną, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach na głównym (lub najkorzystniejszym) rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych (tj. ceną wyjścia) bez względu na to, czy cena ta jest bezpośrednio obserwowalna lub oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny.

Wartość godziwa instrumentów finansowych jest oparta na cenach notowanych na aktywnym głównym (lub najkorzystniejszym) rynku, bez pomniejszenia z tytułu kosztów transakcji. Jeśli cena rynkowa nie jest dostępna, to wartość godziwa instrumentu jest szacowana z wykorzystaniem modeli wyceny lub technik dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych.

Do technik wyceny wykorzystuje się:

- ostatnie transakcje rynkowe przeprowadzone bezpośrednio pomiędzy dobrze poinformowanymi zainteresowanymi stronami, jeśli informacje takie są dostępne;
- odniesienie do bieżącej wartości godziwej innego instrumentu o niemal identycznej charakterystyce;
- metodę zdyskontowanych przepływów pieniężnych.

Jeśli istnieje technika wyceny powszechnie stosowana przez uczestników rynku do wyceny instrumentu i wykazano, że dostarcza ona wiarygodnych oszacowań cen osiągniętych w rzeczywistych transakcjach rynkowych, to Grupa stosuje tę metodę. Wybrane techniki wyceny wykorzystują, przede wszystkim, dane rynkowe. W niewielkim stopniu wykorzystują one dane specyficzne dla Grupy. Technika wyceny obejmuje wszystkie czynniki, jakie uczestnicy rynku wzięliby pod uwagę, ustalając cenę, i jest zgodna z przyjętymi ekonomicznymi metodami wyceny instrumentów finansowych. Grupa weryfikuje prawidłowość wyceny przy zastosowaniu cen pochodzących z dostępnych bieżących transakcji rynkowych dla takiego samego instrumentu lub opartych na innych dostępnych danych rynkowych.

Pozycje bilansu wyceniane według wartości godziwej

Instrument finansowy	Częstotliwość	Ujmowanie/prezentacja
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Codziennie	inne całkowite dochody
Fx forward, fx swap, opcje fx	Codziennie	rachunek zysków i strat
CIRS, FRA, IRS	Codziennie	rachunek zysków i strat
Pozostałe instrumenty pochodne	Codziennie	rachunek zysków i strat
Akcje notowane na GPW w Warszawie S.A.	Codziennie	rachunek zysków i strat

Bank w wycenie instrumentów pochodnych stosuje korektę z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta, która jest równoznaczna ze zmianą wyceny instrumentów pochodnych w wyniku niewypłacalności każdej ze stron transakcji (ang. Bilateral Credit Value Adjustment). Kwota korekty wyliczana jest w oparciu o szacunki następujących parametrów: obustronne prawdopodobieństwo niewypłacalności stron transakcji (PD, z ang. Probability of Default), wskaźnik LGD (z ang. Loss Given Default), oczekiwaną pozytywną i negatywną ekspozycję z transakcji (z ang. EE oraz NEE).

Wpływ korekty na wynik został zaprezentowany w nocie 28.

Wskaźniki PD oraz LGD szacowane są przy pomocy wewnętrznych modeli stosowanych przez Bank z wykorzystaniem kwotowań rynkowych ryzyka kredytowego. Natomiast ekspozycja kontrahenta wyliczana jest z uwzględnieniem bieżącej wyceny oraz jej projekcji kalkulowanej w oparciu o oczekiwane zmiany warunków rynkowych. Dodatkowo w szacowaniu korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględniane są wzajemne zobowiązania wynikające z umów zabezpieczających regulujące relacje stron transakcji.

Instrumenty pochodne

Do zarządzania ryzykiem rynkowym Grupa wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe: FX-Forward, FX-Swap, IRS, CIRS, FRA, terminowe transakcje papierami wartościowymi. Grupa ujmuje je początkowo, w dniu zawarcia umowy, według wartości godziwej (bez uwzględnienia kosztów transakcji), a następnie tę wycenę aktualizuje. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa finansowe, jeżeli ich wartość godziwa jest dodatnia, lub jako zobowiązania finansowe, jeżeli jest ona ujemna.

Wszelkie zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych odnosi się bezpośrednio do rachunku zysków i strat w pozycji wynik handlowy, z wyjątkiem efektywnej części zabezpieczeń przepływów pieniężnych, które ujmuje się w innych całkowitych dochodach.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Szczegółowy opis dotyczący rachunkowości zabezpieczeń znajduje się w nocie nr 25.

Grupa oddziela wbudowane instrumenty pochodne od umowy zasadniczej i ujmuje je tak jak pozostałe instrumenty pochodne, jeżeli:

- cechy ekonomiczne i ryzyko związane z wbudowanymi instrumentami pochodnymi nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwymi dla umowy zasadniczej;
- samodzielny instrument, o takich samych warunkach umownych jak wydzielany wbudowany instrument pochodny, spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- umowa zasadnicza nie jest wyceniana w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

2.3.5 Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupa prezentuje transakcje z przyrzeczeniem odkupu na papierach wartościowych kierując się treścią ekonomiczną transakcji

Ocenie Grupy podlega czy zawarcie transakcji kupna/sprzedaży papierów wartościowego wiąże się z przeniesieniem ryzyka i korzyści z danego papieru wartościowego.

W przypadku transakcji dotychczas zawieranych przez Grupę zachowane zostaje zasadniczo całe ryzyko i korzyści po stronie zbywającego papiery wartościowe ponieważ ryzyko zmiany wartości bieżącej składnika aktywów netto nie zmienia się istotnie w wyniku przeniesienia.

Oznacza to, że zarówno transakcje kupna papierów wartościowych z jednoczesnym przyrzeczeniem odsprzedaży (revers repo, buy-sell-back), jak i transakcje sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu (repo, sell-buy-back) są prezentowane w bilansie Grupy jako odpowiednio: zdeponowane u nabywcy papieru wartościowego lokaty lub przyjęte od nabywcy papieru wartościowego depozyty.

Papiery wartościowe będące przedmiotem transakcji z przyrzeczeniem odkupu nie są wyłączane ze sprawozdania z sytuacji finansowej i podlegają wycenie według zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych. Różnica pomiędzy ceną sprzedaży a ceną odkupu jest traktowana, odpowiednio, jako koszty albo przychody odsetkowe.

2.3.6 Utrata wartości aktywów finansowych

W końcu każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Grupa uznaje, że składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość, a strata z tytułu utraty wartości została poniesiona wtedy i tylko wtedy, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów (zdarzenie powodujące stratę), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Dowody utraty wartości to:

- znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- niedotrzymanie warunków umowy, np. niespłacenie albo zaleganie ze spłatami odsetek lub nominału;
- przyznanie pożyczki ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy, udogodnienia, którego w innym wypadku pożyczkodawca nie udzieliłby;
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej pożyczkobiorcy;
- zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe;

- obserwowanie danych wskazujących na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu początkowego ich ujęcia, mimo że nie można jeszcze ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych;
- informacje na temat znaczących negatywnych zmian w środowisku technologicznym, rynkowym, gospodarczym, prawnym lub innym, w którym działa emitent, wskazujące, że koszty inwestycji w instrument kapitałowy mogą nie zostać odzyskane.

Szczegółowy opis dotyczący utraty wartości aktywów finansowych znajduje się w notcie nr 49.

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Dla aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu Grupa rozważa, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości pojedynczych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także indywidualnie lub łącznie w przypadku aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące.

Jeśli Grupa stwierdzi, że nie istnieją obiektywne dowody utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący czy też nie, to włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i pod względem utraty wartości ocenia je łącznie. Aktywa ocenione indywidualnie pod względem utraty wartości, w przypadku których jednostka dokonuje odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości lub postanawia taki odpis dalej ujmować, nie są uwzględniane w łącznej ocenie utraty wartości.

Jeśli istnieją obiektywne dowody, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat kredytowych, które nie zostały poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego (tzn. efektywnej stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu). Przychody odsetkowe są ujmowane przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości. Ekspozycje, dla których stwierdzono przesłanki utraty wartości, dzielone są na wyceniane indywidualnie i wyceniane grupowo (kolektywnie).

Ocena indywidualna obowiązuje dla ekspozycji zagrożonych utratą wartości (liczonych na poziomie klienta), przekraczających progi ustalone w zależności od segmentu klienta. Ocenę indywidualną stosuje się także dla ekspozycji zagrożonych utratą wartości, w których przypadku Bank nie jest w stanie wyodrębnić grupy aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego lub nie posiada wystarczającej próby do oszacowania parametrów grupowych.

Do celów wyceny kolektywnej identyfikowane są grupy o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego, które pod względem utraty wartości ocenia się zbiorczo. Wycena grupowa oparta jest na czasie pozostawiania danej ekspozycji w stanie utraty wartości i uwzględnia specyfikę danej grupy pod kątem oczekiwanych odzysków.

Przyszłe przepływy pieniężne w grupie aktywów finansowych, dla których utrata wartości oceniana jest łącznie, są szacowane na podstawie historii strat dla aktywów o podobnych

charakterystykach ryzyka kredytowego. Korekta danych historycznych uwzględnia warunki obecne oraz ustąpienie czynników obecnie niewystępujących. Oszacowania zmian przyszłych przepływów pieniężnych odzwierciedlają zmiany powiązanych dostępnych danych w poszczególnych okresach (takich jak stopa bezrobocia, ceny nieruchomości, ceny towarów, status płatności oraz inne czynniki, które wskazują na poniesione w grupie straty i ich rozmiary), i zasadniczo są z nimi zgodne. Metodyka i założenia przyjęte do oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych są regularnie przeglądane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi.

Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty, wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez korektę salda odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

W końcu każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, stosując takie same kryteria, jakich używa w przypadku aktywów finansowych wycenianych według amortyzowanego kosztu. Jeżeli takie przesłanki istnieją, Grupa ustala kwoty odpisów z tytułu utraty wartości.

Kwota odpisu z tytułu utraty wartości stanowi kwotę skumulowanej straty, która zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat jako różnica między kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) a bieżącą wartością godziwą pomniejszoną o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów, uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat.

Przychody odsetkowe dla aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości (liczone na pomniejszonej wartości bieżącej), są ujmowane z zastosowaniem stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych do celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a ten wzrost może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Strat z tytułu utraty wartości inwestycji w instrument kapitałowy kwalifikowany jako dostępny do sprzedaży nie poddaje się odwróceniu przez rachunek zysków i strat.

2.3.7 Kompensowanie instrumentów finansowych

Grupa kompensuje składniki aktywów finansowych zobowiązaniami finansowymi, ujmując w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej kwoty netto wtedy i tylko wtedy, gdy istnieje:

- ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz
- gdy rozliczenie ma zostać dokonane w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i uregulowanie zobowiązań nastąpią jednocześnie.

2.3.8 Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń służy do symetrycznego ujmowania w rachunku zysków i strat kompensujących się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej.

Grupa wyznacza dla celów rachunkowości zabezpieczeń instrumenty zabezpieczające tak, aby zmiana ich wartości godziwej lub przepływów pieniężnych pokrywała w całości lub części zmianę wartości godziwej lub przyszłych przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń, jeśli spełnione są wszystkie poniższe warunki, określone w MSR 39:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia sporządzona została sformalizowana dokumentacja powiązania zabezpieczającego, określająca cel i strategię zabezpieczania, rodzaj i identyfikację instrumentu zabezpieczanego jak i zabezpieczającego, charakter zabezpieczanego ryzyka oraz sposób oceny efektywności zabezpieczenia;
- oczekuje się wysokiej efektywności zabezpieczenia, tj. wysokiej skuteczności w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą konkretnego powiązania zabezpieczającego;
- jest możliwa wiarygodna ocena skuteczności zabezpieczenia, tj. wiarygodna wycena wartości godziwej lub przepływów pieniężnych z tytułu pozycji zarówno zabezpieczanej jak i zabezpieczającej;
- w przypadku przepływów pieniężnych istnieje wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia transakcji zabezpieczanej, która jest narażona na ryzyko zmiany przepływów środków pieniężnych, wpływających na rachunek zysków i strat;
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

W ramach rachunkowości zabezpieczeń Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych oznacza zabezpieczenie przed zmianami przyszłych przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka, związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub pasywów, lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, mającymi wpływ na rachunek wyników finansowych.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmuje się w księgach w następujący sposób:

a) część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, stanowiącą efektywne zabezpieczenie, ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach.

Efektywna część zabezpieczenia jest ujmowana w kapitale z aktualizacji wyceny w kwocie niższej spośród następujących kwot (w wartościach bezwzględnych):

- skumulowanych od momentu ustanowienia zabezpieczenia zysków lub strat na instrumencie zabezpieczającym;
- skumulowanej od momentu ustanowienia zabezpieczenia zmiany wartości godziwej (wartości bieżącej) oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych, wynikających z zabezpieczanej pozycji;

oraz

b) nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Część efektywna zabezpieczenia przenoszona jest na wynik finansowy w tym okresie lub okresach, kiedy zabezpieczana planowana transakcja wywiera wpływ na rachunek zysków i strat.

Bank zaprzestaje stosowania rachunkowości zabezpieczeń w przypadku wystąpienia co najmniej jednego z poniższych zdarzeń:

- nastąpi zbycie, wygaśnięcie, wypowiedzenie lub wykonanie instrumentu zabezpieczającego;
- nie zostaną spełnione, opisane wyżej, wymogi rachunkowości zabezpieczeń;
- Grupa unieważnia powiązanie zabezpieczające;
- przyszłe przepływy pieniężne nie są już dłużej uznawane za prawdopodobne.

W przypadku wystąpienia powyższego zdarzenia, wynik na instrumencie zabezpieczającym, gdy zabezpieczenie było skuteczne, jest nadal ujęty w kapitale z aktualizacji wyceny do momentu zajścia prognozowanej transakcji i ujęcia jej wówczas w rachunku wyników.

2.3.9 Leasing

Grupa Kapitałowa jest stroną umów leasingowych, na podstawie których oddaje do odpłatnego używania i pobierania pożytków środki trwałe przez uzgodniony okres.

Grupa Kapitałowa jest również stroną umów leasingowych, na podstawie których przyjmuje do odpłatnego użytkowania środki trwałe na uzgodniony okres.

Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Grupę Kapitałową jest zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

2.3.9.1 Grupa Kapitałowa jako leasingodawca

W przypadku umów leasingu finansowego Grupa Kapitałowa, jako leasingodawca, ujmuje należności w kwocie równej bieżącej wartości umownych opłat leasingowych powiększonej o ewentualną niegwarantowaną wartość końcową przypisaną leasingodawcy, ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu. Należności te są wykazywane w pozycji aktywów „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu finansowego są dzielone między przychody z tytułu odsetek i zmniejszenie salda należności w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy procentowej od pozostałej do spłaty należności.

W przypadku umów leasingu operacyjnego, początkowe koszty bezpośrednie poniesione w toku negocjowania umów leasingu operacyjnego dodaje się do wartości bilansowej środka stanowiącego przedmiot leasingu i ujmuje przez okres trwania leasingu na tej

samej podstawie, co przychody z tytułu wynajmu. Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako przychód w okresie, w którym stają się należne. Opłaty leasingowe należne z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego (umowy leasingu operacyjnego), ujmowane są jako przychody w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

2.3.9.2 Grupa Kapitałowa jako leasingobiorca

Grupa jest stroną wyłącznie takich umów leasingowych, na podstawie których przyjmuje do odpłatnego używania lub pobierania, przez uzgodniony okres, pożytków z obcych środków trwałych, kiedy całe ryzyko i pożytki z leasingowanych środków pozostają po stronie leasingodawcy. Opłaty leasingowe w okresie leasingu ujmowane są metodą liniową jako koszty w rachunku zysków i strat.

2.3.10 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Z punktu widzenia rachunku przepływów pieniężnych, na stan środków pieniężnych składa się gotówka (gotówka w kasach i banku centralnym) oraz jej ekwiwalenty (krótkoterminowe inwestycje o dużej płynności, łatwo wymienialne na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażone na nieznaczne ryzyko zmiany wartości).

2.3.11 Rzeczowe aktywa trwałe

Ujęcie i wycena

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują aktywa o przewidywanym okresie użytkowania dłuższym niż jeden rok, kompletne i użytkowane w celu świadczenia usług. Wyceniane są początkowo według cen nabycia lub kosztu wytworzenia. Po początkowym ujęciu pozycji rzeczowych aktywów trwałych wykazywane są w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie oraz skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Odpisy amortyzacyjne i utrata wartości

Odpisy amortyzacyjne od wartości rzeczowych aktywów trwałych naliczane są metodą liniową, zgodnie z ustalonymi stawkami amortyzacji, przez przewidywany okres ich użyteczności ekonomicznej. Odnoszone są do rachunku zysków i strat. Przez wartość podlegającą amortyzacji rozumie się cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów, po pomniejszeniu o wartość końcową (rezydualną) tego składnika. Co roku aktualizuje się okres użyteczności, stawki amortyzacji oraz wartość końcową rzeczowych aktywów trwałych podlegających amortyzacji. Odpisy amortyzacyjne są prezentowane w kosztach działaniach.

Szacowane okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych

Wyszczególnienie	Okres użytkowania w latach
Ulepszenia w obcych budynkach lub budowlach	5-10
Maszyny i urządzenia	1-5
Wyposażenie	2-10
Środki transport	2,5-5

Dla każdego dnia bilansowego Bank dokonuje oceny aktywów pod względem przesłanek wskazujących na utratę wartości. W przypadku istnienia takiej przesłanki, Bank dokonuje formalnego oszacowania wartości odzyskiwalnej. Jeśli wartość bilansowa danego składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, uznaje się utratę jego wartości i dokonuje odpisu aktualizującego jego wartość do poziomu wartości odzyskiwalnej. Utworzenie lub rozwiązanie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości jest ujmowane w rachunku zysków i strat.

Nakłady ponoszone w późniejszym terminie

Nakłady ponoszone po początkowym ujęciu nabytego składnika majątku rzeczowego są aktywowane tylko wtedy, gdy zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne tego składnika. W pozostałych przypadkach te nakłady ujmowane są w rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

2.3.12 Wartości niematerialne

Ujęcie i wycena

Wartości niematerialne to możliwy do zidentyfikowania składnik aktywów, bez postaci fizycznej. Początkowo są wyceniane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia. Grupa kapitalizuje:

- wydatki poniesione w związku z nabyciem licencji na oprogramowanie i wytworzeniem licencji lub modułu do nabytej licencji;
- koszty wytworzenia składnika aktywów we własnym zakresie obejmujące wszystkie nakłady, w tym koszty z tytułu świadczeń pracowniczych które mogą być bezpośrednio przyporządkowane czynnościom tworzenia i przygotowania składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem.

Koszt składnika wartości niematerialnych nabytego w oddzielnej transakcji obejmuje:

- cenę zakupu łącznie z kwotą ceł importowych i niepodlegających odliczeniu podatków od zakupu, pomniejszoną o upusty handlowe i rabaty;
- nakłady bezpośrednie związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem.

Wartość firmy stanowi nadwyżkę kosztu nabycia nad wartością godziwą nabytych aktywów, pasywów i zobowiązań warunkowych jednostki zależnej, stowarzyszonej lub współkontrolowanej. Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Odpisy amortyzacyjne i utrata wartości

Wartości niematerialne o zdefiniowanym okresie ekonomicznej użyteczności, w tym wytworzone we własnym zakresie, po początkowym ujęciu, wykazywane są w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, pomniejszonym o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składnika aktywów. Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje oceny aktywów pod względem istnienia przesłanek wskazujących na utratę ich wartości. W przypadku istnienia takiej przesłanki Bank dokonuje formalnego oszacowania wartości odzyskiwalnej. Jeśli wartość bilansowa danego składnika aktywów przewyższa jego

wartość odzyskiwalną, uznaje się utratę jego wartości i dokonuje odpisu aktualizującego jego wartość do poziomu wartości odzyskiwalnej.

W odniesieniu do wartości firmy utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, tworzony jest odpis z tytułu utraty wartości. Stwierdzona w wyniku przeprowadzonych testów utrata wartości nie podlega późniejszej korekcie. Wartość firmy jest analizowana pod kątem utraty wartości na każdy dzień bilansowy (31 grudnia) lub wcześniej - jeśli zidentyfikowano przesłanki utraty wartości.

Odpisy amortyzacyjne od wartości niematerialnych dokonywane są metodą liniową, zgodnie z ustalonymi stawkami amortyzacji przez przewidywany okres ich użyteczności ekonomicznej. Corocznie weryfikuje się okres ekonomicznej użyteczności, stawki amortyzacji oraz wartość końcową wartości niematerialnych podlegających amortyzacji. Odpisy amortyzacyjne są prezentowane w kosztach działaniach.

Okresy użytkowania wartości niematerialnych

Wyszczególnienie	Okres użytkowania w latach
Licencje	2-12,5
Oprogramowanie systemów informatycznych	2-10
Koszty prac rozwojowych	2-12,5
Prawo autorskie i inne wartości niematerialne	2-10

Późniejsze nakłady

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko wtedy, gdy zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. Koszt wytworzenia licencji lub dodatkowego modułu do nabytej licencji przez jednostkę we własnym zakresie obejmuje wszystkie nakłady, które mogą być bezpośrednio przyporządkowane czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez kierownictwo.

W pozostałych przypadkach są odnoszone do rachunku zysków i strat.

2.3.13 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży zalicza się aktywa, których wartość bilansowa ma zostać odzyskana w drodze ich odsprzedaży, a nie dalszego wykorzystania. Jako przeznaczone do sprzedaży klasyfikowane są jedynie aktywa dostępne do natychmiastowej sprzedaży w bieżącym stanie, których sprzedaż jest bardzo prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży w cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej, i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika

aktywów do tej kategorii. Do tej kategorii kwalifikuje się również aktywa trwałe przejęte za długi, które zgodnie z intencją Banku nie będą wykorzystywane na potrzeby własne.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży ujmowane są w rachunku zysków i strat za okres, w którym dokonano tych odpisów. W stosunku do aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

Wobec aktywów trwałych, dla których kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży nie są już spełnione, Grupa dokonuje ich reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. Aktywa trwałe wycofane z aktywów przeznaczonych do sprzedaży wycenia się w niższej z dwóch wartości:

- bilansowej sprzed momentu zaklasyfikowania do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży, pomniejszonej o amortyzację, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży;
- odzyskiwalnej w dniu podjęcia decyzji o zaniechaniu sprzedaży.

2.3.14 Utrata wartości aktywów innych niż aktywa finansowe

Dla dnia bilansowego wartości aktywów Grupy, z wyjątkiem aktywów z tytułu podatku odroczonego, są przeglądane w celu zidentyfikowania przesłanek wskazujących na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników aktywów. W przypadku stwierdzenia takich przesłanek, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów.

Utrata wartości następuje wtedy, gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Wyznaczony w ten sposób odpis aktualizujący jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Wartość odzyskiwalna odpowiada wyższej spośród dwóch wartości: godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i użytkowej składnika aktywów.

Wartość użytkowa jest wyznaczana przez dyskonto szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dla danego składnika aktywów, przy użyciu stopy dyskonta sprzed opodatkowania. Dla aktywów, które nie generują niezależnych przepływów gotówki, Grupa ustala wartość odzyskiwalną na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może zostać odwrócony przez wynik finansowy do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywów nie przekracza wartości księgowej danego składnika aktywów, przy założeniu, że nie dokonano odpisu aktualizującego.

Wartość odzyskiwalną stanowi wartość użytkowa lub wartość sprzedaży netto w zależności od tego, która z nich jest wyższa w chwili przeprowadzania przeglądu.

W celu wyznaczenia wartości użytkowej oszacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do wartości bieżącej przy użyciu stopy dyskontowej sprzed opodatkowania, która odzwierciedla bieżące oczekiwania rynku odnośnie do wartości pieniądza oraz specyficznego ryzyka w odniesieniu do danych aktywów.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w odniesieniu do wartości firmy nie podlega odwracaniu. W przypadku innych aktywów ten odpis podlega odwracaniu pod warunkiem, że nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do

odzyskania. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywów nie przekracza wartości księgowej, która – pomniejszona o kwotę amortyzacji – zostałaby wyznaczona, gdyby nie został ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

2.3.15 Rezerwy na świadczenia pracownicze

Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń odnośnie do warunków makroekonomicznych oraz dotyczących rotacji pracowników, ryzyka śmierci itd. Podstawą do obliczenia rezerwy dla pracowników jest przewidywana kwota odprawy emerytalnej lub odprawy rentowej, jaką Bank zobowiązuje się wypłacić na podstawie regulaminu wynagradzania. Przewidywana kwota odprawy obliczana jest jako iloczyn:

- przewidywanej kwoty podstawy wymiaru odprawy emerytalnej lub rentowej, zgodnie z zapisami regulaminu wynagradzania;
- przewidywanego wzrostu podstawy wymiaru do czasu osiągnięcia wieku emerytalnego;
- współczynnika procentowego uzależnionego od stażu pracy (zgodnie z zapisami regulaminu wynagradzania).

Obliczona kwota jest dyskontowana aktuarialnie na ostatni dzień roku. Stopa dyskonta finansowego dla obliczenia wartości bieżącej zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych ustalana jest na podstawie rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych, których waluta i termin wykupu są zbieżne z walutą i szacunkowym terminem realizacji zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych. Zdyskontowaną kwotę pomniejsza się o zdyskontowane aktuarialnie na ten sam dzień kwoty półrocznych/rocznych odpisów na rezerwę, dokonanych na powiększenie rezerwy na pracownika.

Dyskonto aktuarialne oznacza iloczyn dyskonta finansowego i prawdopodobieństwa dotrwania danej osoby do wieku emerytalnego, jako pracownika Banku. Kwota rocznych odpisów oraz prawdopodobieństwo obliczane są na podstawie modeli, w których wzięto pod uwagę trzy rodzaje ryzyka:

- możliwości zwolnienia się z pracy;
- ryzyko całkowitej niezdolności do pracy;
- ryzyko śmierci.

Możliwość zwolnienia się z pracy przez pracownika szacowana jest z zastosowaniem rozkładu prawdopodobieństwa, przy uwzględnieniu danych statystycznych Banku. Prawdopodobieństwo zwolnienia się pracownika jest uzależnione od wieku pracownika i jest stałe w ciągu każdego roku pracy.

Ryzyko śmierci wyrażono w postaci najnowszych danych statystycznych z polskich tabel trwania życia mężczyzn i kobiet, publikowanych przez GUS w dniu wyceny. Rezerwa będąca efektem wyceny aktuarialnej aktualizowana jest w okresach półrocznych.

Wpływ zmiany założeń aktuarialnych na wycenę świadczeń pracowniczych prezentowany jest w innych całkowitych dochodach.

2.3.16 Rezerwy

Rezerwy są to zobowiązania o niepewnym terminie zapłaty bądź niepewnej kwocie. Grupa tworzy rezerwy wtedy, gdy na jednostce ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje wypływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku. Jeśli warunki te nie są spełnione, nie tworzy się rezerwy.

2.3.17 Kapitały

Na kapitał własny składa się kapitał akcyjny, kapitał zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (w tym kapitał rezerwowy na świadczenia pracownicze rozliczane instrumentami kapitałowymi) oraz wynik roku bieżącego i lat ubiegłych.

Kapitał akcyjny

Kapitał zakładowy wykazany jest w wartości nominalnej zgodnie ze statutem oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z zysku, na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia. Na kapitał zapasowy odnoszone są także nadwyżki osiągnięte przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej, pomniejszone o koszty przeprowadzenia emisji. Kapitał zapasowy przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Grupy.

Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny tworzony jest w wyniku wyceny:

- instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii dostępne do sprzedaży,
- efektywnej części zabezpieczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Na kapitał z aktualizacji wyceny odnoszone są odpisy z tytułu podatku odroczonego dotyczące wyceny instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii dostępne do sprzedaży oraz wyceny efektywnej części zabezpieczenia dotyczącej rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Kapitał z aktualizacji wyceny nie podlega dystrybucji.

Pozostałe kapitały

Pozostały kapitał tworzony jest z odpisów z zysku. Jest przeznaczony na cele określone w statucie Banku lub w przepisach prawa.

Wynik roku bieżącego i lat ubiegłych

Wynik finansowy netto przypadający na jednostkę dominującą to wynik brutto z rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany o obciążenie z tytułu podatku dochodowego i wynik przypadający na udziały niekontrolujące.

Udziały niekontrolujące

Udziały niekontrolujące stanowią tę część kapitałów w jednostce zależnej, której nie można bezpośrednio lub pośrednio przyporządkować jednostce dominującej.

Dywidendy

Dywidendy za dany rok obrotowy, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone do dnia bilansowego, ujawnia się w pozycji zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach pozostałych zobowiązań.

2.3.18 Wynik finansowy

Wszystkie istotne pozycje kosztów i przychodów Grupa ujmuje zgodnie z zasadami memoriału, współmierności przychodów i kosztów, ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań oraz tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości.

Wynik odsetkowy

Przychody i koszty odsetkowe obejmują odsetki od instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz instrumentów wycenianych do wartości godziwej, w tym instrumentów pochodnych zabezpieczających, z wyjątkiem instrumentów pochodnych zaliczanych do kategorii przeznaczone do obrotu. W wyniku odsetkowym ujmowane są także opłaty i prowizje bezpośrednio związane z powstaniem instrumentu finansowego (zarówno przychody, w tym część opłaty otrzymywanej od ubezpieczyciela za dystrybucję ubezpieczeń, jak i koszty, w tym zewnętrzne i wewnętrzne koszty inkrementalne) stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego oraz alokacji przychodów i kosztów z tytułu odsetek. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowane przyszłe przepływy pieniężne do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. W przypadku aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są naliczane od wartości bieżącej należności (wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość), z zastosowaniem aktualnej stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych do celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Przychody i koszty odsetkowe z tytułu instrumentów pochodnych, zaklasyfikowane do kategorii przeznaczonych do obrotu, są wykazywane w pozycji przychody i koszty odsetkowe wraz efektywną częścią zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Naliczone odsetki do otrzymania i do zapłacenia są prezentowane w pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej, których dotyczą.

Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat ujmuje się zasadniczo według zasady memoriału z chwilą wykonania usługi. Powstają one w wyniku świadczenia usług finansowych oferowanych przez Grupę. Opłaty i prowizje bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych lub zobowiązań (zarówno przychody, jak i koszty), niestanowiące integralnej części efektywnej stopy procentowej, są rozliczane liniowo do rachunku zysków i strat i prezentowane jako przychody lub koszty prowizyjne. Pozostałe opłaty i prowizje (niestanowiące integralnej części efektywnej stopy procentowej oraz nie rozliczanej liniowo) związane z usługami finansowymi oferowanymi przez Bank, takie jak usługi

zarządzania środkami pieniężnymi, usługi maklerskie, doradztwo inwestycyjne, planowanie finansowe, usługi bankowości inwestycyjnej oraz usługi zarządzania aktywami, jeśli są otrzymywane cyklicznie, są rozpoznawane w rachunku zysków i strat w momencie wykonania usługi.

Bancassurance

Bank uzyskiwane wynagrodzenia z dystrybucji produktów ubezpieczeniowych oferowanych w powiązaniu ze sprzedażą produktów kredytowych alokuje - zgodnie z treścią ekonomiczną transakcji – jako wynagrodzenie stanowiące:

1. integralną część wynagrodzenia z tytułu oferowanego instrumentu finansowego;
2. wynagrodzenie za usługę pośrednictwa;
3. wynagrodzenie za świadczenie dodatkowych czynności wykonywanych w trakcie trwania umowy ubezpieczenia (rozliczane przez Bank w okresie, w którym świadczone są usługi).

Ekonomiczny tytuł otrzymywanego wynagrodzenia determinuje sposób ujęcia w księgach Banku.

Model „względnej wartości godziwej” stosowany jest dla ustalenia podziału kwoty wynagrodzenia z ubezpieczeń oferowanych w powiązaniu z kredytami gotówkowymi i hipotecznymi oraz ubezpieczeń sprzedawanych bez powiązania z instrumentem finansowym.

Przyjęty przez Bank model „względnej wartości godziwej” polega na szacowaniu wartości godziwych poszczególnych elementów łącznej usługi sprzedaży kredytu wraz z ubezpieczeniem w celu ustalenia proporcji wartości godziwej obu usług. Zgodnie z tak ustaloną proporcją wartości godziwych następuje alokacja przychodu z wynagrodzenia z tytułu łącznej transakcji kredytu i ubezpieczenia do poszczególnych jej elementów. Dodatkowo, w celu ustalenia prawidłowej wysokości przychodu do rozliczania w czasie na przychody odsetkowe model uwzględnia tworzenie i aktualizację rezerwy na zwroty wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego, w przypadku rezygnacji z ubezpieczenia przez Klienta. Adekwatna rezerwa ze względu na niepewność związaną z możliwością rezygnacji przez Klienta z ochrony ubezpieczeniowej w każdym momencie trwania umowy jest weryfikowana okresowo w podziale na poszczególne grupy produktów kredytowych. Wynagrodzenie Banku z tytułu dystrybucji ubezpieczenia jest pomniejszane o niepewny przychód związany z szacowanymi zwrotami z tytułu rezygnacji Klientów z ubezpieczenia.

Wynagrodzenie z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych oferowanych Klientom Banku w powiązaniu z produktami kredytowymi zgodnie z aktualizowanym okresowo modelem „względnej wartości godziwej kredytu” jest rozpoznawane po odroczeniu części wynagrodzenia na pokrycie przewidywanych zwrotów wynagrodzenia w związku z rezygnacją lub odstąpieniami przez Klientów od ubezpieczenia - odpowiednio jako:

- część wynagrodzenia ujmowana jednorazowo w przychodach z tyt. opłat i prowizji mieszczącego się w przedziale od 9% (dla produktów pożyczkowych) do 25,5% (dla produktów hipotecznych)
- część wynagrodzenia rozliczana w czasie na rachunkach klientów mieszczącego się w przedziale od 45% (dla produktów pożyczkowych) do 70,3% (dla produktów hipotecznych oraz pożyczek Consumer Finance).

Pozostała część wynagrodzenia odroczonego w czasie – jako rezerwa na zwroty wynagrodzenia ujętego z góry i rozliczanego w czasie – mieści się w przedziale od 4% (dla produktów hipotecznych) do 45% (dla produktów pożyczkowych).

Rezerwa z tytułu przewidywanych odstępień lub rezygnacji Klientów z ubezpieczenia na dzień 31.12.2015 wynosiła 94 045 tys. zł. W 2014 r. Grupa stosowała analogiczny sposób rozliczenia.

Grupa uwzględnia również w rachunku zysków i strat przychody ze sprzedaży ubezpieczeń dystrybuowanych łącznie z oferowanymi kredytami samochodowymi i kredytami z ubezpieczeniem ochrony prawnej, które są w pełnej wysokości rozliczane w czasie wg efektywnej stopy procentowej.

Dodatkowo, Bank udostępnia Klientom skorzystanie z ochrony ubezpieczeniowej w formie innych ubezpieczeń niż powiązane ze sprzedażą produktów kredytowych, w tym ubezpieczeń od następstw nieszczęśliwych wypadków, zdrowotnych oraz z produktów inwestycyjnych (ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe). Przychody z dystrybucji tych produktów ujmowane są odpowiednio:

- produkty ubezpieczeniowe oparte na rozliczeniach miesięcznych zarówno z ubezpieczycielem, jak i z Klientami są rozpoznawane w rachunku zysków i strat w okresach miesięcznych;
- ze sprzedaży ubezpieczeń nie powiązanych ze sprzedażą produktów bankowych w tym: Unit Linked oraz Ubezpieczeń z Funduszem Kapitałowym ujmowane są jednorazowo w rachunku zysków i strat w momencie wykonania czynności w części dotyczącej wykonanej usługi pośrednictwa w sprzedaży, a w części dotyczącej wynagrodzenia za późniejszą obsługę są rozliczane w czasie metodą liniową. Analogicznie jak w przypadku produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytem, model dla ubezpieczeń niepowiązanych uwzględnia również tworzenie i aktualizacje rezerwy na zwroty wynagrodzenia z tytułu ubezpieczenia, w przypadku rezygnacji z ubezpieczenia przez Klienta.

Zrealizowany wynik na pozostałych instrumentach finansowych

Zrealizowany wynik na pozostałych instrumentach finansowych zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży oraz zyski i straty powstałe w wyniku odkupu emisji własnej.

Wynik handlowy

Wynik handlowy obejmuje wyniki: na transakcjach walutowych; na transakcjach stopy procentowej, over hedge i na pozostałych instrumentach. Wynik z transakcji walutowych obejmuje wyniki: z wymiany; z transakcji SWAP (FX swap i CIRS z wymianą kapitału); Fx forward; z opcji walutowych oraz z rewaluacji aktywów i pasywów wyrażonych w walutach obcych. Wynik z transakcji stopy procentowej obejmuje wyniki: z kontraktów swap dla stóp procentowych; FRA oraz wynik z opcji na stopę procentową (CAP/FLOOR). Wynik nie obejmuje przychodów i kosztów odsetkowych z tytułu transakcji IRS i CIRS. Wynik z pozostałych instrumentów finansowych obejmuje wynik z towarowych instrumentów pochodnych (w tym forward, futures), wynik z opcji na indeksy giełdowe, koszyki indeksów oraz towary i wynik z obrotu kapitałowymi papierami wartościowymi.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zalicza się przychody i koszty niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością Banku. Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie przychody z zarządzania majątkiem osób trzecich, otrzymanych odszkodowań, kar i grzywien, wynagrodzeń z tytułu umów z różnymi kontrahentami, zwrotu kosztów dochodzenia roszczeń. Na pozostałe koszty operacyjne składają się głównie koszty zdarzeń z obszaru ryzyka operacyjnego, dochodzenia roszczeń i działalności zarządzania majątkiem osób trzecich. Uzyskane przychody podlegają jednorazowemu ujęciu w rachunku wyników. W przypadku przychodów z tytułu zarządzania majątkiem osób trzecich o jednorazowym ujęciu w rachunku wyników decydują miesięczne okresy rozliczeń.

2.3.19 Podatki

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący i podatek odroczony. Podatek dochodowy ujmuje się w rachunku zysków i strat z wyjątkiem sytuacji, gdy podatek ujmowany jest w kapitale.

Podatek bieżący

Zobowiązania (należności) z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot wymaganych według przewidywań zapłaty na rzecz władz podatkowych (lub podlegających zwrotowi od władz podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych (i przepisów podatkowych), które obowiązywały prawnie lub faktycznie w końcu okresu sprawozdawczego.

Podatek odroczony

Podatek odroczony obliczany jest zgodnie z metodą zobowiązania bilansowego opartą na identyfikacji różnic czasowych między wartością podatkową a wartością bilansową aktywów i zobowiązań. Grupa tworzy rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych, z wyjątkiem przypadków:

- gdy rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia danego składnika aktywów, lub zobowiązań pochodzącego z transakcji, która nie jest połączeniem jednostek i w momencie przeprowadzania transakcji nie wpływa na wynik finansowy brutto ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową);
- jednostka dominująca, inwestor lub wspólnik wspólnego przedsięwzięcia są w stanie kontrolować terminy odwracania się różnic przejściowych, i jest prawdopodobne, że różnice przejściowe nie odwrócą się w przewidywalnej przyszłości.

W odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych ujmuje się składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego do wysokości prawdopodobnego dochodu do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych, z wyjątkiem sytuacji:

- gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań pochodzącego z transakcji, która nie dotyczy połączenia jednostek gospodarczych i w momencie przeprowadzania

nie wpływa na wynik finansowy brutto ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową);

- gdy ujemne różnice przejściowe wynikają z inwestycji w jednostkach zależnych, oddziałach, jednostkach stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach poza zakresem, w którym jest prawdopodobne, że odwrócą się w przewidywalnej przyszłości i zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, od którego będzie można odpisać różnice przejściowe.

Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego weryfikuje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Grupa obniża jego wartość bilansową w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego jego zrealizowania. Grupa ujmuje uprzednio nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim stało się prawdopodobne, że przyszły dochód do opodatkowania pozwoli na jego zrealizowanie.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wycenia się z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które obowiązywały prawnie lub faktycznie w końcu okresu sprawozdawczego.

Podatek bieżący oraz podatek odroczony ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym, jeżeli dotyczy on pozycji, które w tym samym lub innym okresie zostały ujęte w kapitale własnym.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są kompensowane rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy Grupa posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności i zobowiązań z tytułu bieżącego podatku, a odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

2.3.20 Nabycia jednostek zależnych i konsolidacja

W związku z nabyciem w dniu 19 lutego 2015 r. przez Alior Bank akcji spółki Meritum Bank ICB S.A. Grupa zastosowała postanowienia MSSF 3 "Połączenia przedsięwzięć".

Rozliczenie nabycia odbywa się metodą przejęcia zgodnie z MSSF 3, której zastosowanie wymaga:

- zidentyfikowania jednostki przejmującej,
- ustalenia dnia przejęcia,
- ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych w wartości godziwej na dzień przejęcia oraz wszelkich udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej,
- ujęcia i wyceny wartości firmy lub zysku z okazyjnego nabycia, które wyliczane są jako różnica między:
 - sumą: przekazanej zapłaty i wartością wszelkich udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej,

- a kwotą netto możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych do wartości godziwej zgodnie z MSSF 3.

W przypadku każdego połączenia przedsięwzięć jedna z łączących się jednostek zidentyfikowana jest jako jednostka przejmująca.

Jednostka przejmująca ustala dzień przejęcia, którym jest dzień objęcia kontroli nad jednostką przejmowaną.

W dniu przejęcia jednostka przejmująca ujmuje, osobno od wartości firmy, możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa, przejęte zobowiązania oraz wszelkie udziały niedające kontroli w jednostce przejmowanej. Jednostka przejmująca wycenia możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania w ich wartościach godziwych na dzień przejęcia.

W dniu przejęcia jednostka przejmująca klasyfikuje i wyznacza możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania w sposób umożliwiający zastosowanie w terminie późniejszym innych MSSF. Jednostka przejmująca dokonuje takiej klasyfikacji i wyznaczenia na podstawie postanowień umowy, warunków, zasad swojej działalności lub polityki rachunkowości oraz innych odnośnych warunków istniejących na dzień przejęcia.

Wymogi zawarte w MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” nie mają zastosowania przy ustaleniu, które zobowiązanie warunkowe należy ująć na dzień przejęcia. Zamiast tego jednostka przejmująca ujmuje na dzień przejęcia zobowiązanie warunkowe przejęte w ramach połączenia przedsięwzięć, jeśli stanowi ono bieżący obowiązek wynikający z przeszłych zdarzeń i jego wartość godziwą można wiarygodnie wycenić. Jednostka przejmująca ujmuje zobowiązanie warunkowe przejęte w ramach połączenia przedsięwzięć, nawet jeśli nie jest prawdopodobne, że w celu uregulowania zobowiązania niezbędny będzie wypływ zasobów zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

Sprzedający w ramach transakcji połączenia przedsięwzięć może na mocy umowy ustalić prawo jednostki przejmującej do rekompensaty w związku z nieznanym wynikiem zdarzenia warunkowego lub niepewnością związaną z całością lub częścią określonego składnika aktywów lub zobowiązania. W rezultacie jednostka przejmująca otrzymuje składnik aktywów z tytułu prawa do rekompensaty. Jednostka przejmująca ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do rekompensaty w tym samym czasie w którym ujmuje pozycję, której to prawo dotyczy oraz wycenia ten składnik aktywów według zasad mających zastosowanie do tej pozycji z uwzględnieniem potrzeby dokonania odpisów aktualizujących w związku z nieściągalnymi kwotami.

Jednostka przejmująca identyfikuje wszelkie pozycje, które nie są częścią tego, co jednostka przejmująca i jednostka przejmowana (lub jej poprzedni właściciel) wymieniły w ramach połączenia przedsięwzięć, tj. pozycje niebędące częścią zapłaty przekazanej w zamian za jednostkę przejmowaną. Przy zastosowaniu metody przejęcia jednostka przejmująca uwzględnia jedynie zapłatę przekazaną za jednostkę przejmowaną oraz nabyte aktywa i przejęte zobowiązania w ramach transakcji przejęcia jednostki przejmowanej.

Jednostki zależne są konsolidowane metodą pełną, od dnia objęcia przez Bank kontroli nad spółką do dnia ustania kontroli. Bank obejmuje kontrolę nad spółką w momencie, gdy uzyska zdolność kierowania jej polityką finansową i operacyjną w celu osiągnięcia korzyści z jej działalności oraz podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawa do zmiennych wyników spółki.

Proces konsolidacji sprawozdań finansowych jednostek zależnych metodą pełną polega na sumowaniu poszczególnych pozycji rachunku zysków i strat, sprawozdania z sytuacji finansowej jednostki dominującej oraz jednostek zależnych w pełnej wysokości oraz dokonaniu odpowiednich korekt i wyłączeń konsolidacyjnych.

Wyłączeniom konsolidacyjnym podlegają:

- bilansowa wartość udziałów posiadanych przez Bank w jednostkach zależnych oraz kapitał własny tych jednostek w momencie ich nabycia;
- wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze jednostek objętych konsolidacją;
- przychody i koszty operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją;
- zyski lub straty powstałe w wyniku operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją, zawarte w wartości aktywów jednostek podlegających konsolidacji, za wyjątkiem strat, które wskazują na występowanie utraty wartości;
- dywidendy naliczone lub wypłacone przez jednostki zależne jednostce dominującej i innym jednostkom, objętym konsolidacją;
- wzajemne przepływy w rachunku przepływów pieniężnych.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzono na podstawie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej i skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz dodatkowych objaśnień i informacji.

Udziały niekontrolujące obejmują kapitał własny spółki zależnej, którego nie można przyporządkować, bezpośrednio lub pośrednio, Bankowi.

Udziały niekontrolujące prezentowane są w niniejszym sprawozdaniu jako kapitał własny, oddzielnie od kapitału własnego Grupy. Zyski i straty oraz każdy składnik innych całkowitych dochodów przypisuje się akcjonariuszom Banku oraz udziałom niekontrolującym. Łączne całkowite dochody przypisuje się akcjonariuszom Banku oraz udziałom niekontrolującym nawet wtedy, gdy w rezultacie udziały niekontrolujące przybierają wartość ujemną.

Zmiany w udziale własnościowym Banku, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną, są ujmowane jako transakcje kapitałowe.

2.4 Zmiany stosowanych zasad (polityki) rachunkowości

Zmiany w standardach rachunkowości

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 r., z wyjątkiem zastosowania następujących zmian do standardów oraz nowych interpretacji obowiązujących dla sprawozdań finansowych

sporządzanych wg MSSF dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu lub po dniu 1 stycznia 2015 r.:

- Roczne zmiany MSSF 2011-2013

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała w grudniu 2013 r. "Roczne zmiany MSSF 2011-2013", które zmieniają 4 standardy. Poprawki zawierają zmiany w prezentacji, ujmowaniu i wycenie oraz zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne.

Powyższe zmiany mają jedynie charakter prezentacyjny i edycyjny - brak istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

- KIMSF 21 „Podatki i opłaty”

Interpretacja wyjaśnia ujmowanie księgowe zobowiązań do zapłaty opłat i podatków, które nie są podatkami dochodowymi. Zdarzeniem obligującym jest zdarzenie określone w przepisach prawa powodujące konieczność zapłaty podatku bądź opłaty. Sam fakt, że jednostka będzie kontynuować działalność w kolejnym okresie, lub sporządza sprawozdanie zgodnie z zasadą kontynuacji działalności, nie tworzy konieczności rozpoznania zobowiązania. Te same zasady rozpoznawania zobowiązania dotyczą sprawozdań rocznych i sprawozdań śródrocznych. Zastosowanie interpretacji do zobowiązań z tytułu praw do emisji jest opcjonalne.

W praktyce dla banków polskich KIMSF 21 ma zastosowanie do opłat ponoszonych przez banki na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, czyli opłaty rocznej oraz opłaty ostrożnościowej. Powyższa zmiana nie ma wpływu na roczne sprawozdanie finansowe Grupy.

Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 9 „Instrumenty Finansowe” – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE;

Główne zmiany wprowadzone przez standard:

Aktywa finansowe powinny być zaklasyfikowane do jednej z trzech kategorii wyceny: wycenianych według zamortyzowanego kosztu, według wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite oraz według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Klasyfikacja aktywów finansowych została oparta o model biznesowy jednostki i charakterystykę generowanych przez te aktywa przepływów pieniężnych. Jeżeli aktywo finansowe jest utrzymywane do terminu zapadalności może być wyceniane według zamortyzowanego kosztu, jeśli spełnia kryteria testu charakterystyk przepływów pieniężnych (SPPI). Aktywa finansowe spełniające kryteria SPPI utrzymywane w celu uzyskania przepływów pieniężnych i sprzedaży mogą być

wyceniane według wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite. Aktywa finansowe, które nie generują przepływów pieniężnych zgodnie z kryteriami SPPI muszą być wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (na przykład instrumenty pochodne). Wbudowane instrumenty pochodne nie są już wydzielane z aktywów finansowych, ale zostaną uwzględnione w ocenie warunków SPPI.

Inwestycje w instrumenty kapitałowe są zawsze wyceniane według wartości godziwej. Jednakże zarząd może nieodwołalnie zdecydować o prezentowaniu zmian wartości godziwej w pozostałych dochodach całkowitych, jeżeli instrument finansowy nie jest przeznaczony do obrotu. Jeżeli aktywo finansowe jest przeznaczone do obrotu, zmiany wartości godziwej muszą być prezentowane w rachunku zysków i strat.

Większość wymogów MSR39 dotyczących klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona w niezmienionej formie do MSSF 9. Główna zmiana dotyczy konieczności prezentowania efektu zmiany własnego ryzyka kredytowego zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat w pozostałych dochodach całkowitych.

MSSF 9 wprowadza nowy model identyfikacji utraty wartości - model oczekiwanych strat kredytowych (ECL). Wprowadzono trzystopniowe podejście oparte na zmianie jakości kredytowej aktywów finansowych od początkowego ujęcia. W praktyce nowa zasada oznacza, że spółki będą musiały rozpoznać natychmiastową stratę równą 12 miesięcznemu ECL na moment początkowego ujęcia aktywów finansowych bez stwierdzonej utraty wartości (lub ECL za cały okres trwania aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu). W przypadku istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, utrata wartości jest mierzona w oparciu o ECL za cały okres trwania umowy. Model zawiera uproszczenia operacyjne dla należności leasingowych i handlowych.

Wymogi dotyczące rachunkowości zabezpieczeń zostały zmienione w celu ściślejszego dopasowania zasad rachunkowości z zasadami zarządzania ryzykiem. Standard przewiduje wybór pomiędzy stosowaniem zasad rachunkowości zabezpieczeń zgodnych z MSSF 9 i kontynuowaniem stosowania MSR 39 w odniesieniu do wszystkich transakcji zabezpieczających, ponieważ standard nie definiuje zasad księgowych dotyczących macro hedge.

Powyższe zmiany będą miały istotny wpływ na proces tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości należności. Grupa jest w trakcie oceny wpływu nowego standardu na sprawozdanie finansowe.

- MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE;
Zasady przewidziane w MSSF 15 dotyczyć będą wszystkich umów skutkujących przychodami. Fundamentalną zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w momencie transferu towarów lub usług na rzecz klienta, w wysokości ceny transakcyjnej. Wszelkie towary lub usługi sprzedawane w pakietach, które da się wyodrębnić w ramach pakietu, należy ujmować oddzielnie, ponadto wszelkie upusty i rabaty dotyczące ceny transakcyjnej należy co do zasady alokować do poszczególnych elementów pakietu. W przypadku, gdy wysokość przychodu jest zmienna, zgodnie

z nowym standardem kwoty zmienne są zaliczane do przychodów, o ile istnieje duże prawdopodobieństwo, że w przyszłości nie nastąpi odwrócenie ujęcia przychodu w wyniku przeszacowania wartości. Ponadto, zgodnie z MSSF 15 koszty poniesione w celu pozyskania i zabezpieczenia kontraktu z klientem należy aktywować i rozliczać w czasie przez okres konsumowania korzyści z tego kontraktu.

Powyższe zmiany mogą spowodować zmiany w rozliczaniu przychodów w czasie i będą wymagały dodatkowych ujawnień w sprawozdaniu finansowym.

- MSSF 16 „Leasing” – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 r. lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE;
Nowy standard ustanawia zasady ujęcia, wyceny, prezentacji oraz ujawnień dotyczących leasingu. Wszystkie transakcje leasingu skutkują uzyskaniem przez leasingobiorcę prawa do użytkowania aktywa oraz zobowiązania z tytułu obowiązku zapłaty. Tym samym, MSSF 16 znosi klasyfikację leasingu operacyjnego i leasingu finansowego zgodnie z MSR 17 i wprowadza jeden model dla ujęcia księgowego leasingu przez leasingobiorcę. Leasingobiorca będzie zobowiązany ująć: (a) aktywa i zobowiązania dla wszystkich transakcji leasingu zawartych na okres powyżej 12 miesięcy, za wyjątkiem sytuacji, gdy dane aktywo jest niskiej wartości; oraz (b) amortyzację leasingowanego aktywa odrębnie od odsetek od zobowiązania leasingowego w sprawozdaniu z wyników.
MSSF 16 w znaczącej części powtarza regulacje z MSR 17 dotyczące ujęcia księgowego leasingu przez leasingodawcę. W konsekwencji, leasingodawca kontynuuje klasyfikację w podziale na leasing operacyjny i leasing finansowy oraz odpowiednio różnicuje ujęcie księgowe.

Powyższe zmiany będą miały wpływ na sprawozdanie finansowe Banku. Zmiany zostaną zastosowane po zatwierdzeniu MSSF16 przez Unię Europejską.

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie i nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku:

- MSSF 14 „Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe” – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r. lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE;
- Zmiany do MSSF 11 dot. nabycia udziału we wspólnej działalności - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r. lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE;
- Zmiany do MSR 16 i MSR 38 dot. amortyzacji - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r. lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE;
- Zmiany do MSR 27 dot. metody praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych- mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się

1 stycznia 2016 r. lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE;

- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 dot. sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostkami stowarzyszonymi lub wspólnymi przedsięwzięciami – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r. lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE;
- Roczne zmiany MSSF 2012-2014; dotyczą 4 standardów: MSSF 5, MSSF 7, MSR 19 i MSR 34 - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r. lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE;
- Zmiany do MSR 1 - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r. lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE;
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28 dot. wyłączenia z konsolidacji jednostek inwestycyjnych - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r. lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE;
- Zmiany do MSR 19 Plany określonych świadczeń: Składki pracowników - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lutego 2015 r. lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE;
- Zmiany do MSR 12 dotyczące ujęcia aktywa z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 r. lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE;
- Zmiany do MSR 7: Inicjatywa dotycząca ujawniania informacji - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 r. lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE;

Grupa nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości z wyjątkiem zmian, które będą wynikiem wprowadzenia MSSF 9.

3. Segmenty działalności

Na potrzeby rachunkowości zarządczej Grupa stosuje podział na następujące segmenty biznesowe:

- segment detaliczny;
- segment biznesowy;
- działalność skarbową;
- pozycje uzgodnieniowe.

Grupa obsługuje klientów indywidualnych i biznesowych, oferując im pełny zakres usług bankowych.

Podstawowe produkty dla osób fizycznych to:

- produkty kredytowe: pożyczki gotówkowe; karty kredytowe; linie kredytowe w rachunku bieżącym; kredyty na nieruchomości;
- produkty depozytowe: lokaty terminowe; konta oszczędnościowe;
- produkty maklerskie oraz fundusze inwestycyjne;
- konta osobiste;
- usługi transakcyjne: wpłaty i wypłaty gotówkowe; wykonywanie przelewów;
- transakcje wymiany walut.

Podstawowe produkty dla podmiotów gospodarczych to:

- produkty kredytowe: limity debetowe w rachunkach bieżących; kredyty obrotowe; kredyty inwestycyjne; karty kredytowe;
- produkty depozytowe: lokaty terminowe;
- rachunki bieżące i pomocnicze;
- usługi transakcyjne: wpłaty i wypłaty gotówkowe; wykonywanie przelewów;
- produkty skarbowe: transakcje wymiany walut (również wymiany walut na termin), produkty pochodne.

Podstawowym elementem analizy jest dochodowość segmentów detalicznego i biznesowego. Dochodowość obejmuje:

- przychody z tytułu marży pomniejszone o koszt finansowania (stawka, po jakiej oddział rozlicza się z Departamentem Skarbu);
- przychody prowizyjne;
- przychody z transakcji skarbowych oraz wymiany walutowej realizowanych przez klientów;
- pozostałe przychody i koszty operacyjne.

Dochody segmentu detalicznego obejmują również dochody ze sprzedaży produktów maklerskich (m.in. przychody z prowadzenia rachunków brokerskich, pośrednictwa w obrocie papierami wartościowymi oraz przychody z tytułu dystrybucji jednostek funduszy inwestycyjnych).

Dochody segmentu biznesowego obejmują również dochody z portfela kredytów samochodowych.

Pozycja *Działalność skarbową* obejmuje efekty zarządzania pozycją globalną – płynnościową i walutową, wynikającą z działalności jednostek Banku.

Pozycje Uzgodnieniowe obejmują:

- wewnętrzny wynik odsetkowy naliczony od salda odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości;
- uzgodnienie zarządczej prezentacji kosztów inkrementalnych, polegające na odjęciu w linii przychodu prowizyjnego, zaprezentowanej w segmentach biznesowych, kwoty dotyczącej kosztów inkrementalnych;
- niealokowane do jednostek biznesowych koszty prowizyjne (m.in. koszty obsługi gotówki, koszty korzystania z bankomatów, koszty przelewów krajowych i zagranicznych);
- niezwiązane bezpośrednio z działalnością segmentów biznesowych pozostałe koszty i przychody operacyjne.

Wyniki i wolumeny w podziale na segmenty za rok zakończony 31 grudnia 2015r.

Raport segmentowy	Klienci indywidualni	Klienci biznesowi	Działalność skarbową	Segmenty biznesowe razem	Pozycje uzgodnieniowe	Bank razem
Wynik odsetkowy zewnętrzny	968 535	390 823	138 235	1 497 593	3 420	1 501 013
przychody zewnętrzne	1 280 718	594 203	521 144	2 396 065	3 155	2 399 220
koszty zewnętrzne	-312 183	-203 380	-382 909	-898 472	265	-898 207
Wynik odsetkowy wewnętrzny	64 016	-1 919	-22 766	39 331	-39 331	0
przychody wewnętrzne	457 577	216 394	958 435	1 632 406	-18 747	1 613 659
koszty wewnętrzne	-393 561	-218 313	-981 201	-1 593 075	-20 584	-1 613 659
Wynik z tytułu odsetek	1 032 551	388 904	115 469	1 536 924	-35 911	1 501 013
Przychody z tytułu opłat i prowizji	187 018	245 157	686	432 861	112 869	545 730
Koszty z tytułu opłat i prowizji	-85 812	-1 065	-340	-87 217	-126 845	-214 062
Wynik z tytułu opłat i prowizji	101 206	244 092	346	345 644	-13 976	331 668
Przychody z tytułu dywidend	0	0	0	0	74	74
Wynik handlowy	-1 109	52 001	224 642	275 534	-6 855	268 679
Wynik zrealizowany na pozostałych instrumentach finansowych	92 043	119 883	-199 434	12 492	431	12 923
Pozostałe przychody operacyjne	177 604	6 069	8	183 681	-101 797	81 884
Pozostałe koszty operacyjne	-6 471	-215	-505	-7 191	-23 037	-30 228
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	171 133	5 854	-497	176 490	-124 834	51 656
Wynik razem przed uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	1 395 824	810 734	140 526	2 347 084	-181 071	2 166 013
Wynik z odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	-478 134	-169 018	0	-647 152	-24 961	-672 113
Wynik po uwzględnieniu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	917 690	641 716	140 526	1 699 932	-206 032	1 493 900
Koszty działania banku	-815 681	-289 341	-2 870	-1 107 892	0	-1 107 892
Zysk/strata brutto	102 009	352 375	137 656	592 040	-206 032	386 008
Podatek dochodowy	0	0	0	0	-77 033	-77 033
Zysk/strata netto	102 009	352 375	137 656	592 040	-283 065	308 975
Amortyzacja						-86 363
Aktywa	24 089 370	15 615 333	22 854	39 727 557	275 453	40 003 010
Zobowiązania	23 473 209	12 986 662	7 264	36 467 135	21 776	36 488 911

Wyniki i wolumeny w podziale na segmenty za rok zakończony 31 grudnia 2014r.

Raport segmentowy	Klienci indywidualni	Klienci biznesowi	Działalność skarbową	Segmenty biznesowe razem	Pozycje uzgodnieniowe	Bank razem
Wynik odsetkowy zewnętrzny	732 790	368 390	112 288	1 213 468	16 102	1 229 570
przychody zewnętrzne	999 626	539 403	508 429	2 047 458	15 860	2 063 318
koszty zewnętrzne	-266 836	-171 013	-396 141	-833 990	242	-833 748
Wynik odsetkowy wewnętrzny	52 590	-1 086	19 515	71 019	-71 019	0
przychody wewnętrzne	461 345	269 634	1 002 434	1 733 413	-64 721	1 668 692
koszty wewnętrzne	-408 755	-270 720	-982 919	-1 662 394	-6 298	-1 668 692
Wynik z tytułu odsetek	785 380	367 304	131 803	1 284 487	-54 917	1 229 570
Przychody z tytułu opłat i prowizji	225 602	190 557	1 504	417 663	115 945	533 608
Koszty z tytułu opłat i prowizji	-66 360	-392	-395	-67 147	-118 321	-185 468
Wynik z tytułu opłat i prowizji	159 242	190 165	1 109	350 516	-2 376	348 140
Przychody z tytułu dywidend	16	0	0	16	0	16
Wynik handlowy	-199	30 835	224 301	254 937	-39	254 898
Wynik zrealizowany na pozostałych instrumentach finansowych	72 204	118 609	-183 433	7 380	548	7 928
Pozostałe przychody operacyjne	136 683	4 282	602	141 567	-89 183	52 384
Pozostałe koszty operacyjne	-9 821	0	-492	-10 313	-9 635	-19 948
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	126 862	4 282	110	131 254	-98 818	32 436
Wynik razem przed uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	1 143 505	711 195	173 890	2 028 590	-155 602	1 872 988
Wynik z odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	-319 870	-226 047	0	-545 917	-673	-546 590
Wynik po uwzględnieniu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	823 635	485 148	173 890	1 482 673	-156 275	1 326 398
Koszty działania banku	-681 227	-241 647	-2 397	-925 271	0	-925 271
Zysk/strata brutto	142 408	243 501	171 493	557 402	-156 275	401 127
Podatek dochodowy	0	0	0	0	-79 080	-79 080
Zysk/strata netto	142 408	243 501	171 493	557 402	-235 355	322 047
Amortyzacja						-75 456
Aktywa	17 992 078	12 011 132	16 509	30 019 719	147 849	30 167 568
Zobowiązania	16 837 238	10 283 706	6 996	27 127 939	24 553	27 152 492

W 2015 r. Grupa zmieniła sposób prezentacji aktywów i zobowiązań dla poszczególnych segmentów, tak by odzwierciedlały układ prezentowany osobom zarządzającym i nadzorującym Grupy. Dane za 2014 r. zostały doprowadzone do porównywalności.

Przychody i koszty realizowane są na terenie Polski.

Informacje dodatkowe do rachunku zysków i strat

4. Wynik z tytułu odsetek

4.1 Wynik z tytułu odsetek według podmiotów	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Przychody z tytułu odsetek	2 399 220	2 063 318
sektor finansowy	401 271	437 518
sektor niefinansowy	1 930 660	1 561 424
instytucje rządowe i samorządowe	67 289	64 376
Koszty z tytułu odsetek	-898 207	-833 748
sektor finansowy	-478 191	-484 730
sektor niefinansowy	-415 237	-346 286
instytucje rządowe i samorządowe	-4 779	-2 732
Wynik z tytułu odsetek	1 501 013	1 229 570

4.2 Wynik z tytułu odsetek według produktów	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Przychody z tytułu odsetek	2 399 220	2 063 318
Przychody odsetkowe od instrumentów finansowych w kategoriach wg zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	1 973 398	1 659 488
lokaty terminowe	241	216
kredyty	1 847 472	1 530 497
aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	91 393	95 610
skupione wierzytelności	27 381	31 590
inne	6 911	1 575
Pozostałe przychody odsetkowe	425 822	403 830
rachunki bieżące	15 197	17 725
lokaty jednodniowe	1 309	729
Instrumenty pochodne	409 316	385 376
Koszty z tytułu odsetek	-898 207	-833 748
Koszty odsetkowe od instrumentów finansowych w kategorii wg zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej	-489 241	-405 087
depozyty terminowe	-368 309	-296 795
operacje papierami wartościowymi z przyrzeczeniem odkupu	-14 088	-20 283
zabezpieczenia pieniężne	-2 187	-3 669
emisja własna	-102 005	-81 148
inne	-2 652	-3 192
Pozostałe koszty odsetkowe	-408 966	-428 661
depozyty bieżące	-37 891	-58 606
instrumenty pochodne	-371 075	-370 055
Wynik z tytułu odsetek	1 501 013	1 229 570

Przychody odsetkowe obejmują, przede wszystkim, odsetki od kredytów oraz odsetki i dyskonto od obligacji. Koszty z tytułu odsetek dotyczą głównie depozytów terminowych dla klientów bankowości detalicznej.

W latach 2015 i 2014 wartość przychodów odsetkowych od kredytów z rozpoznaną utratą wartości wyniosła 105 969 tys. zł i 100 137 tys. zł.

5. Wynik z tytułu prowizji i opłat

	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Przychody z tytułu prowizji i opłat	545 730	533 608
prowizje maklerskie	73 746	54 306
obsługa kart płatniczych, kredytowych	89 911	105 629
wynagrodzenia z tyt. pośrednictwa sprzedaży ubezpieczeń	94 622	157 563
kredyty i pożyczki	66 347	59 203
obsługa rachunków Bankowych	85 333	51 364
Przelewy	36 307	32 096
operacje kasowe	21 404	20 667
skupione wierzytelności	11 890	11 721
gwarancje, akredytywy, inkaso, promesy	14 980	13 402
pozostałe prowizje	51 190	27 657
Koszty z tytułu prowizji i opłat	-214 062	-185 468
prowizje maklerskie	-3 888	-5 386
koszty transakcji kartowych i bankomatowych, w tym koszty wydanych kart	-61 190	-56 210
ubezpieczenia produktów bankowych	-21 693	-16 298
prowizje za udostępnianie bankomatów	-24 256	-23 328
prowizje wypłacane podmiotom z tytułu umów na wykonywanie określonych czynności	-9 510	-15 992
koszty rekompensat, nagród dla klienta	-17 513	-16 348
prowizje wypłacane agentom	-24 308	-13 744
usługi assistance dla klientów	-4 189	-6 814
koszty pozyskania klientów	-19 552	-5 338
pozostałe prowizje	-27 963	-26 010
Wynik z tytułu prowizji i opłat	331 668	348 140

Bank nie prowadzi działalności powierniczej.

6. Wynik handlowy

	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Transakcje walutowe	217 389	194 961
Transakcje stopy procentowej	49 582	57 717
Część nieefektywna rachunkowości zabezpieczeń	1 084	194
Pozostałe instrumenty	624	2 026
Wynik handlowy	268 679	254 898

Wynik z transakcji walutowych obejmuje wyniki: z wymiany; z transakcji typu SWAP (FX swap i CIRS z wymianą kapitału); FX forward; z opcji walutowych; z rewaluacji aktywów i pasywów wyrażonych w walutach obcych.

Wynik z transakcji stopy procentowej obejmuje wyniki: z kontraktów swap dla stóp procentowych; FRA; wynik z opcji na stopę procentową (CAP/FLOOR).

Wynik z pozostałych instrumentów finansowych to wynik z obrotu kapitałowymi papierami wartościowymi; wynik z towarowych instrumentów pochodnych (w tym forward, futures); wynik z opcji na indeksy giełdowe; koszyki indeksów oraz towary.

7. Zrealizowany wynik na pozostałych instrumentach finansowych

	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	12 931	9 932
Emisja własna	-14	-2 028
przychody z odkupu	570	424
straty z odkupu	-584	-2 452
Certyfikaty inwestycyjne	6	0
Jednostki uczestnictwa	0	24
Zrealizowany wynik na pozostałych instrumentach finansowych	12 923	7 928

8. Wynik z pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych

	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Pozostałe przychody operacyjne z tytułu:	81 884	52 384
działalności zarządzania majątkiem osób trzecich	9 998	15 114
otrzymanych odszkodowań, kar i grzywien	1 668	135
wynagrodzenia z tytułu umów z kontrahentami	15 705	4 706
sprzedaży wierzytelności	7 734	58
zwrotu kosztów dochodzenia roszczeń	20 073	17 001
zarachowanych przychodów z tytułu zwrotu podatku z urzędu skarbowego	0	3 612
zwrot opłaty przez klientów	14 844	7 460
otrzymanych odszkodowań	3 316	782
inne	8 546	3 516
Pozostałe koszty operacyjne z tytułu:	-30 228	-19 948
działalności zarządzania majątkiem osób trzecich	-1 322	-2 706
zapłaconych odszkodowań, kar i grzywien	-4 860	-2 581
nagród wręczonych klientom	-413	-682
wypłaconych odszkodowań, ugód, reklamacji	-8 368	-2 113
opłaty i koszty dotyczące dochodzenia roszczeń	-8 456	-5 458
inne	-6 809	-6 408
Wynik z pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	51 656	32 436

9. Koszty działania

	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Koszty pracownicze	-554 435	-520 052
wynagrodzenia	-463 878	-429 242
narzuty na wynagrodzenia	-80 457	-75 652
świadczenia w formie akcji	-727	-7 376
pozostałe	-9 373	-7 782
Koszty ogólnego zarządu	-460 811	-324 927
koszty informatyczne	-45 905	-33 669
koszty czynszu i utrzymania budynków	-140 632	-142 278
koszty marketingowe	-52 517	-38 502
koszty szkoleń	-13 903	-12 269

koszty usług doradczych	-20 211	-18 305
koszty BFG	-117 120	-28 162
koszty leasingu środków trwałych i wartości niematerialnych	-3 493	-4 870
koszty usług telekomunikacyjnych	-15 973	-14 969
koszty usług zewnętrznych	-26 688	-16 390
pozostałe	-24 369	-15 513
Amortyzacja	-86 363	-75 456
rzeczowe aktywa trwałe	-50 963	-46 457
wartości niematerialne	-35 400	-28 999
Podatki i opłaty	-6 283	-4 836
Razem koszty działania	-1 107 892	-925 271

Leasing operacyjny – Grupa jako leasingobiorca

Przedmiotem leasingu Grupy są samochody osobowe. Wszystkie umowy dotyczą leasingu operacyjnego.

Na 31 grudnia 2015 r. Grupa ma zawartych 345 umów na leasing samochodów (z 3-letnim okresem umownym oraz stałymi ratami). Dodatkowo, w 2015 r. Bank podnajmował 3 samochody pracownikom.

Przyszłe zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego samochodów według terminów płatności	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Do 1 roku	3 797	4 863
Od 1 roku do 3 lat	2 420	2 196
Razem	6 217	7 059

Grupa jest również leasingobiorcą w zakresie wynajmowanych powierzchni biurowych. Koszty najmu stanowią znaczną pozycję kosztów ogólnego zarządu (w sprawozdawanych okresach przekroczyły one 40% kosztów ogólnego zarządu). Wynajmując lokale na swoje placówki, Bank podpisuje umowy na co najmniej 5 lat (ok. 70% umów na okres 5 lat). Umowy zawierają klauzulę dotyczącą zmiany kwoty najmu w zależności od zmian wskaźnika inflacji w danym roku, z której wynajmujący może skorzystać. Wszystkie umowy najmu zawierane są na warunkach rynkowych.

Przyszłe zobowiązania z tytułu umów najmu według terminów płatności	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Do 1 roku	75 017	92 762
Od 1 roku do 5 lat	145 937	230 593
Powyżej 5 lat	15 335	8 931
Razem	236 289	332 286

10. Wynik z odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości

	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Odpisy na należności od klientów	-649 137	-468 699
sektor finansowy	-5 995	-1 078
sektor niefinansowy	-643 142	-467 621
klient detaliczny	-446 218	-289 798
klient biznesowy	-196 924	-177 823
Dłużne papiery wartościowe – aktywa dostępne do sprzedaży	-7 981	-2 174
IBNR dotyczący należności od klientów bez utraty wartości	-2 067	-31 566
sektor finansowy	-842	165
sektor niefinansowy	-1 225	-31 731
klient detaliczny	-1 683	-29 291
klient biznesowy	458	-2 440
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	-560	-957
Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	-12 368	-4 896
Strata z tytułu wyceny aktywów przeznaczonych do sprzedaży	0	-38 298
Wynik z odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	-672 113	-546 590

11. Podatek dochodowy

11.1 Ujęty w rachunku zysków i strat	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Podatek bieżący	161 389	92 233
bieżący rok	161 389	92 465
korekta rozliczenia podatkowego dotycząca roku ubiegłego	0	-232
Podatek odroczony	-84 356	-13 153
powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych	-84 356	-13 153
Razem podatek księgowy ujęty w rachunku zysków i strat	77 033	79 080

11.2 Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Zysk brutto	386 008	401 127
Podatek dochodowy 19%	73 342	76 229
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu	14 371	8 224
Koszty reprezentacji	152	133
PFRON	1 140	1 098
Rezerwy na należności kredytowe w części nie pokrytej podatkiem odroczonym	4 047	4 469
Opłata ostrożnościowa na rzecz BFG	4 071	0
Koszty rezerw na opcje menedżerskie	138	1 401
Darowizny	7	24
Inne	4 816	1 099
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	-6 354	-2 143
Rozwiązanie rezerw na należności kredytowe w części nie pokrytej podatkiem odroczonym	-73	-11
Inne	-6 281	-2 132
Rozliczenie straty podatkowej	380	0
Rozpoznanie aktywa z tytułu aportu wierzytelności	-3 038	-3 224
Inne	-1 668	-6
Podatek księgowy ujęty w rachunku zysków i strat	77 033	79 080
Efektywna stawka podatkowa	19,96%	19,71%

11.3 Aktywa i rezerwa z tytułu podatku odroczonego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31.12.2014	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Zmiany odnoszone na wartość firmy (Meritum)	31.12.2015
Prowizje pobrane z góry	100 140	23 546	0	21 130	144 816
Odsetki naliczone od depozytów	17 294	4 655	0	4 823	26 772
Odsetki / dyskonto naliczone od papierów wartościowych	14 291	14 934	0	0	29 225
Ujemna wycena papierów wartościowych	2 888	1 599	874	14	5 375
Odsetki naliczone od instrumentów pochodnych	21 026	2 557	0	1	23 584
Ujemna wycena instrumentów pochodnych	475 098	193 705	13 951	0	682 754
Premia do otrzymania od opcji	11 255	1 505	0	0	12 760
Różnica między amortyzacją bilansową a amortyzacją podatkową	0	-253	0	253	0
Rezerwy na wydatki przyszłych okresów	7 444	15 205	0	509	23 158
Odpisy aktualizujące wartość należności kredytowych	91 534	43 664	0	22 618	157 816
Pozostałe rezerwy	2 968	-2 441	0	-931	-404
Rozpoznanie aktywa z tytułu aportu wierzytelności	10 381	1 916	0	0	12 297
Strata podatkowa	4	1 184	0	0	1 188
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	754 323	301 776	14 825	48 417	1 119 341

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31.12.2014	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Zmiany odnoszone na wartość firmy (Meritum)	31.12.2015
Odsetki naliczone od lokat międzybankowych	-6	-3	0	0	-9
Odsetki naliczone od kredytów	-40 954	-9 699	0	-2 767	-53 420
Odsetki / dyskonto naliczone od papierów wartościowych	-5 455	-4 129	0	-28	-9 612
Dodatnia wycena papierów wartościowych	-126	241	-727	-244	-856
Odsetki naliczone od instrumentów pochodnych	-31 728	-6 438	0	-11	-38 177
Dodatnia wycena instrumentów pochodnych	-502 286	-194 130	-12 641	0	-709 057
Różnica między amortyzacją bilansową a amortyzacją podatkową	-20 543	-3 759	0	-3 576	-27 878
Przychody naliczone nieotrzymane	-5 376	497	0	0	-4 879
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-606 474	-217 420	-13 368	-6 626	-843 888

Podatek odroczonego - stan bilansowy	147 849	84 356	1 457	41 791	275 453
---	----------------	---------------	--------------	---------------	----------------

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31.12.2013	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Zmiany odnoszone na wartość firmy (SKOK)	31.12.2014
Prowizje pobrane z góry	102 457	-2 454	0	136	100 139
Odsetki naliczone od depozytów	13 864	3 326	0	104	17 294
Odsetki / dyskonto naliczone od papierów wartościowych	15 399	-1 108	0	0	14 291
Ujemna wycena papierów wartościowych	8 911	-4 094	-1 929	0	2 888
Odsetki naliczone od instrumentów pochodnych	21 754	-728	0	0	21 026
Ujemna wycena instrumentów pochodnych	362 792	118 035	-5 729	0	475 098
Premia do otrzymania od opcji	9 138	2 117	0	0	11 255
Rezerwy na wydatki przyszłych okresów	2 735	4 615	0	40	7 390
Odpisy aktualizujące wartość należności kredytowych	58 791	32 743	0	0	91 534
Pozostałe rezerwy	1 596	1 430	0	1	3 027
Rozpoznanie aktywa z tytułu aportu wierzytelności	6 871	3 510	0	0	10 381
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	604 308	157 392	-7 658	281	754 323

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31.12.2013	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Zmiany odnoszone na wartość firmy (SKOK)	31.12.2014
Odsetki naliczone od lokat międzybankowych	-3	79	0	-82	-6
Odsetki naliczone od kredytów	-32 212	-8 543	0	-199	-40 954
Odsetki / dyskonto naliczone od papierów wartościowych	-6 367	912	0	0	-5 455
Dodatnia wycena papierów wartościowych	-282	131	155	-130	-126
Odsetki naliczone od instrumentów pochodnych	-29 742	-1 987	0	1	-31 728
Dodatnia wycena instrumentów pochodnych	-367 902	-132 925	-1 459	0	-502 286
Różnica między amortyzacją bilansową a amortyzacją podatkową	-15 546	-4 997	0	0	-20 543
Przychody naliczone nieotrzymane	-8 461	3 092	0	-7	-5 376
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-460 515	-144 238	-1 304	-417	-606 474
Podatek odroczonego - stan bilansowy	143 793	13 154	-8 962	-136	147 849

Podatek odroczonego ujęty bezpośrednio w kapitałach	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Ujemna wycena papierów wartościowych	874	1 929
Ujemna wycena instrumentów pochodnych	13 951	5 729
Dodatnia wycena papierów wartościowych	-727	-155
Dodatnia wycena instrumentów pochodnych	-12 641	1 459
Razem	1 457	8 962

12. Zysk przypadający na jedną akcję

	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Zysk netto	308 975	322 047
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	72 088 316	69 928 230
Opcje na akcje (liczba) - instrument rozładniający	2 979 272	3 196 587
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	75 067 588	73 124 817
Zysk netto przypadający na jedną akcję zwykłą (zł)	4,31	4,61
Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję (zł)	4,12	4,40

Informacje dodatkowe do sprawozdania z sytuacji finansowej

13. Kasa i środki w banku centralnym

	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Rachunek bieżący w banku centralnym	1 559 981	932 357
Gotówka	190 154	226 083
Kasa i środki w banku centralnym	1 750 135	1 158 440

Grupa utrzymuje rezerwę obowiązkową na rachunku bieżącym w Narodowym Banku Polskim, w wysokości zgodnej z decyzjami Rady Polityki Pieniężnej. Od 31 grudnia 2010 r. stopa rezerwy wynosi 3,5%.

14. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

14.1 Według struktury rodzajowej	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Instrumenty dłużne	4 239 445	2 649 121
emitowane przez Skarb Państwa	3 773 380	2 062 300
obligacje skarbowe	3 773 380	2 062 300
emitowane przez instytucje monetarne	0	149 967
bony pieniężne	0	149 967
emitowane przez pozostałe instytucje finansowe	176 995	125 725
obligacje	60 486	104 633
euroobligacje	116 509	21 092
emitowane przez przedsiębiorstwa	289 070	311 129
obligacje	289 070	311 129
Instrumenty kapitałowe	13 674	3 005
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	4 253 119	2 652 126

14.2 Według terminów zapadalności	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
bez określonego terminu	13 675	3 006
≤ 1M	0	149 967
> 1M ≤ 3M	17 088	0
> 3M	254 486	0
> 6M ≤ 1Y	366 016	775 059
> 1Y ≤ 2Y	1 134 855	303 091
> 2Y ≤ 5Y	1 940 564	1 141 518
> 5Y ≤ 10Y	526 435	279 485
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	4 253 119	2 652 126

14.3 Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości instrumentów dłużnych	Stan 31.12.2015		Stan 31.12.2014	
	Wartość brutto należności	Kwota odpisu	Wartość brutto należności	Kwota odpisu
Obligacje emitowane przez przedsiębiorstwa	101 122	14 472	111 852	6 491

14.4 Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Bilans otwarcia	6 491	4 316
Zmiany odpisów:	7 981	2 175
Zwiększenia	7 981	2 175
Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży na koniec okresu	14 472	6 491

Poniższe zestawienia przedstawiają hierarchię metod wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, wycenianych do wartości godziwej na dzień 31.12.2015 r. oraz dane porównawcze na 31.12.2014 r.

Zgodnie z MSSF 13 Grupa zaklasyfikowała:

- do poziomu 1 – wszystkie papiery, dla których występują notowania cen na aktywnych rynkach finansowych.

Do grupy tej należą głównie dłużne skarbowe papiery wartościowe. Wartość godziwa ustalana jest w oparciu o cenę kupna z kwotowań na rynku międzybankowym, kwotowań brokerskich oraz kwotowań BondSpot.

- do poziomu 2 – instrumenty, dla których ceny nie są bezpośrednio obserwowalne, ale cena służąca do wyceny jest oparta na kwotowaniach z aktywnych rynków transakcji.

Do grupy tej należą bony pieniężne oraz dłużne komercyjne papiery wartościowe. Wartość godziwa ustalana jest w oparciu o metodę zdyskontowanych przepływów pieniężnych zakładającą konstrukcję krzywych dochodowości opartych o kwotowania rentowności papierów wartościowych z rynku międzybankowego.

W przypadku dłużnych komercyjnych papierów wartościowych wycena ustalana jest w oparciu o krzywe dochodowości skorygowane o ustaloną różnicę (spread kredytowy), o ile różnicę tą można wyznaczyć na podstawie obserwowanych kwotowań rynkowych, np. w oparciu o kwotowania transakcji swap kredytowych.

Ponadto do tego poziomu zaliczone zostały dłużne komercyjne papiery wartościowe notowane na rynkach giełdowych charakteryzujące się niskim wolumenem obrotu na tym rynku.

- do poziomu 3 – instrumenty, dla których przynajmniej jeden z czynników wpływających na cenę nie jest obserwowany na rynku.

W tej grupie wykazano pozycję Banku w dłużnych komercyjnych papierach wartościowych, w przypadku których oprócz parametrów pochodzących z kwotowań rynkowych na wartość godziwą ma wpływ nieobserwowalna wysokość spread kredytowego. Spread ustalany jest na podstawie ceny rynku pierwotnego lub z momentu zawarcia transakcji. Podlega on okresowej aktualizacji w okresach wystąpienia wiarygodnych kwotowań rynkowych, bądź pozyskania cen z transakcji o porównywalnym wolumenie. Wysokość spreadu ulega również zmianie na podstawie informacji o zmianie standingu finansowego emitenta papieru. Na koniec 2015 r. wrażliwość zmiany wyceny tych aktywów w przypadku wzrostu spreadu kredytowego o 1 punkt bazowy wynosiła 85 tys. zł.

Przeniesienia instrumentów pomiędzy poziomami wyceny następują wg stanu na koniec okresu sprawozdawczego. Przesłankami przeniesienia są warunki opisane w międzynarodowych standardach sprawozdawczości finansowej, tj. m.in. dostępność kwotowań instrumentu z aktywnego rynku, dostępność kwotowań czynników wyceny, bądź występowanie wpływu czynników nieobserwowalnych na wartość godziwą.

W 2015 roku Bank nie dokonywał reklasyfikacji instrumentów finansowych między poziomami. W 2014 roku przesunięto z poziomu 2 do poziomu 3 jedną emisję obligacji korporacyjnych, dla której brak jest wystarczająco płynnych kwotowań rynkowych zaś czynnikiem nieobserwowalnym jest spread kredytowy.

14.5 Wartość godziwa	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Poziom 1	3 889 889	2 127 558
Obligacje skarbowe	3 773 380	2 062 300
Obligacje pozostałe	116 509	65 258
Poziom 2	0	149 967
Bony pieniężne	0	149 967
Poziom 3	363 230	374 601
Instrumenty kapitałowe	13 674	3 005
Obligacje pozostałe	349 556	371 596
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży według poziomów	4 253 119	2 652 126

14.6 Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży zakwalifikowanych do poziomu 3	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Bilans otwarcia	374 601	291 037
Reklasyfikacja	0	151 275
Zwiększenia, w tym:	118 223	221 065
Zakup	117 161	221 058
Wycena do wartości godziwej	400	0
Różnice kursowe	662	7
Zmniejszenia, w tym:	-129 594	-288 776
Sprzedaż/ wykup	-121 381	-280 518
Pozostałe zmiany prezentowane w rachunku zysków i strat	-8 213	-4 634
Wycena do wartości godziwej	0	-3 624
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży zakwalifikowane do poziomu 3 na koniec okresu	363 230	374 601

Wycena aktywów dostępnych do sprzedaży prezentowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny, przychody z odsetek i dyskonta w przychodach odsetkowych, a wynik ze sprzedaży w wyniku zrealizowanym na pozostałych instrumentach finansowych.

15. Należności od klientów

15.1 Według struktury rodzajowej	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Segment detaliczny	17 595 314	13 300 919
Kredyty operacyjne	167 635	142 530
Kredyty konsumpcyjne	8 699 017	6 217 208
Kredyty consumer finance	748 948	704 834
Kredyty na zakup papierów wartościowych	119 069	142 921
Kredyty w rachunku karty kredytowej	225 629	204 619
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	6 717 911	4 991 141
Pozostałe kredyty hipoteczne	896 008	877 230
Pozostałe należności	21 097	20 436
Segment biznesowy	13 311 743	10 347 071
Kredyty operacyjne	7 308 603	5 527 749
Kredyty samochodowe	70 394	141 299
Kredyty inwestycyjne	5 481 578	4 134 162
Skupione wierzytelności (faktoring)	376 403	517 347
Należności z tytułu leasingu	52 330	0
Pozostałe należności	22 435	26 514
Należności od klientów	30 907 057	23 647 990

15.2 Według wartości brutto i bilansowej	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Segment detaliczny	17 595 314	13 300 919
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	6 717 911	4 991 141
bez utraty wartości	6 593 746	4 908 611
z utratą wartości	189 075	112 240
IBNR	-4 811	-6 531
Odpis	-60 099	-23 179
Kredyty consumer finance	748 947	704 834
bez utraty wartości	737 841	691 187
z utratą wartości	50 221	49 064
IBNR	-1 456	-2 392
Odpis	-37 659	-33 025

Pozostałe kredyty detaliczne	10 128 456	7 604 944
bez utraty wartości	9 732 180	7 274 942
z utratą wartości	1 378 919	1 034 794
IBNR	-120 367	-71 927
Odpis	-862 276	-632 865
Segment biznesowy	13 311 743	10 347 071
bez utraty wartości	12 734 442	9 838 275
z utratą wartości	1 428 322	1 028 647
IBNR	-39 589	-18 130
Odpis	-811 432	-501 721
Należności od klientów	30 907 057	23 647 990

Rezerwa na poniesione, lecz nieujawnione straty (IBNR) wyniosła: 166 223 tys. zł w dniu 31 grudnia 2015 r. i 98 980 tys. zł w dniu 31 grudnia 2014 r.

15.3 Należności od klientów z utratą wartości	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Należności od klientów oceniane indywidualnie	546 026	801 399
Segment detaliczny	9 512	309 349
należności od klientów	87 157	595 598
odpis	-77 645	-286 249
Segment biznesowy	536 514	492 050
należności od klientów	1 095 419	908 514
odpis	-558 905	-416 464
Należności od klientów oceniane portfelowo	729 045	232 556
Segment detaliczny	648 669	197 680
należności od klientów	1 531 058	600 500
odpis	-882 389	-402 820
Segment biznesowy	80 376	34 876
należności od klientów	332 903	120 133
odpis	-252 527	-85 257
Należności od klientów z utratą wartości	1 275 071	1 033 955

W 2015 r., w związku ze zmianą modelu oceny ryzyka utraty wartości, Grupa dokonała reklasyfikacji portfela kredytów hipotecznych w kwocie 365 mln zł oraz pożyczek gotówkowych wysokokwotowych w kwocie 131 mln zł na dzień 31 grudnia 2015 r. z grupy należności od klientów ocenianych indywidualnie do grupy należności od klientów ocenianych portfelowo. Wartość brutto portfeli dla których Grupa w 2015 r. dokonała reklasyfikacji wynosiła na dzień 31 grudnia 2014 r. odpowiednio 273 mln zł i 398 mln zł.

15.4 Zmiana stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości należności i IBNR	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Bilans otwarcia	1 289 770	873 374
Zmiana z tytułu zakupu spółki zależnej	416 951	0
Zmiany odpisów:	651 204	500 265
Zwiększenia	2 094 194	1 001 224
Segment detaliczny	1 616 744	622 589
Segment biznesowy	477 450	378 635
Zmniejszenia	-1 442 990	-500 959
Segment detaliczny	-1 168 843	-303 500
Segment biznesowy	-274 147	-197 459
Spisanie w ciężar odpisów	-419 473	-105 583
Inne zmiany	-763	21 714
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności i IBNR na koniec okresu	1 937 689	1 289 770

15.5 Według terminów zapadalności (na datę bilansową)	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Segment detaliczny	17 595 314	13 300 919
≤ 1M	2 013 348	2 048 850
> 1M ≤ 3M	389 891	267 977
> 3M ≤ 6M	547 084	389 449
> 6M ≤ 1Y	1 007 076	741 573
>1Y ≤ 2Y	1 534 368	1 101 573
>2Y ≤ 5Y	3 473 595	2 474 771
>5Y ≤ 10Y	3 554 046	2 444 547
>10Y ≤ 20Y	2 819 119	2 076 617
>20Y	2 256 787	1 755 562
Segment biznesowy	13 311 743	10 347 071
≤ 1M	4 759 780	3 561 340
> 1M ≤ 3M	761 825	622 870
> 3M ≤ 6M	598 804	587 109
> 6M ≤ 1Y	1 143 844	870 559
>1Y ≤ 2Y	1 308 770	1 339 352
>2Y ≤ 5Y	2 300 565	1 766 626
>5Y ≤ 10Y	1 822 681	1 212 647
>10Y ≤ 20Y	615 474	386 568
Należności od klientów	30 907 057	23 647 990

15.6 Według struktury walutowej	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Segment detaliczny	17 595 314	13 300 919
PLN	16 343 892	12 277 759
EUR	933 316	836 381
GBP	124 376	30 769
USD	20 706	4 615
CHF	173 018	151 388
Pozostałe	6	7
Segment biznesowy	13 311 743	10 347 071
PLN	10 652 190	8 056 697
EUR	2 559 286	2 165 986
GBP	5 210	4 375
USD	61 924	86 068
CHF	33 133	33 839
Pozostałe	0	106
Należności razem	30 907 057	23 647 990

Kredyty w CHF stanowiły 0,7% całej kwoty należności kredytowych w 2015r., a w 2014r. wartość ta wynosiła 0,8%.

15.7 Dziesięciu największych kredytobiorców	Waluta	Stan 31.12.2015
Firma 1	EUR,PLN	242 414
Firma 2	EUR	234 544
Firma 3	PLN	149 776
Firma 4	EUR	144 458
Firma 5	PLN	129 233
Firma 6	PLN	123 952
Firma 7	PLN	120 873
Firma 8	EUR	113 248
Firma 9	PLN	112 744
Firma 10	PLN	97 351

15.8 Dziesięciu największych kredytobiorców	Waluta	Stan 31.12.2014
Firma 1	EUR	253 097
Firma 2	EUR	240 205
Firma 3	PLN	160 019
Firma 4	EUR,GBP,PLN	148 310
Firma 5	EUR	147 857
Firma 6	PLN	145 020
Firma 7	PLN	136 047
Firma 8	EUR	117 356
Firma 9	PLN	90 239
Firma 10	PLN	86 332

W powyższych dwóch tabelach prezentowane jest saldo kredytu według wartości nominalnej. Zasady limitów koncentracji opisane zostały w nocie nr 47.

W 2015 roku Grupa sprzedała kredyty na łączną kwotę brutto 547 452 tys. zł, odpis aktualizacyjny utworzony dla tego portfela wyniósł 403 546 tys. zł., a wynik na sprzedaży 3 988 tys. zł. Wszelkie korzyści i ryzyka zostały przekazane na kupującego.

W 2014 roku Grupa sprzedała kredyty na łączną kwotę brutto 81 310 tys. zł, odpis aktualizacyjny utworzony dla tego portfela wyniósł 68 565 tys. zł, a wynik na sprzedaży 7 645 tys. zł. Wszelkie korzyści i ryzyka zostały przekazane na kupującego.

15.9 Umowy leasingu finansowego

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność leasingową poprzez spółkę z Grupy Alior Leasing sp.z o.o. Zakres działalności spółki został opisany w p. 1.4.1.

Wartość kwot inwestycji leasingowej brutto oraz minimalnych opłat leasingowych należnych dla umów leasingu finansowego wynosiła na dzień 31 grudnia 2015 roku:

15.9 Wartość kwot inwestycji leasingowych netto oraz minimalnych opłat leasingowych należnych	Inwestycja leasingowa netto	Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	Niezrealizowane przychody
Należności leasingowe brutto:			
do 1 roku	4 349	2 752	43
od 1 roku do 5 lat	16 400	0	31
powyżej 5 lat	829	0	0
Razem brutto	21 578	2 752	74
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	0	0
Razem netto	21 578	2 752	74

Na dzień 31 grudnia 2015 roku brak jest niegwarantowanych wartości końcowych przypadających leasingodawcy.

16. Należności od banków

16.1 Według struktury rodzajowej	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Rachunki bieżące	339 444	291 440
Lokaty jednodniowe	0	6 394
Lokaty terminowe	115 538	2 385
Kaucje będące zabezpieczeniem transakcji pochodnych (ISDA)	171 406	143 427
Pozostałe	18 941	5 732
Należności od banków	645 329	449 378

16.2 Według terminów zapadalności (na datę bilansową)	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
≤ 1M	643 159	446 993
> 1M ≤ 3M	2 065	2 385
> 3M ≤ 6M	105	0
Należności od banków	645 329	449 378

16.3 Według struktury walutowej	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
PLN	28 599	18 778
EUR	126 831	188 227
GBP	86 572	27 844
USD	183 566	153 248
CHF	75 986	5 608
Pozostałe waluty	143 775	55 673
Należności od banków	645 329	449 378

Kaucje udzielone dotyczą zabezpieczeń przekazanych innym bankom w ramach rozliczeń związanych z umową CSA (Credit Support Annex).

17. Rzeczowe aktywa trwałe

Stan 31.12.2015	Środki trwałe w budowie	Urządzenia techniczne (w tym sprzęt informatyczny)	Inwestycje w obce obiekty	Budynki własne	Pozostałe	Razem
Wartość w cenie nabycia na 01.01.2015	7 094	196 229	155 293	0	72 450	431 066
Zmiana z tytułu zakupu Meritum	0	11 969	3 151	0	9 999	25 119
Pozostałe zmiany w 2015:	6 018	24 844	18 024	22 775	394	72 055
Zakupów w 2015 r.	8 729	21 363	27 570	22 775	2 638	83 075
Przeksięgowień w 2015 r.	-2557	1545	601	0	410	-1
Sprzedaży w 2015 r.	0	0	0	0	-310	-310
Pozostałe zmiany	-154	1 936	-10 147	0	-2 344	-10 709
Wartość w cenie nabycia na 31.12.2015	13 112	233 042	176 468	22 775	82 843	528 240
Skumulowana amortyzacja na 01.01.2015	0	121 777	68 785	0	46 067	236 629
Zmiana z tytułu zakupu Meritum	0	9 320	2 097		5 474	16 891

Amortyzacja za 2015 r.	0	22 120	15 378	42	13 423	50 963
Inne zmiany	0	0	0	0	-6 832	-6 832
Skumulowana amortyzacja na 31.12.2015	0	153 217	86 260	42	58 132	297 651
Odpisy z tytułu utraty wartości na 01.01.2015	0	577	2 006	0	19	2 602
Zmiany odpisów w 2015 r.	0	544	-1 512	0	0	-968
Odpisy z tytułu utraty wartości 31.12.2015	0	1 121	494	0	19	1 634
Wartość netto na 01.01.2015	7 094	73 875	84 502	0	26 364	191 835
Wartość netto na 31.12.2015	13 112	78 704	89 714	22 733	24 692	228 955

Stan 31.12.2014	Środki trwale w budowie	Urządzenia techniczne (w tym sprzęt informatyczny)	Inwestycje w obce obiekty	Pozostałe	Razem
Wartość w cenie nabycia na 01.01.2014	13 332	174 125	150 247	70 546	408 250
Zmiany z tytułu:	-6 238	22 104	5 046	1 904	22 816
Zakupów w 2014 r.	3 653	18 477	3 507	895	26 532
Przebiegowań w 2014 r.	-9 891	3 578	1 539	4 774	0
Sprzedaży w 2014 r.	0	49	0	0	49
Pozostałe zmiany	0	0	0	-3 765	-3 765
Wartość w cenie nabycia na 31.12.2014	7 094	196 229	155 293	72 450	431 066
Skumulowana amortyzacja na 01.01.2014	0	100 163	53 308	39 264	192 735
Amortyzacja za 2014 r.	0	21 614	15 477	9 366	46 457
Inne zmiany	0	0	0	-2 563	-2 563
Skumulowana amortyzacja na 31.12.2014	0	121 777	68 785	46 067	236 629
Odpisy z tytułu utraty wartości na 01.01.2014	0	182	193	19	394
Zmiany odpisów w 2014 r.	0	395	1 813	0	2 208
Odpisy z tytułu utraty wartości na 31.12.2014	0	577	2 006	19	2 602
Wartość netto na 01.01.2014	13 332	73 780	96 746	31 263	215 121
Wartość netto na 31.12.2014	7 094	73 875	84 502	26 364	191 835

18. Wartości niematerialne

Stan 31.12.2015	Wartość firmy	Nakłady	Oprogramowanie, licencje i koszty prac rozwojowych	Znak towarowy	Pozostałe*	Razem
Wartość w cenie nabycia na 01.01.2015	3 295	35 705	306 765	300	809	346 874
Zmiana z tytułu zakupu Meritum	104 368	1 843	56 178	3 367	4 704	170 460
Zmiany wartości niematerialnych z tytułu	-653	22 722	51 367	0	76	73 512
Zakupów w 2015 r.	0	22 016	15 463	0	76	37 555
Przebiegowań w 2015 r.	0	-11 459	11 459	0	0	0
Skapitalizowanych koszty wytworzenia	0	11 240	12 340	0	0	23 580
Pozostałe zmiany	-653	925	12 105	0	0	12 377
Wartość w cenie nabycia na 31.12.2015	107 010	60 270	414 310	3 667	5 589	590 846
Skumulowana amortyzacja na 01.01.2015	0	0	128 620	0	0	128 620
Zmiana z tytułu zakupu Meritum	0	0	30 880	0	520	31 400
Amortyzacja za 2015 r.	0	0	32 875	0	2 525	35 400
Inne zmiany	0	0	-2 529	0	0	-2 529
Skumulowana amortyzacja na 31.12.2015	0	0	189 846	0	3 045	192 891
Odpisy z tytułu utraty wartości na 01.01.2015	2 321	27	342	0	0	2 690
zmiany odpisów w 2015	-653	1 603	3 900	3 367	0	8 217
Odpisy z tytułu utraty wartości na 31.12.2015	1 668	1 630	4 242	3 367	0	10 907
Wartość netto na 01.01.2015	974	35 678	177 803	300	809	215 564
Wartość netto na 31.12.2015	105 342	58 640	220 222	300	2 544	387 048

*) w tym relacje z klientami

Stan 31.12.2014	Wartość firmy	Nakłady	Oprogramowanie, licencje i koszty prac rozwojowych	Znak towarowy	Razem
Wartość w cenie nabycia na początek okresu	0	53 762	233 514	300	287 576
Zmiany wartości niematerialnych z tytułu:	3 295	-18 057	74 060	0	59 298
Zakupów w 2014 r.	0	28 004	9 777	0	37 781
Przejęć w 2014 r.	0	-54 164	54 164	0	0
Skapitalizowanych koszty wytworzenia	0	8 103	10 119	0	18 222
Pozostałe zmiany	3 295	0	0	0	3 295
Wartość w cenie nabycia na koniec okresu	3 295	35 705	307 574	300	346 874
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	0	0	90 498	0	90 498
Amortyzacja za 2014 r.	0	0	38 025	0	38 025
Inne zmiany	0	0	97	0	97
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	0	0	128 620	0	128 620
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	2	0	2
zmiana odpisów 2014	2321	27	340	0	2 688
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	2321	27	342	0	2 690
Wartość netto na początek okresu	0	53 762	143 014	300	197 076
Wartość netto na koniec okresu	974	35 678	178 612	300	215 564

Do nakładów na wartości niematerialne, stanowiących własność lub współwłasność Grupy, a przeznaczonych do zatrzymania i wykorzystania na potrzeby Grupy lub do sprzedaży, zalicza się koszty pozostające w bezpośrednim związku z niezakończonym jeszcze montażem lub przekazaniem do użytkowania nowej lub ulepszanej wartości niematerialnej. Są to m.in. koszty:

- zakupu w kraju lub za granicą, bądź wytworzenia we własnym zakresie wartości niematerialnych oraz ich transportu, montażu, poprawek i prób wdrożeniowych;
- przygotowania miejsca do zaimplementowania;
- dokumentacji projektowej.

19. Pozostałe aktywa

19.1 Pozostałe aktywa	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Dłużnicy różni	369 816	181 153
Pozostałe rozrachunki	91 423	42 834
Należności związane ze sprzedażą usług i towarów (w tym ubezpieczenia)	117 761	10 894
Kaucje gwarancyjne	11 942	11 178
Rozliczenia kart płatniczych	148 690	116 247
Koszty rozliczane w czasie	34 702	29 212
Rozliczenia z tytułu czynszów i mediów	1 484	379
Utrzymanie i wsparcie systemów, serwis sprzętu i urządzeń	4 330	6 692
Pozostałe koszty rozliczane w czasie	28 888	22 141
Rozliczenia z tytułu VAT	20 718	16 100
Pozostałe aktywa (brutto)	425 236	226 465
Odpis	-28 689	-7 204
Pozostałe aktywa (netto)	396 547	219 261
w tym aktywa finansowe	369 816	181 153

19.2 Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości pozostałych aktywów	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Bilans otwarcia	7 204	5 996
Zmiany odpisów:	21 485	1 208
Zwiększenia	21 523	1 371
Zmniejszenia	-38	-163
Odpisy z tytułu utraty wartości pozostałych aktywów na koniec okresu	28 689	7 204

Należności związane ze sprzedażą usług i towarów obejmują, przede wszystkim, wynagrodzenie od towarzystw ubezpieczeniowych z tytułu obsługi ubezpieczeń.

20. Zobowiązania wobec klientów

20.1 Według struktury rodzajowej	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Depozyty bieżące	12 476 267	9 860 730
Depozyty terminowe	18 535 716	12 623 311
Emisja własna bankowych papierów wartościowych	2 259 230	1 641 956
Pozostałe zobowiązania	392 329	301 991
Zobowiązania wobec klientów razem	33 663 542	24 427 988

20.2 Według struktury rodzajowej i segmentu klientów	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Segment detaliczny	21 409 075	14 849 410
Depozyty bieżące	8 485 256	6 736 053
Depozyty terminowe	12 666 033	7 796 845
Emisja własna bankowych papierów wartościowych	54 280	156 769
Pozostałe zobowiązania	203 506	159 743
Segment biznesowy	12 254 467	9 578 578
Depozyty bieżące	3 991 011	3 124 677
Depozyty terminowe	5 869 683	4 826 466
Emisja własna bankowych papierów wartościowych	2 204 950	1 485 187
Pozostałe zobowiązania	188 823	142 248
Zobowiązania wobec klientów razem	33 663 542	24 427 988

20.3 Według terminów zapadalności (na datę bilansową)	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Segment detaliczny	21 409 075	14 849 410
≤ 1M	11 358 478	8 305 470
> 1M ≤ 3M	4 296 204	2 819 115
> 3M ≤ 1Y	5 122 282	2 974 459
> 1Y ≤ 5Y	622 687	742 513
>5Y	9 424	7 853
Segment biznesowy	12 254 467	9 578 578
≤ 1M	7 719 393	6 538 822
> 1M ≤ 3M	1 342 632	1 027 542
> 3M ≤ 1Y	1 326 868	962 364
> 1Y ≤ 5Y	1 858 131	1 042 498
>5Y	7 443	7 352
Zobowiązania wobec klientów razem	33 663 542	24 427 988

20.4 Według struktury walutowej	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Segment detaliczny	21 409 075	14 849 410
PLN	18 622 111	12 810 749
EUR	1 356 917	1 027 128
GBP	236 508	162 155
USD	1 010 704	739 888
CHF	70 709	47 281
Pozostałe	112 126	62 209
Segment biznesowy	12 254 467	9 578 578
PLN	10 958 835	8 627 707
EUR	966 035	717 202
GBP	42 636	36 092
USD	255 253	178 083
CHF	8 159	3 689
Pozostałe	23 549	15 805
Zobowiązania wobec klientów razem	33 663 542	24 427 988

20.5.1 Dziesięciu największych deponentów (bez banków)	Waluta	Stan 31.12.2015
Firma 1	PLN, EUR, USD	212 810
Firma 2	PLN	203 355
Firma 3	PLN, EUR, USD	175 389
Firma 4	PLN	101 339
Firma 5	PLN	94 042
Firma 6	PLN, USD	92 645
Firma 7	PLN	88 692
Firma 8	PLN	72 845
Firma 9	PLN, EUR, USD	72 606
Firma 10	PLN	69 078

20.5.2 Dziesięciu największych deponentów (bez banków)	Waluta	Stan 31.12.2014
Firma 1	PLN, EUR, USD	369 372
Firma 2	PLN	230 036
Firma 3	PLN	151 816
Firma 4	PLN	99 421
Firma 5	PLN	84 708
Firma 6	PLN	70 823
Firma 7	PLN	67 488
Firma 8	PLN, CHF, EUR, USD	66 583
Firma 9	PLN, EUR	63 717
Firma 10	PLN	61 824

W 2015r. Grupa wyemitowała 1 485 767 tys. zł bankowych papierów wartościowych (BPW), wykup przed terminem zapadalności wyniósł 208 591 tys. zł. W 2014r. Grupa wyemitowała 890 433 tys. zł BPW, a wykup przed terminem wyniósł 108 611 tys. zł.

21. Zobowiązania wobec banków

21.1 Według struktury rodzajowej	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Depozyty bieżące	11 012	11 015
Depozyty jednodniowe	30 701	0
Depozyty terminowe	197 826	0
Emisja własna bankowych papierów wartościowych	32 666	22 676
Kaucje	203 262	131 550
Repo	575 561	883 921
Zobowiązania wobec banków razem	1 051 028	1 049 162

21.2 Według terminów zapadalności (na datę bilansową)	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
≤ 1M	918 074	1 026 486
> 1M ≤ 3M	100 288	0
> 3M ≤ 1Y	0	10 003
> 1Y ≤ 5Y	32 666	12 673
Zobowiązania wobec banków razem	1 051 028	1 049 162

21.3 Według struktury walutowej	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
PLN	830 987	926 887
EUR	31 401	86 568
USD	178 225	35 707
GBP	10 415	0
Zobowiązania wobec banków razem	1 051 028	1 049 162

22. Rezerwy

	Rezerwy na sprawy sporne	Rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe	Rezerwy na pozabilans	Rezerwy ogółem
Stan 1 stycznia 2015 r.	2 513	824	4 974	8 311
Zmiana z tytułu zakupu spółki zależnej	706	54	0	760
Utworzenie rezerw	3 617	1 312	9 551	14 480
Rozwiązanie rezerw	-105	-108	-8 991	-9 204
Wykorzystanie rezerw	-3 399	0	0	-3 399
Inne zmiany	-113	0	-22	-135
Stan 31 grudnia 2015 r.	3 219	2 082	5 512	10 813

	Rezerwy na sprawy sporne	Rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe	Rezerwy na pozabilans	Rezerwy ogółem
Stan 1 stycznia 2014 r.	258	623	3 990	4 871
Utworzenie rezerw	2 595	199	7 835	10 629
Rozwiązanie rezerw	-127	-58	-6 878	-7 063
Wykorzystanie rezerw	-213	0	0	-213
Inne zmiany	0	60	27	87
Stan 31 grudnia 2014 r.	2 513	824	4 974	8 311

Rezerwę na odprawy emerytalne i rentowe tworzy się indywidualnie dla każdego pracownika, na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej przez niezależną firmę

doradztwa aktuarialnego. Podstawą do wyznaczania wartości rezerw jest przewidywana kwota odprawy emerytalnej lub rentowej, jaką Grupa zobowiązuje się wypłacić na podstawie regulaminu wynagradzania pracowników.

Zgodnie z wymogami MSR 19 stopa dyskonta finansowego do obliczania wartości rezerw została ustalona na podstawie rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych, których waluta i termin wykupu są zbieżne z walutą i szacunkowym terminem realizacji zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych.

23. Pozostałe zobowiązania

	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Rozrachunki międzybankowe	183 574	182 431
Zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych rozrachunków publicznoprawnych	25 962	22 014
Zobowiązania z tytułu rozliczenia kart płatniczych	4 986	3 890
Pozostałe rozrachunki, w tym	94 953	37 875
rozrachunki z ubezpieczycielami	66 941	12 832
Rozliczenie z emisji bankowych certyfikatów depozytowych	680	121 904
Rozliczenia międzyokresowe bierne	54 421	39 986
Przychody pobrane z góry	50 356	269 248
Rezerwa na odstąpienia	94 045	44 686
Rezerwa na premie i urlopy	24 187	23 496
Pozostałe zobowiązania	2 110	1 543
Pozostałe zobowiązania	535 274	747 073
w tym zobowiązania finansowe	283 513	224 196

Rozrachunki z ubezpieczycielami dotyczą składek na pokrycie ochrony ubezpieczeniowej, której Grupa udziela swoim Klientom poprzez przystąpienie do jednej z grupowych umów ubezpieczenia (zawartych przez Grupę z ubezpieczycielami i oferowanych swoim Klientom).

W dniach 31 grudnia 2015r. oraz 31 grudnia 2014r. nie było takich zobowiązań, w przypadku których Grupa nie wywiązałaby się z płatności wynikających z zawartych umów.

24. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Do kategorii aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu na dzień 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2014 r. Grupa zaklasyfikowała instrumenty pochodne oraz papiery wartościowe (akcje, obligacje). Transakcje pochodne zawierane są w celach handlowych oraz w celu zarządzania ryzykiem rynkowym. Grupa zawiera następujące rodzaje transakcji pochodnych: FX-Forward, FX-Swap, IRS, CIRS, FRA, Futures na towary, Forward na towary, terminowe transakcje papierami wartościowymi. Grupa codziennie dokonuje wyceny instrumentów pochodnych, stosując model zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Grupa zawiera również transakcje opcyjne. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, zawierając transakcje opcyjne, wykonuje je w sposób zapewniający jednoczesne (każdorazowe i natychmiastowe) zawarcie przeciwstawnej transakcji opcyjnej o tych samych parametrach (back-to-back).

24.1 Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Transakcje stopy procentowej	20 013 372	16 130 395
SWAP	17 249 149	12 336 676
FRA	1 000 000	400 000
Opcje Cap Floor	1 764 223	3 393 719
Transakcje walutowe	6 922 921	6 169 370
FX swap	1 535 293	1 906 986
FX forward	1 881 094	2 169 979
CIRS	2 639 757	1 750 256
Opcje FX	866 777	342 149
Pozostałe opcje	4 312 272	2 996 972
Pozostałe instrumenty	618 590	573 411
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	31 867 155	25 870 148

24.2 Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Akcje	1 335	2 729
Obligacje	311	946
Certyfikaty	1 610	0
Transakcje stopy procentowej	198 578	260 481
SWAP	193 522	246 522
FRA	0	1 790
Opcje Cap Floor	5 056	12 169
Transakcje walutowe	132 012	110 794
FX swap	14 713	14 133
FX forward	49 768	42 485
CIRS	58 407	51 641
Opcje FX	9 124	2 535
Pozostałe opcje	34 555	81 198
Pozostałe instrumenty	22 168	20 673
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	390 569	476 821

24.3 Według terminów zapadalności	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Bez określonego terminu	2 953	2 730
≤ 1W	4 266	12 190
> 1W ≤ 1M	35 643	59 687
> 1M ≤ 3M	24 146	47 440
> 3M ≤ 6M	38 524	46 079
> 6M ≤ 1Y	46 351	44 121
> 1Y ≤ 2Y	67 000	67 607
> 2Y ≤ 5Y	131 639	173 918
> 5Y ≤ 10Y	40 047	23 049
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	390 569	476 821

24.4 Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Transakcje stopy procentowej	194 355	201 221
SWAP	188 999	189 017
FRA	289	0
Opcje Cap Floor	5 067	12 204
Transakcje walutowe	61 849	45 414
FX swap	1 917	6 886

FX forward	7 747	8 410
CIRS	43 058	27 585
Opcje FX	9 127	2 533
Pozostałe opcje	34 555	81 198
Pozostałe instrumenty	19 421	21 200
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	310 180	349 033

24.5 Według terminów zapadalności	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
≤ 1W	1 828	9 000
> 1W ≤ 1M	9 134	15 805
> 1M ≤ 3M	17 125	35 914
> 3M ≤ 6M	54 686	15 688
> 6M ≤ 1Y	31 535	30 949
> 1Y ≤ 2Y	47 421	70 095
> 2Y ≤ 5Y	120 159	154 772
> 5Y ≤ 10Y	28 292	16 810
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	310 180	349 033

Poniższe zestawienie przedstawia hierarchię metod wyceny instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu, wycenionych do wartości godziwej na dzień 31.12.2015 r. oraz dane porównawcze na 31.12.2014 r.

Zgodnie z MSSF 13 Grupa zaklasyfikowała:

- do poziomu 1 – wszystkie instrumenty, dla których występują notowania cen na aktywnych rynkach finansowych;
- do poziomu 2 – instrumenty, dla których ceny nie są bezpośrednio obserwowalne, ale cena służąca do wyceny jest oparta na kwotowaniach rynkowych.

Do instrumentów z tego poziomu stosowana jest metoda zdyskontowanych przepływów pieniężnych, zakładająca konstrukcję krzywych dochodowości opartych o kwotowania z rynku międzybankowego (w tym: stawki depozytowe, stawki z transakcji typu: FRA, OIS, IRS, basis swap, fx swap; kursy walutowe).

- do poziomu 3 – instrumenty, dla których przynajmniej jeden z czynników wpływających na cenę nie jest obserwowany na rynku.

Do instrumentów z tego poziomu należą opcje wbudowane w certyfikaty depozytowe wyemitowane przez Bank oraz opcje zawarte na rynku międzybankowym w celu zabezpieczenia pozycji z tytułu opcji wbudowanych. Wartość godziwa wyznaczona jest na podstawie modelu wewnętrznego z uwzględnieniem zarówno parametrów obserwowalnych (np. cena instrumentu bazowego, kwotowania z rynku wtórego opcji) jak i nieobserwowalnych (np. zmienności, korelacje między instrumentami bazowymi w opcjach opartych na koszyku walorów). Parametry modelu są wyznaczone na podstawie analizy statystycznej. Ponieważ pozycja ryzyka rynkowego z tytułu wymienionych opcji jest dokładnie przeciwstawna, zmiana przyjętych założeń modelowych nie wpływa na zmianę wartości godziwej pozycji Banku z tytułu transakcji opcji zaliczanych do poziomu 3. Zmiana wyceny opcji po stronie aktywów finansowych w wyniku wzrostu ceny instrumentu bazowego opcji o 1% wyniesie 5,6 mln zł i będzie dokładnie równoważona przez zmianę wyceny opcji po stronie zobowiązań finansowych.

W okresie od 01.01.2015 do 31.12.2015 nie miały miejsca przesunięcia instrumentów finansowych pomiędzy poziomami hierarchii.

24.6 Wycena aktywów finansowych	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Poziom 1	13 061	17 268
Akcje	1 335	2 729
Obligacje	311	946
Certyfikaty	1 610	0
Pozostałe instrumenty	9 805	13 593
Poziom 2	342 953	378 355
SWAP	193 522	246 522
FRA	0	1 790
Opcje Cap Floor	5 056	12 169
FX swap	14 713	14 133
FX forward	49 768	42 485
CIRS	58 407	51 641
Opcje FX	9 124	2 535
Pozostałe instrumenty	12 363	7 080
Poziom 3	34 555	81 198
Pozostałe opcje	34 555	81 198
Aktywa finansowe razem	390 569	476 821

24.7 Zmiana stanu aktywów finansowych zakwalifikowanych do poziomu 3	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Bilans otwarcia	81 198	46 618
Zwiększenia, w tym:	76 253	91 893
Wycena	28 947	55 048
Zawarte transakcje	47 306	36 845
Zmniejszenia, w tym:	-122 896	-57 313
Wycena	-78 953	-32 525
Rozliczenie/wykup	-43 943	-24 788
Aktywa finansowe zakwalifikowane do poziomu 3 na koniec okresu	34 555	81 198

24.8 Wycena zobowiązań finansowych	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Poziom 1	15 716	16 624
Pozostałe instrumenty	15 716	16 624
Poziom 2	259 909	251 211
SWAP	188 999	189 017
FRA	289	0
Opcje Cap Floor	5 067	12 204
FX swap	1 917	6 886
FX forward	7 747	8 410
CIRS	43 058	27 585
Opcje FX	9 127	2 533
Pozostałe instrumenty	3 705	4 576
Poziom 3	34 555	81 198
Pozostałe opcje	34 555	81 198
Zobowiązania finansowe razem	310 180	349 033

24.9 Zmiana stanu zobowiązań finansowych zakwalifikowanych do poziomu 3	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Bilans otwarcia	81 198	46 618
Zwiększenia, w tym:	76 248	91 888
Wycena	28 942	55 043
Zawarte transakcje	47 306	36 845
Zmniejszenia, w tym:	-122 891	-57 308
Wycena	-78 948	-32 520
Rozliczenie/wykup	-43 943	-24 788
Zobowiązania finansowe zakwalifikowane do poziomu 3 na koniec okresu	34 555	81 198

Wycena oraz wynik zrealizowany na transakcjach pochodnych prezentowany jest w wyniku handlowym.

25. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Strategia zabezpieczająca ma na celu zabezpieczenie ryzyka stóp procentowych, wynikającego ze zmienności przepływów pieniężnych z tytułu aktywów o zmiennym oprocentowaniu, przy wykorzystaniu transakcji złotych IRS. W ustanowionych powiązaniach zabezpieczających pozycje zabezpieczane stanowią przepływy pieniężne z tytułu portfela kredytów i pożyczek złotych o zmiennej stopie procentowej, zaś pozycje zabezpieczające transakcje IRS, w ramach których Grupa otrzymuje stałe odsetki oparte na stopie stałej, a płaci odsetki oparte na stopie zmiennej. Pozycje zabezpieczane wyceniane są wg zamortyzowanego kosztu, zaś pozycje zabezpieczające wg wartości godziwej.

25.1 Instrumenty zabezpieczające (wartość nominalna)	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Transakcje stopy procentowej - IRS	10 795 000	5 835 000
Instrumenty zabezpieczające (wartość nominalna)	10 795 000	5 835 000

25.2 Pochodne instrumenty zabezpieczające – aktywa	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Poziom 2	139 578	80 205
Transakcje stopy procentowej - IRS	139 578	80 205
Pochodne instrumenty zabezpieczające – aktywa	139 578	80 205

25.3 Według terminów zapadalności	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
> 1M ≤ 3M	2 608	0
> 3M ≤ 6M	62 334	8 896
> 6M ≤ 1Y	3 262	49
> 1Y ≤ 2Y	47 062	47 856
> 2Y ≤ 5Y	24 312	23 404
Pochodne instrumenty zabezpieczające – aktywa	139 578	80 205

Przepływy z tytułu instrumentów zabezpieczanych – portfel kredytów i pożyczek będą realizowane w okresie 5 lat.

25.4 Pochodne instrumenty zabezpieczające – zobowiązania	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Poziom 2	0	4 777
Transakcje stopy procentowej-IRS	0	4 777
Pochodne instrumenty zabezpieczające - zobowiązania	0	4 777

25.5 Według terminów zapadalności	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
> 6M ≤ 1Y	0	875
> 1Y ≤ 2Y	0	2 221
> 2Y ≤ 5Y	0	1 681
Pochodne instrumenty zabezpieczające – zobowiązania	0	4 777

25.6 Wartość nominalna instrumentów zabezpieczających w podziale na terminy do realizacji						
Typ instrumentu	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2015					Razem
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	
IRS PLN FIXED - FLOAT	-	100 000	6 060 000	4 635 000	-	10 795 000

25.7 Inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Inne dochody całkowite na początek okresu brutto	34 104	-3 728
Zyski odniesione na inne dochody całkowite w okresie	14 828	39 340
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym:	-21 723	-1 508
- przychody odsetkowe	-21 723	-1 508
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu brutto	27 209	34 104
Efekt podatkowy	-5 170	-6 480
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu netto	22 039	27 624
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	1 083	76
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	-6 895	37 832
Podatek odroczone z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	1 310	-7 188
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite netto	-5 585	30 644

26. Zobowiązania podporządkowane

W dniu 15 listopada 2011 r. Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na zaliczenie do funduszy własnych uzupełniających Alior Banku S.A. pożyczki podporządkowanej na kwotę 10 mln EUR, zaciągniętej 12 października 2011 r. przez Alior Bank S.A. w Erste Group Bank AG. Umowę o pożyczkę zawarto na okres 8 lat, a jej oprocentowanie jest oparte o EURIBOR 3M. Spłata pożyczki może nastąpić wcześniej pod warunkiem pisemnego poinformowania na 30 dni przed planowaną płatnością. W dniach 31.12.2015 r. i 31.12.2014 r. wartość bilansowa pożyczki wynosiła odpowiednio 42 818 tys. zł, 42 828 tys. zł.

W dniu 26 września 2014 r. Bank wyemitował obligacje serii F o łącznej wartości nominalnej 321 700 tys. zł. Obligacje wyemitowane są na okres 10 lat (wykup 26 września 2024r.) a oprocentowanie oparte jest o WIBOR 6M. Zgodnie z Rozporządzeniem CRR obligacje spełniają warunki umożliwiające zaliczenie ich do funduszy własnych uzupełniających. Wartość bilansowa obligacji w dniach 31.12.2015 r. i 31.12.2014 r.

wynosiła odpowiednio 325 924 tys. zł i 326 445 tys. zł. W dniu 28 października 2014 r. Bank otrzymał zgodę KNF na zaliczenie obligacji do kalkulacji kapitału Tier II.

W dniu 31 marca 2015 r. Bank wyemitował obligacje serii G o łącznej wartości nominalnej 192 950 tys. zł. Obligacje wyemitowane są na okres 6 lat (wykup 31 marca 2021 r.) a oprocentowanie oparte jest o WIBOR 6M. Zgodnie z Rozporządzeniem CRR obligacje spełniają warunki umożliwiające zaliczenie ich do funduszy własnych uzupełniających. Wartość bilansowa obligacji na dzień 31.12.2015 r. wynosiła 195 555 tys. zł.

W dniu 4 grudnia 2015 r. Bank wyemitował obligacje serii I i I1 o łącznej wartości nominalnej 183 350 tys. zł. Obligacje wyemitowane są na okres 6 lat (wykup 06 grudnia 2021 r.) a oprocentowanie oparte jest o WIBOR 6M. Zgodnie z Rozporządzeniem CRR obligacje spełniają warunki umożliwiające zaliczenie ich do funduszy własnych uzupełniających. Wartość bilansowa obligacji na dzień 31.12.2015 r. wynosiła 184 074 tys. zł.

W związku z połączeniem z Meritum Bankiem w portfelu obligacji podporządkowanych znalazły się obligacje wyemitowane przez Meritum Bank:

- obligacje o łącznej wartości nominalnej 67 200 tys. zł wyemitowane w dniu 29 kwietnia 2013 r. w ramach Programu Emisji Obligacji Podporządkowanych Meritum Banku na okres 8 lat (wykup 29 kwietnia 2021 r.). Oprocentowanie obligacji oparte jest o Wibor 6M. W dniu 28.06.2013 Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na zaliczenie obligacji do funduszy uzupełniających Banku. Wartość bilansowa obligacji na dzień 31.12.2015r. wynosiła 67 616 tys. zł.

- obligacje o łącznej wartości nominalnej 80 000 tys. zł wyemitowane w dniu 21 października 2014 r. na okres 8 lat (wykup 21 października 2022 r.). Oprocentowanie obligacji oparte jest o Wibor 6M. Zgodnie z Rozporządzeniem CRR obligacje spełniają warunki umożliwiające zaliczenie ich do funduszy własnych uzupełniających Banku. Wartość bilansowa obligacji na dzień 31.12.2015 r. wynosiła 80 311 tys. zł.

	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych	896 298	369 273
Pożyczka podporządkowana	42 818	42 828
Obligacje serii F	325 924	326 445
Obligacje serii G	195 555	0
Obligacje serii I	150 592	0
Obligacje serii I1	33 482	0
Obligacje Meritum Bank	147 927	0
Zobowiązania nie zaliczane do funduszy własnych	0	172 322
Obligacje serii B	0	19 687
Obligacje serii C	0	152 635
Zobowiązania podporządkowane	896 298	541 595

27. Kapitał własny

27.1 Kapitał własny	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej)	3 512 859	3 013 163
Kapitał akcyjny	727 075	699 784
Kapitał zapasowy	2 279 843	1 775 397
Pozostałe kapitały rezerwowe	184 735	184 008
Niepodzielony wynik z lat ubiegłych	-3 657	9 804

Kapitał z aktualizacji wyceny	15 215	21 426
Kapitał z tytułu wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-6 824	-6 198
Kapitał z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających	22 039	27 624
Zysk/strata roku bieżącego	309 648	322 744
Udziały niekontrolujące	1 240	1 913
Kapitały razem	3 514 099	3 015 076

27.2 Kapitał z aktualizacji wyceny	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-6 824	-6 198
bony skarbowe	0	-25
obligacje skarbowe	-8 102	-7 601
pozostałe instrumenty dłużne	-323	-26
Podatek odroczoney	1 601	1 454
Wycena instrumentów zabezpieczających	22 039	27 624
IRS	27 209	34 104
Podatek odroczoney	-5 170	-6 480
Kapitał z aktualizacji wyceny	15 215	21 426

27.3 Struktura kapitału zakładowego Alior Bank S.A. 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2014 r.

Kapitał zakładowy 31 grudnia 2015

Seria	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość nominalna akcji	Wartość serii według wartości nominalnej (w złotych)
Seria A	Zwykłe	50 000 000	10	500 000 000
Seria B	Zwykłe	1 250 000	10	12 500 000
Seria C	Zwykłe	12 332 965	10	123 329 650
Seria D	Zwykłe	410 704	10	4 107 040
Seria G	Zwykłe	6 358 296	10	63 582 960
Seria H	Zwykłe	2 355 498	10	23 554 980
Razem		72 707 463		727 074 630

Kapitał zakładowy 31 grudnia 2014

Seria	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość nominalna akcji	Wartość serii według wartości nominalnej (w złotych)
Seria A	Zwykłe	50 000 000	10	500 000 000
Seria B	Zwykłe	1 250 000	10	12 500 000
Seria C	Zwykłe	12 332 965	10	123 329 650
Seria D	zwykłe	37 105	10	371 050
Seria G	zwykłe	6 358 296	10	63 582 960
Razem		69 978 366		699 783 660

W okresie sprawozdawczym miała miejsce:

- w dniu 2 grudnia 2014 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwałę w sprawie warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku poprzez emisję akcji zwykłych na okaziciela serii H z jednoczesnym pozbawieniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Banku w całości, emisji warrantów subskrypcyjnych serii D z jednoczesnym pozbawieniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Banku w całości oraz zmiany statutu Banku i dotyczyła warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku w drodze emisji akcji zwykłych na okaziciela serii H o kwotę nie wyższą niż 23.554.980 zł w drodze emisji nie więcej niż 2.355.498 akcji. W dniu 25 lutego 2015 r. nastąpiła rejestracja 2.355.498 akcji w KDPW.

- podwyższenia kapitału zakładowego Banku w drodze emisji łącznie 373 599 akcji zwykłych na okaziciela serii D o łącznej wartości nominalnej 3 735 990 zł, której podstawą było częściowe rozliczenie Programu Motywacyjnego. W dniu 30 marca 2015 r. w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych Spółka Akcyjna nastąpiła rejestracja 187 744 akcji Banku, w dniu 22 czerwca 2015 r. nastąpiła rejestracja 159 588 akcji Banku, natomiast w dniu 28 września 2015 r. nastąpiła rejestracja 26 267 akcji Banku w KDPW. Powyższe podwyższenia zostały zarejestrowane przez sąd.

28. Wartość godziwa

Wartość godziwa instrumentów finansowych Grupy prezentowanych w bilansie w wartości godziwej w dniu 31.12.2015 r. i 31.12.2014 r. była równa ich wartości bilansowej.

Alior Bank SA w wycenie instrumentów pochodnych stosuje korektę z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta. Kwota korekty równoznaczna jest ze zmianą wyceny instrumentów pochodnych w wyniku niewypłacalności każdej ze stron transakcji (ang. Bilateral Credit Value Adjustment). Kwota korekty wyceny BCVA na 31 grudnia 2015 roku wyniosła - 1 047 tys. zł. Na sumaryczną kwotę korekty BCVA składa się kwota z korekty z tytułu CVA (odzwierciedlająca wyłączenie ryzyko niewypłacalności kontrahenta) wynosząca -1 366 tys. zł oraz kwota korekty DVA (odzwierciedlająca ryzyko niewypłacalność Banku) wynosząca 319 tys. zł.

Wycena wg wartości godziwej na potrzeby ujawnień

Poniżej zaprezentowano wartości bilansową i godziwą aktywów i zobowiązań, które nie są prezentowane w bilansie według wartości godziwej.

Instrument finansowy	Poziom hierarchii wartości godziwej	Stan 31.12.2015		Stan 31.12.2014	
		Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Kasa i operacje z bankiem centralnym	poziom 1	1 750 135	1 750 135	1 158 440	1 158 440
Należności od klientów:	poziom 3	30 907 057	30 324 264	23 647 990	23 317 007
Segment detaliczny (wartość bilansowa)					
Kredyt na zakup papierów wartościowych		119 069	119 069	142 921	139 791
Kredyty konsumpcyjne		8 699 017	8 538 699	6 217 208	6 132 524
Kredyty consumer finance		748 948	755 044	704 834	706 709
Kredyty operacyjne		167 635	167 635	142 530	142 530
Kredyty w rachunku karty kredytowej		225 629	225 349	204 619	199 866
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe		6 717 911	6 317 227	4 991 141	4 846 854
Pozostałe kredyty hipoteczne		896 008	845 181	877 230	849 874
Pozostałe należności		21 097	21 086	20 436	20 428
Segment biznesowy (wartość bilansowa)					
Kredyty operacyjne		7 308 603	7 306 525	5 527 749	5 491 586
Kredyty samochodowe		70 394	70 390	141 299	141 288
Kredyty inwestycyjne		5 481 578	5 506 929	4 134 162	4 102 105
Skupione wierzytelności (faktoring)		376 403	376 403	517 347	517 347
Pozostałe należności		22 435	22 397	26 514	26 105
Należności z tytułu leasingu		52 330	52 330	0	0
Należności od banków	poziom 3	645 329	645 329	449 378	449 378
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	poziom 3	888	888	908	908
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	poziom 2	628 332	628 332	927 191	927 191

Pozostałe aktywa	poziom 3	396 547	396 547	219 261	348 821
Zobowiązania		34 714 570	34 724 181	25 477 150	25 492 682
Wobec banków	poziom 2				
Depozyty bieżące		11 012	11 012	11 015	11 015
Depozyty jednodniowe		30 701	30 701	0	0
Depozyty terminowe		197 826	197 826	0	0
Emisja własna bankowych papierów wart.		32 666	33 008	22 676	23 036
Pozostałe zobowiązania		203 262	203 262	131 550	131 550
Repo		575 561	575 561	883 921	883 921
Wobec klientów	poziom 3				
Depozyty bieżące		12 476 267	12 476 267	9 860 730	9 860 730
Depozyty terminowe		18 535 716	18 535 716	12 623 311	12 623 311
Emisja własna bankowych papierów wart.		2 259 230	2 268 499	1 641 956	1 657 128
Pozostałe zobowiązania		392 329	392 329	301 991	301 991
Zobowiązania podporządkowane	poziom 3	896 298	896 298	541 595	541 595
Pozostałe zobowiązania	poziom 3	535 274	535 274	747 073	747 073
Gwarancje finansowe	poziom 3	1 060	1 060	2 245	2 245

Należności od klientów:

W stosowanej przez Grupę metodzie wyliczania wartości godziwej należności od klientów (z pominięciem kredytów w rachunku bieżącym) Grupa porównuje marże osiągane na nowo udzielonych kredytach (w miesiącu poprzedzającym datę sprawozdawczą) z marżami na całym portfelu kredytowym. Jeśli marże na nowo przyznawanych kredytach są wyższe niż marże na dotychczasowym portfelu, wartość godziwa kredytu jest niższa od jego wartości bilansowej.

Należności od klientów zostały zaklasyfikowane w całości do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej ze względu na fakt zastosowania modelu wyceny z istotnymi nieobserwowanymi danymi wejściowymi, czyli bieżącymi marżami osiąganymi na nowo udzielanych kredytach.

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu:

Grupa przyjęła, że wartość godziwa depozytów klientów i bankowych oraz innych zobowiązań finansowych o zapadalności do 1 roku jest w przybliżeniu równa ich wartości bilansowej. Depozyty są przyjmowane w ramach bieżącej działalności banku na bazie dziennej, zatem ich warunki są zbliżone do aktualnych warunków rynkowych identycznych transakcji. Czas do zapadalności tych pozycji jest krótki, stąd nie ma istotnej różnicy między wartością bilansową a wartością godziwą.

Na potrzeby ujawnień Grupa wyznacza wartość godziwą zobowiązań finansowych o zapadalności rezydualnej (lub przeszacowaniu stopy zmiennej) powyżej 1 roku. Do tej grupy pasywów należą emisje własne oraz pożyczki podporządkowane. Wyznaczając wartość godziwą tej grupy zobowiązań Grupa wyznacza wartość bieżącą oczekiwanych płatności w oparciu o bieżące krzywe procentowe oraz pierwotny spread emisji.

Emisje własne oraz pożyczki podporządkowane zostały zaklasyfikowane w całości do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej ze względu na fakt zastosowania modelu wyceny z istotnymi nieobserwowanymi danymi wejściowymi, w tym pierwotnego spreadu emisji ponad krzywą rynkową. W odniesieniu do emisji i pożyczek podporządkowanych o zapadalności rezydualnej (lub przeszacowaniu stopy) poniżej 1 roku wartość bilansowa w sposób odpowiedni odzwierciedlała wartość godziwą instrumentu.

Dla pozostałych instrumentów finansowych Grupa przyjmuje, że wartość bilansowa jest w przybliżeniu równa wartości godziwej. Dotyczy to następujących pozycji: kasa i operacje z

Bankiem Centralnym, aktywa przeznaczone do sprzedaży, pozostałe aktywa finansowe oraz pozostałe zobowiązania finansowe.

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o nieobserwowalne dane wejściowe

	Stan 31.12.2015	Metoda (techniki) wyceny	Istotne nieobserwowalne dane wejściowe
Należności od klientów	30 324 264	wyceny porównawczej	marże na nowo przyznawanych kredytach
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	34 724 181	zdyskontowane przepływy pieniężne	spread emisji ponad krzywą rynkową
Gwarancje	1 060	przepływy pieniężne	przyszłe przepływy z uwzględnieniem kwoty zabezpieczeń

	Stan 31.12.2014	Metoda (techniki) wyceny	Istotne nieobserwowalne dane wejściowe
Należności od klientów	23 317 007	wyceny porównawczej	marże na nowo przyznawanych kredytach
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	25 492 681	zdyskontowane przepływy pieniężne	spread emisji ponad krzywą rynkową
Gwarancje	2 245	przepływy pieniężne	przyszłe przepływy z uwzględnieniem kwoty zabezpieczeń

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o obserwowalne dane wejściowe

	Metoda (techniki) wyceny	Istotne obserwowalne dane wejściowe
Pochodne instrumenty finansowe – instrumenty przeznaczone do obrotu	Do wyceny instrumentów wykorzystywana jest metoda zdyskontowanych przepływów pieniężnych, zakładająca konstrukcję krzywych dochodowości opartych o kwotowania z rynku międzybankowego (w tym: stawki depozytowe, stawki z transakcji typu: FRA, OIS, IRS, punkty fx swap, punkty fx basis swap).	Transakcje typu FX forward: kursy fixing NBP, krzywe dochodowości oparte o stawki depozytowe rynku pieniężnego oraz kwotowania transakcji typu: FRA, OIS, IRS; punkty FX swap Transakcje typu CIRS: kursy fixing NBP, krzywe dochodowości oparte o stawki depozytowe rynku pieniężnego oraz kwotowania transakcji typu: FRA, OIS, IRS; punkty FX basis swap Opcje FX: krzywe dochodowości, zmienności kursów walutowych. Transakcje typu OIS, IRS, FRA: krzywe dochodowości oparte o stawki depozytowe rynku pieniężnego oraz kwotowania transakcji typu: FRA, OIS, IRS Opcje Cap/Floor: krzywe dochodowości, zmienności stóp procentowych. Transakcje typu Forward na towary: krzywe kwotowań kontraktów Futures
Pochodne instrumenty finansowe – instrumenty zabezpieczające	Do wyceny instrumentów wykorzystywana jest metoda zdyskontowanych przepływów pieniężnych, zakładająca konstrukcję krzywych dochodowości opartych o kwotowania z rynku międzybankowego (w tym: stawki depozytowe, stawki z transakcji typu: FRA, OIS, IRS).	Transakcje typu IRS: krzywe dochodowości oparte o stawki depozytowe rynku pieniężnego oraz kwotowania transakcji typu: FRA, OIS, IRS
Bony pieniężne NBP	Wartość godziwa ustalana jest w oparciu o metodę zdyskontowanych przepływów pieniężnych zakładającą konstrukcję krzywej	stawki depozytowe rynku pieniężnego

29. Pozycje pozabilansowe

29.1 Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone klientom	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Pozabilansowe zobowiązania udzielone	8 941 675	7 786 373
Dotyczące finansowania	7 371 753	6 246 398
Gwarancyjne	1 569 922	1 539 975
Gwarancje dobrego wykonania	389 028	416 402
Gwarancje finansowe	1 180 894	1 123 573

29.2 Według terminów zapadalności-gwarancyjne	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
≤ 1W	3 161	760
> 1W ≤ 1M	12 805	57 610
> 1M ≤ 3M	246 545	90 459
> 3M ≤ 6M	162 675	141 211
> 6M ≤ 1Y	249 422	222 121
> 1Y ≤ 2Y	241 726	299 870
> 2Y ≤ 5Y	275 080	273 794
> 5Y ≤ 10Y	377 746	447 268
> 10Y ≤ 20Y	762	6 882
Zobowiązania pozabilansowe udzielone, gwarancyjne	1 569 922	1 539 975

29.3 Według terminów zapadalności - finansowe	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
≤ 1W	2 266 042	1 630 124
> 1W ≤ 1M	12 145	30 224
> 1M ≤ 3M	307 386	130 624
> 3M ≤ 6M	184 031	378 774
> 6M ≤ 1Y	524 558	635 478
> 1Y ≤ 2Y	1 090 516	806 323
> 2Y ≤ 5Y	1 963 511	1 441 428
> 5Y ≤ 10Y	419 842	310 966
> 10Y ≤ 20Y	410 826	330 023
> 20Y	192 896	552 434
Zobowiązania pozabilansowe udzielone, dotyczące finansowania	7 371 753	6 246 398

Grupa udziela klientom indywidualnym zobowiązań warunkowych z tytułu limitów odnawialnych w rachunkach ROR. Są one udzielane na czas nieokreślony, ale jednocześnie prowadzony jest monitoring adekwatności wpływów środków na rachunki.

Zobowiązania warunkowe z tytułu kart kredytowych udzielane są klientom indywidualnym na okres trzech lat.

Grupa udziela zobowiązań warunkowych klientom biznesowym z tytułu:

- limitów w rachunku bieżącym na okres 12 miesięcy;
- gwarancji, maksymalnie na okres 6 lat;
- kart kredytowych na okres do 3 lat;
- kredytów uruchamianych w transzach na okres do 2 lat.

Wartości gwarancji pokazane w powyższej tabeli odzwierciedlają maksymalną możliwą do poniesienia stratę, jaka zostałaby ujawniona w dniu bilansowym, gdyby wszyscy klienci nie wywiązali się ze swoich zobowiązań.

30. Nabycie przez Alior Bank S.A. Meritum Bank ICB S.A.

30.1 Opis transakcji

Alior Bank S.A. w dniu 20 października 2014 r. zawarł z Innova Financial Holding S.a.r.l., WCP Cooperatief U.A. i Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju przedwstępną umowę sprzedaży akcji Meritum Banku ICB SA. Realizacja przedwstępnej umowy sprzedaży akcji Meritum Banku uzależniona została od spełnienia warunków zawieszających, obejmujących m.in. uzyskanie zgody Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) oraz uzyskanie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego (KNF).

Zgoda UOKiK na dokonanie koncentracji polegającej na przejęciu kontroli przez Alior Bank SA nad Meritum Bankiem ICB SA została wydana w dniu 16 grudnia 2014 r.

W dniu 10 lutego 2015 r. KNF podjęła decyzję o stwierdzeniu braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia przez Bank akcji Meritum Bank ICB S.A. w liczbie zapewniającej przekroczenie 50% udziału w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu Meritum.

W dniu 19 lutego 2015 r. Alior Bank zawarł z Innova Financial Holdings S.à r.l, WCP Coöperatief U.A. oraz Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju przyrzeczoną umowę sprzedaży akcji Meritum na podstawie której Alior Bank SA łącznie nabył 12 382 746 akcji Meritum o wartości nominalnej 30 PLN każda reprezentujących 97,9% kapitału zakładowego Meritum oraz 95,0% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Meritum, w zamian za łączną cenę w kwocie 352 541 731,72 zł.

Cena nabycia została uiszczona w pełni gotówką i nie zawierała żadnych elementów warunkowych.

W związku z zawarciem umowy sprzedaży akcji Meritum Alior zawarł z Inwestorami: Innova Financial Holdings S.à r.l and WCP Coöperatief U.A. umowy objęcia warrantów subskrypcyjnych serii D Banku, w wyniku których Bank zaoferował Inwestorom Warranty Subskrypcyjne Serii D Banku, a każdy z Inwestorów przyjął ofertę Banku i objął nieodpłatnie Warranty Subskrypcyjne Serii D Banku. Warranty Subskrypcyjne Serii D Banku uprawniały do objęcia Akcji Serii H Banku emitowanych w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku uchwalonego uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku. W wykonaniu praw z Warrantów Subskrypcyjnych Serii D w dniu 19 lutego 2015 r. Inwestorzy złożyli oświadczenia o objęciu akcji zwykłych na okaziciela serii H Banku, jak również opłacili Akcje Serii H Banku wkładem pieniężnym (cena emisyjna jednej akcji serii H opłacanej w ten sposób wyniosła 73,30 PLN) w łącznej wysokości 172 658 003,40 zł.

Ponadto w dniu 19 lutego 2015 r. Bank poinformował o zamiarze połączenia Banku z podmiotem zależnym Banku – Meritum. Połączenie zostało przeprowadzone w dniu 30 czerwca 2015 r. na podstawie art. 492 § 1 pkt 1 Kodeksu spółek handlowych poprzez przeniesienie całego majątku Meritum jako spółki przejmowanej na Bank jako spółkę przejmującą (łączenie przez przejęcie). Realizacja połączenia nastąpiła po uzyskaniu wymaganych prawem zgód i zezwoleń związanych z połączeniem, w tym zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego na połączenie oraz podjęciu przez Walne Zgromadzenie Banku oraz Walne Zgromadzenie Meritum uchwał dotyczących połączenia, a w szczególności uchwał w przedmiocie wyrażenia zgody na plan połączenia.

W II kwartale 2015 r. zakończył się proces przymusowego wykupu pozostałych akcji Meritum, na dzień 30.09.2015r. Bank posiadał 100% akcji Meritum Bank ICB S.A. Wartość godziwa pozostałych akcji została ustalona na podstawie ceny nabycia.

30 czerwca 2015 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał wpisu połączenia obu banków.

Cena nabycia za wszystkie akcje została uiszczona w pełni gotówką. Cena nie zawierała żadnych elementów warunkowych.

Celem nabycia akcji spółki Meritum Bank S.A. było osiągnięcie przez Bank korzyści ekonomicznych poprzez zwiększenie bazy klientów i umocnienie pozycji konkurencyjnej. Poprzez połączenie z Meritum Bankiem Alior Bank zamierza zrealizować szereg synergii przychodowych, kosztowych i dotyczących wyniku z rezerw. Główne synergie kosztowe Bank zamierza zrealizować w obszarze optymalizacji procesów biznesowych i oszczędności kosztowych. Oszczędności zostaną zrealizowane poprzez zredukowanie dublujących się funkcji w centrali Banku oraz rezygnację z dublujących się systemów i licencji wykorzystywanych obecnie przez Alior Bank i Meritum Bank, a także koordynację polityki marketingowej. Bank zamierza również przeprowadzić optymalizację sieci sprzedaży.

30.2 Rozliczenie transakcji nabycia

Rozliczenie transakcji nabycia przeprowadzone zostało metodą przejęcia zgodnie z MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć”, którego zastosowanie wymaga m.in. ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych w wartości godziwej na dzień przejęcia oraz wszelkich udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej oraz ujęcia i wyceny wartości firmy lub zysku z okazynego nabycia.

Poniżej zaprezentowano możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania:

AKTYWA	Meritum	Korekty wyceny do wartości godziwej i wyłączenia	Możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa wycenione do wartości godziwej
Kasa i środki w banku centralnym	96 568	0	96 568
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	458 806	0	458 806
Należności od banków	63 082	-1 664	61 418
Należności od klientów	2 722 185	-27 445	2 694 740
Rzeczowe aktywa trwałe	8 228	0	8 228
Wartości niematerialne	39 804	1 165	40 969
Inwestycje w jednostkach zależnych	1 254	-1 254	0
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	44 093	-242	43 851
<i>Bieżące</i>	0	712	712
<i>Odroczone</i>	44 093	-954	43 139
Pozostałe aktywa	40 119	-12 770	27 349
AKTYWA RAZEM	3 474 139	-42 210	3 431 929

ZOBOWIĄZANIA	Meritum	Korekty wyceny do wartości godziwej i wyłączenia	Możliwe do zidentyfikowania przejęte zobowiązania wycenione do wartości godziwej
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	736	736
Zobowiązania wobec banków	6 863	-6 863	0
Zobowiązania wobec klientów	2 944 644	31 945	2 976 589
Rezerwy	1 266	-506	760
Pozostałe zobowiązania	90 609	-44 268	46 341
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	2 667	0	2 667
<i>Bieżące</i>	2 667	0	2 667
Zobowiązania podporządkowane	149 102	0	149 102
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	3 195 151	-18 956	3 176 195

	Meritum	Korekty wyceny do wartości godziwej i wyłączenia	Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto wycenione do wartości godziwej
Wartość godziwa aktywów netto	278 988	-23 254	255 734

30.3 Opis metod wyceny do wartości godziwej

30.3.1 Należności od klientów

Portfel kredytów i pożyczek udzielonych klientom przejęty w ramach transakcji nabycia Meritum Bank ICB SA na datę przejęcia wyceniony do wartości godziwej został zaprezentowany w sprawozdaniu finansowym w szyku rozwartym – wartość brutto (w której ujęta została korekta do wartości godziwej) oraz odpisy – z uwagi na fakt, że tak zaprezentowana informacja zawiera wyższą wartość użytkową i odzwierciedla praktykę rynkową stosowaną przez banki.

Według struktury rodzajowej	Wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania należności od klientów
Segment detaliczny	2 161 949
Kredyty konsumpcyjne	1 933 177
Kredyty w rachunku karty kredytowej	39 558
Pozostałe należności	189 214
Segment biznesowy	949 742
Kredyty operacyjne	940 517
Kredyty inwestycyjne	8 418
Pozostałe należności	807
Odpisy z tytułu utraty wartości – razem	-416 951
Należności od klientów	2 694 740

Wycena do wartości godziwej portfela kredytów została przeprowadzona metodą dochodową polegającą na dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych. W celu oszacowania wartości godziwej portfela z zastosowaniem tej metody niezbędne jest stworzenie modelu wyceny opartego o zdyskontowane przepływy pieniężne wynikające z zawartych umów, skorygowane o przyszłe oczekiwane koszty ryzyka, dodatkowe przychody generowane przez portfel oraz koszty niezbędne do obsługi danego portfela.

Jednym z możliwych podejść do opracowania modelu wyceny portfela kredytowego jest analiza kohort – podportfeli umów kredytowych wydzielonych na podstawie cech charakterystycznych. Podportfele mogą zostać wydzielone na podstawie np. okresu udzielenia finansowania (*vintage*) lub typu produktu. Analiza kohort pozwala na modelowanie przepływów wynikających z poszczególnych podportfeli (kohort) osobno i ich późniejszą agregację.

Kluczowe etapy procesu oszacowania wartości godziwej portfela kredytowego metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych:

- Pierwszym krokiem jest odpowiednie podzielenie portfela na poszczególne podportfele o zbliżonym profilu ryzyka. Dalsza analiza dokonywana jest w podziale na ustalone na tym etapie podportfele. Istotnym jest, aby powyższe rozbieżności pozwalało wyodrębnić homogeniczną grupę umów oraz aby możliwe było dokonanie analogicznego podziału historycznych portfeli.
- Bazą do oszacowania wartości bieżącej portfela kredytowego wynikającej z danego podportfela są umowne miesięczne przepływy wynikające z rat kapitałowych oraz płatności odsetkowych.

- Umowne przepływy kapitałowe są następnie korygowane o stopę przedpłat bazującą na historycznych przedpłatach dokonywanych przez klientów w danym podportfelu oraz wiedzy sektorowej odnośnie przedpłat w portfelach o zbliżonej charakterystyce.
- Marże odsetkowe dla poszczególnych podportfeli są ustalane w oparciu o stopy bazowe WIBOR/EURIBOR/LIBOR oraz umowne wartości przepływów odsetkowych. Informacje te są następnie porównywane z prognozowanymi zmianami stóp bazowych.
- Przyszłe przepływy odsetkowe są szacowane w oparciu o skorygowane salda umów w kolejnych okresach, oszacowane marże odsetkowe oraz oczekiwane przyszłe poziomy stóp procentowych.
- Koszt ryzyka jest szacowany w oparciu o dane historyczne dla portfela lub podobnych portfeli. Analiza przyszłej straty z tytułu ryzyka (*Expected Loss*) oparta jest o oczekiwany poziom parametrów ryzyka ustalany w zależności od okresu, jaki minął od daty uruchomienia umowy. Głównymi parametrami ryzyka są DR (*Default Rate*), CR (*Cure Rate*) oraz LGD (*Loss Given Default*).
- Oszacowany koszt ryzyka jest używany do skorygowania przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych.
- Wartość przepływów wynikających z powyższych elementów jest dodatkowo korygowana o wartość innych kosztów i przychodów związanych z portfelem (np. opłaty i prowizje oraz koszty obsługi portfela).
- Suma powyższych przepływów pieniężnych jest następnie dyskontowana przy użyciu odpowiedniej stopy dyskontowej. Stopa dyskontowa uwzględnia: bieżącą i prognozowaną wysokość stopy wolnej od ryzyka, koszt finansowania portfela w danej walucie, oraz rynkowy koszt niezbędnego kapitału w związku z posiadaniem portfela, które wyznaczają oczekiwaną rynkową stopę zwrotu z inwestycji w taki portfel.
- Suma zdyskontowanych przepływów pieniężnych wyznacza wartość godziwą portfela kredytowego według stanu na określoną datę.

Tak przeprowadzone oszacowanie wartości godziwej, uwzględniające specyfikę portfela, przyszłe potencjalne straty z tytułu ryzyka, jak również wrażliwość na oczekiwane zmiany warunków rynkowych.

30.3.2 Zobowiązania wobec klientów

W celu oszacowania wartości godziwej portfela depozytowego podzielono go na:

- Rachunki bieżące
- Depozyty terminowe

Ze względu na fakt, iż rachunki bieżące są wymagalne w każdej chwili, przyjęto założenie, że wartość godziwa jest równa wartości księgowej.

Wartość godziwa depozytów terminowych, została oszacowana w podziale na dwie podgrupy ze względu na rodzaj klienta:

- Depozyty osób fizycznych
- Depozyty przedsiębiorstw

Następnym krokiem było przygotowanie danych dotyczących rynkowego oprocentowania depozytów. Analizę przeprowadzono na podstawie danych z trzech źródeł:

- Oprocentowanie depozytów w bankach porównawczych
- Raport NBP (publikowany na oficjalnej stronie nbp.gov.pl, dla depozytów osób indywidualnych i przedsiębiorstw w PLN i EUR)
- Rynkowe kwotowania WIBOR, LIBOR (USD) i EURIBOR.

Ze względu na fakt, iż warunki finansowe związane z przejętymi zobowiązaniami wobec klientów zostały ustalone na poziomie zbliżonym do obecnych warunków rynkowych nie rozpoznano korekty do wartości godziwej tych zobowiązań.

30.3.3 Wartości niematerialne i prawne

Relacje z klientami w obszarze depozytów

Do wyceny relacji z klientami wykorzystano analizę osadu depozytowego (core deposits)

- Osad depozytowy reprezentuje zakładane oszczędności dla Banku wynikające z faktu, że klienci Banku, utrzymują przez dłuższy czas swoje środki na nisko oprocentowanych rachunkach bieżących, zamiast wyżej oprocentowanych terminowych. To pozwala Bankowi na ograniczenie zakresu finansowania z rynku oraz, efektywnie, obniżenie kosztów odsetkowych.
- Spread pomiędzy oprocentowaniem poszczególnych produktów bieżących i terminowych był następnie odnoszony do sald osadu depozytowego w poszczególnych okresach od daty wyceny do założonego wygaśnięcia osadu.
- Tak policzone zakładane oszczędności zostały następnie zdyskontowane stopą dyskontową reprezentującą rynkowy koszt pozyskania analogicznego portfela depozytowego.
- W wyniku nabycia Meritum Bank na dzień 19 lutego 2015 r. rozpoznano relacje z klientami w kwocie 4 075 tys. zł. Są one amortyzowane w okresie 2 lat. Wartość bilansowa relacji z klientami na dzień 31 grudnia 2015 r. wyniosła 2 377 tys. zł.

Systemy informatyczne

Systemy informatyczne Meritum Bank można podzielić na zakupione i wewnętrznie wytworzone.

Systemy wytworzone wewnętrznie

- Do systemów wewnętrznie wytworzonych zaliczają się systemy Feniks, IS, Gandalf oraz Hurtownię Danych
- Oszacowanie do wartości godziwej tych systemów polegała na określeniu, w każdym przypadku, stopnia operacyjnego wykorzystania funkcjonalności tych systemów w przypadku ich migracji do systemów informatycznych typowego nabywcy na rynku.
- Stopień zakładanego operacyjnego wykorzystania funkcjonalności systemów był podstawą do korekty ich wartości brutto, będącej sumą skapitalizowanych nakładów poniesionych na ich wytworzenie. Tak skorygowane nakłady brutto stanowiły wartość godziwą systemów wewnętrznie wytworzonych na datę wyceny.

Systemy zewnętrzne

- Drugą grupę systemów Banku stanowiły systemy nabyte. W przypadku systemu Def3000 wartość brutto systemu skorygowano o przyjęty stopień zużycia

ekonomicznego. Następnie wartość pomniejszono o zakładany poziom operacyjnego wykorzystania systemu, analogicznie jak w przypadku systemów wewnętrznie wytworzonych. Tak skorygowane nakłady brutto stanowiły wartość godziwą systemów wewnętrznie wytworzonych na datę wyceny. Dla pozostałych systemów nabytych przyjęto, że ich aktualna wartość księgowa dobrze odzwierciedla wartość godziwą.

Znak towarowy Meritum Banku

- Podstawową metodą wyceny znaku towarowego banku jest metoda zwolnienia z hipotetycznych opłat licencyjnych. Zgodnie z tą metodą, wyceniany znak towarowy ma wartość godziwą równą bieżącej wartości przychodów z hipotetycznych opłat licencyjnych z nim związanych. Przychód z opłat licencyjnych reprezentuje oszczędności wynikające z posiadania znaku towarowego, w postaci opłat, które podmiot nieposiadający marki musiałby ponosić za jego użytkowanie. Podejście do wyceny obejmowało ustalenie prawidłowej wartości opłaty licencyjnej oraz kalkulacji wartości zwolnienia z opłaty, do obliczenia zdyskontowanych przepływów pieniężnych generowanych przez znak towarowy.
- Przez rynkową stawkę opłaty licencyjnej rozumiemy wartość, jaką licencjodawca i licencjobiorca są w stanie przyjąć w drodze negocjacji za użytkowanie znaku towarowego. Ustalenie zasadnej stawki opłaty licencyjnej odzwierciedla pomyślne zakończenie negocjacji dwóch stron, w trakcie których każda ze stron działała w dobrej wierze i w swoim interesie.
- Wysokość rynkowych stawek opłat licencyjnych jest zróżnicowana i zależy od wielu czynników, wśród których wymienić można zyskowność produktów sprzedawanych pod znakiem towarowym, czy sytuację rynku i sektora, na których znak towarowy jest obecny. Stawki zależą też od tego czy znak towarowy jest dobrze chroniony i jak postrzegana jest jego atrakcyjność.
- Wybór odpowiedniej stawki opłaty licencyjnej polegał na analizie dostępnych informacji dotyczących podobnych znaków towarowych i stawek opłat licencyjnych związanych z ich użytkowaniem. Wybrane stawki rozumie się jako rynkowe poziomy opłat licencyjnych jakie niezależna jednostka byłaby skłonna ponieść za możliwość używania znaku towarowego.
- Znak towarowy rozpoznany jako wartość niematerialna na dzień przejęcia Meritum Bank został wyceniony na kwotę 3 367 tys. zł. Ze względu na fakt, iż Bank nie zamierza wykorzystywać tego znaku w toku dalszej działalności, aktywo z tego tytułu zostało objęte w całości odpisem z tytułu utraty wartości.

30.3.4 Wartość firmy

Grupa zakończyła proces kalkulacji wartości firmy powstałej w związku z nabyciem Meritum Banku i Meritum Services. W porównaniu ze wstępną kalkulacją zaprezentowaną w śródrocznych sprawozdaniach finansowych za 2015 r. wartość firmy wzrosła o 2 496 tys. zł i wyniosła 104 368 tys. zł. Korekta dotyczyła pozyskania nowych informacji w zakresie wartości godziwej aktywów i zobowiązań Meritum Bank na dzień 18 lutego 2015r.

Wyliczenie wartości firmy	
+ Wartość godziwa przekazanej zapłaty	360 102
- Wartość godziwa aktywów netto jednostki przejmowanej	255 734
Razem wartość firmy	104 368

Wartość firmy w całości została przypisana do segmentu detalicznego i nie będzie podlegała odliczeniu podatkowemu.

Na wartość firmy wynikającą z przejęcia składają się przede wszystkim synergie spodziewane wskutek połączenia działalności. Planowane połączenie ma na celu zapewnienie dalszego dynamicznego wzrostu, zwiększenie udziału w rynku, skali działania, a co za tym idzie możliwość stania się jednym z głównych graczy na polskim rynku bankowym, optymalizację strategii przychodowej, wzmocnienie oferty produktowej oraz udoskonalenie procesów sprzedażowych, w tym rozwiązań informatycznych je wspierających, wzrost sił w zakresie innowacyjności i technologii oraz obecność we wszystkich kluczowych kanałach dystrybucji dla strategicznych produktów.

30.3.5 Pozostałe ujawnienia

Z uwagi na fakt, że w trakcie 2015 miała miejsce fuzja operacyjna i migracja danych z systemów Meritum Bank do systemów Alior Banku nie jest możliwe wyodrębnienie i zaprezentowanie rachunku zysków i strat jednostek przejmowanych od dnia przejęcia do dnia 31 grudnia 2015r. zgodnie z wymogami MSSF 3.

Rachunek zysków i strat Grupy Kapitałowej wykazany tak jak gdyby dzień przejęcia jednostek przypadał na początek okresu sprawozdawczego, tj. na dzień 1 stycznia 2015r.

Grupa Kapitałowa	Okres 1.01.2015- 31.12.2015
Przychody z tytułu odsetek	2 185 456
Koszty z tytułu odsetek	-639 506
Wynik z tytułu odsetek	1 545 950
Przychody z tytułu dywidend	74
Przychody z tytułu prowizji i opłat	547 742
Koszty z tytułu prowizji i opłat	-215 346
Wynik z tytułu prowizji i opłat	332 396
Wynik handlowy	262 893
Wynik zrealizowany na pozostałych instrumentach finansowych	12 923
Pozostałe przychody operacyjne	90 855
Pozostałe koszty operacyjne	-39 488
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	51 367
Koszty działania banku	-1 123 334
Wynik z odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	-697 532
Zysk brutto	384 737
Podatek dochodowy	-76 782
Zysk netto	307 955

31. Rachunek przepływów pieniężnych – informacja dodatkowa

W rachunku przepływów pieniężnych gotówka i jej ekwiwalenty obejmują salda o krótszym niż 3 miesiące terminie wymagalności.

Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej Grupy obejmują, przede wszystkim, działalność kredytową, depozytową, transakcje wymiany walut oraz zakup i sprzedaż papierów wartościowych.

Działalność inwestycyjna Grupy obejmuje zakup i sprzedaż środków trwałych oraz wartości niematerialnych. Działalność finansowa Grupy obejmuje zaciągnięty kredyt.

Grupa sporządza sprawozdanie dotyczące przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej metodą pośrednią, w której wynik netto z danego okresu sprawozdawczego koryguje się o skutki transakcji mających charakter bezgotówkowy, o czynne i bierne rozliczenia międzyokresowe dotyczące przyszłych lub przeszłych wpływów lub płatności środków pieniężnych dotyczących działalności operacyjnej.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

32.1 Gotówka i ekwiwalenty gotówki	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Kasa i środki w banku centralnym	1 750 135	1 158 440
Rachunki bieżące w innych bankach	339 131	291 440
Rachunki terminowe w innych bankach	112 946	8 779
Razem	2 202 212	1 458 659

32.2 Działalność operacyjna – zmiana stanu kredytów i innych należności	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Zmiana stanu należności od klientów - bilans	-4 575 967	-3 994 100
Zmiana stanu należności od banków - bilans	-195 951	-195 708
Bilansowa zmiana środków pieniężnych – rachunki nostro	47 691	191 618
Bilansowa zmiana środków pieniężnych – lokaty do 3 miesięcy	106 553	-75 845
Przejęcie jednostki zależnej	0	633
Zmiana stanu aktywów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań	4 707	-5 492
Zmiana stanu kredytów i innych należności	-4 612 967	-4 078 894

32.3 Działalność operacyjna – zmiana stanu innych zobowiązań	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Zmiana stanu innych zobowiązań - bilans	-272 138	-387 900
Zmiana kapitału z aktualizacji wyceny - bilans	-6 211	38 203
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań wycenianych wg zamortyzowanego kosztu – bilans	-136 320	293 996
Zmiana odpisu z tytułu podatku odroczonego w kapitale z aktualizacji wyceny	-1 457	8 961
Rezerwa na wydatki związane z nabyciem środków trwałych	20 769	-2 627
Rezerwa na wydatki związane z nabyciem wartości niematerialnych	-7 086	-2 518
Zmiana stanu w wyniku nabycia jednostki zależnej	35 670	-192
Zmiana stanu innych zobowiązań	-366 773	-52 077

32.4 Działalność operacyjna – zmiana stanu innych aktywów	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Zmiana stanu pozostałych aktywów - bilans	-136 876	122 099
Zmiana stanu w wyniku nabycia jednostki zależnej	0	260
Zmiana stanu innych aktywów	-136 876	122 359

32.5 Działalność inwestycyjna – nabycie rzeczowych aktywów trwałych	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Zmiana stanu - bilans	-55 295	-22 864
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	-55 295	-22 864

32.6 Działalność inwestycyjna – nabycie wartości niematerialnych	Okres 1.01.2015 - 31.12.2015	Okres 1.01.2014 - 31.12.2014
Zmiana stanu - bilans	-57 193	-56 003
Nabycie wartości niematerialnych	-57 193	-56 003

32. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Obligacje skarbowe zablokowane pod transakcje REPO	576 534	882 088
Umowa zastawu rejestrowego na obligacjach skarbowych	37 060	35 072
Kaucja na zabezpieczenie transakcji robionych w Alior Traderze	14 738	10 031
Wartość Bilansowa Razem	628 332	927 191

Poza aktywami stanowiącymi zabezpieczenie zobowiązań prezentowanymi odrębnie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w przypadku których otrzymujący ma prawo sprzedać lub wymienić na inne zabezpieczenie przedmiot zabezpieczenia, Bank posiadał jeszcze następujące zabezpieczenia zobowiązań niespełniające tego kryterium:

	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Obligacje skarbowe zablokowane pod BFG	159 570	122 032
Kaucje będące zabezpieczeniem transakcji pochodnych (ISDA)	171 406	143 427
Wartość bilansowa	330 976	265 459

33. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Jednostką dominującą wobec Grupy jest Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. Jednostkami powiązanymi z Grupą były PZU S.A., Alior Lux Sarl & Co S.C.A., jednostki z nimi powiązane oraz jednostki powiązane z członkami Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku.

W zamieszczonych poniżej tabelach przedstawiono rodzaj i wartość transakcji z podmiotami powiązanymi. Transakcje między Bankiem a jego jednostkami zależnymi będącymi stronami powiązanymi Banku zostały wyeliminowane w trakcie konsolidacji i nie wykazano ich w niniejszej notce.

Jednostka dominująca i jej spółki zależne	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Aktywa		
Należności od klientów	41	0
Aktywa, razem	41	0
Zobowiązania i kapitały		
Zobowiązania wobec klientów	7 809	0
Zobowiązania i kapitały, razem	7 809	0

Na dzień 31.12.2015 r. kwota zobowiązań wobec klientów dotyczyła depozytów złożonych w Banku przez spółki z Grupy PZU. Na dzień 31.12.2015 r. nie wystąpiły zobowiązania pozabilansowe wobec jednostki dominującej i jej spółek zależnych.

Jednostki powiązane	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Aktywa		
Należności od klientów	193	59 753
Aktywa, razem	193	59 753
Zobowiązania i kapitały		
Zobowiązania wobec klientów	90 326	142 997
Rezerwy	0	9
Pozostałe zobowiązania	60	161
Zobowiązania i kapitały, razem	90 386	143 167

Na dzień 31.12.2015 r. kwota zobowiązań wobec klientów dotyczyła depozytów złożonych w Banku przez Alior Polska sp. z o.o., Zygmunt Zaleski Sticking oraz Socamil SA.

Jednostki powiązane	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Pozabilansowe zobowiązania udzielone klientom	9 191	31 999
dotyczące finansowania	7 507	22 763
Gwarancyjne	1 684	9 236

Na dzień 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2014 r. zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne dotyczyły gwarancji udzielonej Alior Polska Sp. z o.o. Zobowiązania pozabilansowe dotyczące finansowania dotyczyły linii kredytowych udzielonych podmiotowi powiązanemu z jednym z członków Rady Nadzorczej Banku oraz na dzień 31 grudnia 2014 r. spółce Polbita Sp. z o.o.

Jednostki powiązane	Okres 1.01.2015- 31.12.2015	Okres 1.01.2014- 31.12.2014
Przychody z tytułu odsetek	54	3 000
Koszty z tytułu odsetek	-1 272	-2 710
Przychody z tytułu opłat i prowizji	257	919
Pozostałe przychody operacyjne	1 599	150
Koszty działania	-41 282	-56 565
Wynik z odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości*	0	-38 298
Razem	-40 644	-93 504

*odpis dotyczący udziałów w Polbicie

Charakter transakcji z podmiotami powiązanymi

Wszystkie transakcje z podmiotami powiązanymi odbywają się zgodnie z regulaminami korzystania z produktów bankowych, przy zastosowaniu stawek rynkowych.

Oprocentowanie kredytów udzielonych podmiotom powiązanym zawierało się w zakresie 5% - 10%, zaś oprocentowanie depozytów zawierało się w przedziale 0,4% - 4,9%.

34. Sprzedaż wierzytelności

W 2015 roku Bank sprzedał kredyty na łączną kwotę brutto 547 452 tys. zł, odpis aktualizacyjny utworzony dla tego portfela wyniósł 403 546 tys. zł., a wynik na sprzedaży 3 988 tys. zł. Wszelkie korzyści i ryzyka zostały przekazane na kupującego.

W 2014 roku Grupa sprzedała kredyty na łączną kwotę brutto 81 310 tys. zł, odpis aktualizacyjny utworzony dla tego portfela wyniósł 68 565 tys. zł., a wynik na sprzedaży 7 645 tys. zł. Wszelkie korzyści i ryzyka zostały przekazane na kupującego.

35. Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych

W poniższej nocie zaprezentowano pozycje aktywów i zobowiązań, w ramach których występują pozycje będące przedmiotem kompensowania zgodnie z zasadami opisanymi w nocie 2.3.8

Stan na dzień 31.12.2015	Wartość brutto instrumentów finansowych nie podlegających kompensacie	Wartość brutto instrumentów finansowych podlegających kompensacie	Wartości netto wykazane w sprawozdaniu finansowym	Otrzymane zabezpieczenia pieniężne	Kwoty związane z ujętymi instrumentami finansowymi, które nie spełniają niektórych lub wszystkich kryteriów kompensowania (z tytułu podpisanych umów ISDA)	Kwota ekspozycji netto
	a)	b)	c)=a)-b)	d)	e)	f)=c)+d)+e)
Aktywa	1 106 681	0	1 106 681	-203 262	-747 049	156 370
Dodatnia wartość instrumentów pochodnych (w tym instrumentów zabezpieczających)	530 147		530 147	-203 262	-171 488	155 397
Obligacje skarbowe zablokowane pod transakcje REPO	576 534		576 534		-575 561	973
Zobowiązania	885 741	0	885 741	-171 406	-747 049	-32 714
Ujemna wartość instrumentów pochodnych (w tym instrumentów zabezpieczających)	310 180		310 180	-171 406	-171 488	-32 714
Transakcje repo	575 561		575 561		-575 561	0

Stan na dzień 31.12.2014	Wartość brutto instrumentów finansowych nie podlegających kompensacie	Wartość brutto instrumentów finansowych podlegających kompensacie	Wartości netto wykazane w sprawozdaniu finansowym	Otrzymane zabezpieczenia pieniężne	Kwoty związane z ujętymi instrumentami finansowymi, które nie spełniają niektórych lub wszystkich kryteriów kompensowania (z tytułu podpisanych umów ISDA)	Kwota ekspozycji netto
	a)	b)	c)=a)-b)	d)	e)	f)=c)+d)+e)
Aktywa	1 435 439	0	1 435 439	-131 550	-1 031 444	272 445
Dodatnia wartość instrumentów pochodnych (w tym instrumentów zabezpieczających)	553 351	0	553 351	-131 550	-149 356	272 445
Obligacje skarbowe zablokowane pod transakcje REPO	882 088	0	882 088	0	-882 088	0
Zobowiązania	1 237 731	0	1 237 731	-143 427	-1 031 444	62 860
Ujemna wartość instrumentów pochodnych (w tym instrumentów zabezpieczających)	353 810	0	353 810	-143 427	-149 356	61 027
Transakcje repo	883 921		883 921		-882 088	1 833

36. Transakcje, wynagrodzenia i akcje osób nadzorujących i zarządzających

Wszystkie transakcje z osobami nadzorującymi i zarządzającymi odbywają się zgodnie z regulaminami korzystania z produktów bankowych, przy zastosowaniu stawek rynkowych.

36.1 Transakcje z osobami zarządzającymi i nadzorującymi

Stan 31.12.2015	Osoby nadzorujące, zarządzające	Rada Nadzorcza	Zarząd Banku
Aktywa			
Należności od klientów	13 230	5 688	7 542
Aktywa, razem	13 230	5 688	7 542
Zobowiązania i kapitały			
Zobowiązania wobec klientów	36 517	19 762	16 755
Rezerwy	2	1	1
Zobowiązania i kapitały, razem	36 519	19 763	16 756

Stan 31.12.2015	Osoby nadzorujące, zarządzające	Rada Nadzorcza	Zarząd Banku
Pozabilansowe zobowiązania udzielone klientom	1 539	944	595
dotyczące finansowania	1 539	944	595

Stan 31.12.2014	Osoby nadzorujące, zarządzające	Rada Nadzorcza	Zarząd Banku
Aktywa			
Należności od klientów	7 306	38	7 268
Aktywa, razem	7 306	38	7 268
Zobowiązania i kapitały			
Zobowiązania wobec klientów	28 236	25 285	2 951
Rezerwy	2	1	1
Zobowiązania i kapitały, razem	28 238	25 286	2 952

Stan 31.12.2014	Osoby nadzorujące, zarządzające	Rada Nadzorcza	Zarząd Banku
Pozabilansowe zobowiązania udzielone klientom	1 635	1 042	593
dotyczące finansowania	1 635	1 042	593

36.2 Informacje o łącznej wartości wynagrodzeń wypłaconych lub należnych członkom Rady Nadzorczej i Zarządu

	Okres 1.01.2015-31.12.2015	Okres 1.01.2014-31.12.2014
Zarząd Banku		
krótkoterminowe świadczenia pracownicze	8 306	7 669
świadczenia długoterminowe	1 432	4 652
Zarząd Banku razem	9 738	12 321
Rada Nadzorcza		
krótkoterminowe świadczenia pracownicze	863	723
Rada Nadzorcza razem	863	723

36.3 Liczba akcji w posiadaniu członków Rady Nadzorczej	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Helene Zaleski	210 774	210 774
Niels Lunderoff	80 021	90 000
Małgorzata Iwanicz- Drozdowska	1 465	1 465
Razem	292 260	302 239

36.4 Liczba akcji w posiadaniu członków Zarządu	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Wojciech Sobieraj	435 296	71 322
Krzysztof Czuba	168	168
Michał Hucał	n/d	70
Witold Skrok	104 103	168
Katarzyna Sułkowska	47 612	2 851
Razem	587 179	74 579

37. Program opcji menedżerskich

W dniu 13 grudnia 2012 r., na podstawie upoważnienia zawartego w uchwale Rady Nadzorczej Alior Bank S.A. z dnia 10 grudnia 2012 r., dokonano wstępnej alokacji warrantów subskrypcyjnych serii A,B i C, uprawniających do obejmowania akcji Banku, zgodnie z uchwałą nr 28/2012 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Alior Bank S.A. z dnia 19 października 2012 r. w sprawie warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku oraz emisji warrantów subskrypcyjnych, według następującego porządku:

- Wojciech Sobieraj – 666 257 warrantów;
- Niels Lunderoff – 366 437 warrantów;
- Krzysztof Czuba – 266 500 warrantów;
- Artur Maliszewski – 266 500 warrantów;
- Katarzyna Sułkowska – 266 500 warrantów;
- Witold Skrok – 266 500 warrantów.

Szczegółowe dane dotyczące przyznanych warrantów dla Członków Zarządu zawiera tabela poniżej:

Imię i nazwisko	Liczba warrantów serii A przydzielonych na dzień 31.12.2015	Liczba warrantów serii B przydzielonych na dzień 31.12.2015	Liczba warrantów serii C wstępnie alokowanych na dzień 31.12.2015
Sobieraj Wojciech	222 086	222 086	222 086
Bartler Małgorzata*		11 000	20 000
Czuba Krzysztof	88 833	88 833	88 833
Hucał Michał**	53 300	66 625	88 833
Skrok Witold	71 067	88 833	88 833
Sułkowska Katarzyna	88 830	88 833	88 833
suma	524 116	566 210	597 418

*warranty przydzielone za okres przed objęciem stanowiska Wiceprezesa** warranty przydzielone w okresie sprawowania funkcji Wiceprezesa

Plan motywacyjny objął również grupę kluczowych menedżerów Banku, którzy nie są członkami Zarządu.

Zasady realizacji programu motywacyjnego zostały określone w regulaminie programu motywacyjnego przyjętego uchwałą Rady Nadzorczej Alior Bank S.A.

Założenia nowego planu motywacyjnego przewidują emisję trzech transz warrantów subskrypcyjnych (serie A, B i C) oraz odpowiadających im trzech transz nowych akcji Banku (serie D, E i F) o łącznej wartości nominalnej nieprzekraczającej 33 312 500 zł, w tym:

- do 1 110 417 warrantów subskrypcyjnych serii A, które będą uprawniać ich posiadaczy do objęcia do 1 110 417 akcji serii D Banku w okresie 5 lat, począwszy od dnia pierwszej rocznicy dnia pierwszego notowania akcji Banku na GPW;
- do 1 110 416 warrantów subskrypcyjnych serii B, które będą uprawniać ich posiadaczy do objęcia do 1 110 416 akcji serii E Banku w okresie 5 lat, począwszy od dnia drugiej rocznicy dnia pierwszego notowania akcji Banku na GPW;
- do 1 110 417 warrantów subskrypcyjnych serii C, które będą uprawniać ich posiadaczy do objęcia do 1 110 417 akcji serii F Banku w okresie 5 lat, począwszy od dnia trzeciej rocznicy dnia pierwszego notowania akcji Banku na GPW.

Objęcie warrantów subskrypcyjnych przez osoby uprawnione następuje pod warunkiem, że zmiana ceny akcji Banku na GPW w okresie referencyjnym – obliczona jako różnica pomiędzy ceną ostateczną akcji oferowanych a średnim kursem zamknięcia z 30 dni sesyjnych poprzedzających, odpowiednio, dzień pierwszej (w odniesieniu do warrantów subskrypcyjnych serii A), drugiej (w odniesieniu do warrantów subskrypcyjnych serii B) albo trzeciej (w odniesieniu do warrantów subskrypcyjnych serii C) rocznicy dnia pierwszego notowania akcji Banku na GPW) – będzie przewyższała zmianę wartości indeksu WIG-Banki w tym samym okresie (obliczoną jako różnica pomiędzy wartością indeksu WIG-Banki w dniu pierwszego notowania akcji Banku na GPW a średnią wartością zamknięcia indeksu WIG-Banki z 30 dni sesyjnych poprzedzających dzień, odpowiednio, pierwszej, drugiej albo trzeciej rocznicy dnia pierwszego notowania akcji Banku na GPW).

Cena emisyjna akcji będzie równa średniej cenie akcji Banku w ofercie publicznej, obliczonej jako iloraz wpływów netto z oferty publicznej i łącznej liczby akcji oferowanych przydzielonych w ofercie publicznej, powiększonej, odpowiednio, o 10% – w stosunku do akcji serii D, o 15% – w stosunku do akcji serii E oraz o 17,5% – w stosunku do akcji serii F.

Plan opcji menedżerskich ma wpływ na wynik finansowy Banku jako element kosztów pracowniczych i będzie ujmowany, w takiej samej wysokości, jako wzrost wartości kapitału własnego zaliczany do pozostałych kapitałów – świadczenie w formie akcji – składnik kapitałowy. Na dzień uruchomienia planu jego wartość wynosiła 24 692 tys. zł. Koszty w 2015 r. wyniosły 3 377 tys. zł. Kwota wartości planu została określona w oparciu o model wartości godziwej. Wartość godziwa warrantów na akcje została ustalona w oparciu o model symulacyjny cen akcji oraz wartości indeksu WIG-Banki. Przyjęto, że zarówno ceny akcji jak i indeksu zmieniają się w czasie zgodnie z procesem geometrycznego ruchu Browna, przy założeniu: długoterminowej zmienności cen akcji Banku, długoterminowej zmienności wartości indeksu WIG-Banki, korelacji między ceną akcji a wartością indeksu w okresie

symulacji, stopą dywidendy z akcji oraz stopą wolną od ryzyka. Oszacowania zmienności oraz korelacji dokonano na podstawie danych historycznych oraz porównywalnych (w przypadku braku danych historycznych). Model uwzględnia prawo wykonania warrantów serii A, B i C przez okres 5 lat odpowiednio od 1, 2 i 3 roku od daty emisji.

Rada Nadzorcza Banku w dniach 9 kwietnia 2014 r. oraz 16 grudnia 2014 r. podjęła uchwały w sprawie zatwierdzenia przydziału warrantów subskrypcyjnych za pierwszy okres oceny w ramach Programu Motywacyjnego Alior Bank S.A. Zgodnie z postanowieniami uchwały przydzielone zostało 713 140 warrantów serii A, a przyznanie 262.614 zostało odroczone i uzależnione od realizacji celów przez osoby uprawnione w 2014 r.

W dniu 30 kwietnia 2015 r. podjęte zostały uchwały Rady Nadzorczej oraz Zarządu Banku w sprawie przydziału odroczonego 262 614 warrantów serii A oraz 1 003 050 warrantów serii B. 49 968 warrantów serii B zostało odroczonego a ich przyznanie zostało podobnie jak w przypadku serii A uzależnione od realizacji celów w 2015 r.

Decyzją Rady Nadzorczej oraz Zarządu Banku 134 663 warrantów serii A, 57 398 warrantów serii B oraz 160 007 warrantów serii C nie będzie przyznanych i prawa do nich wygasły.

W odniesieniu do osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku w rozumieniu Polityki Zmiennych Składników Wynagrodzeń – zaoferowanie i wydawanie każdej puli Warrantów następuje odpowiednio w czterech transzach, pierwsza transza Warrantów Subskrypcyjnych wysokości 49,9%, trzy kolejne po 16,7% liczby warrantów za dany okres oceny z zastrzeżeniem spełnienia warunków Polityki Zmiennych Składników Wynagrodzeń w Alior Bank S.A.

Na dzień publikacji raportu Zarząd Banku zakończył procedury podwyższenia kapitału zakładowego Banku poprzez pięć emisji nowych akcji zwykłych na okaziciela serii D o łącznej wartości nominalnej 4 107 040 zł, stanowiących 12,32% wszystkich możliwych do realizacji praw z przyznanych uczestnikom Programu Warrantów Subskrypcyjnych. Nowe emisje stanowią 0,56% obecnie wyemitowanych akcji. Oświadczenia o wykonaniu prawa z przyznanych im przez Bank Warrantów Subskrypcyjnych Serii A i dokonaniu objęcia łącznie 410 704 akcji zwykłych na okaziciela serii D o wartości nominalnej 10,00 zł każda, o łącznej wartości nominalnej 4 107 040 zł, po cenie emisyjnej 61,84 zł za jedną Akcję Serii D, zostały dostarczone w dniach 29 sierpnia 2014 r., 28 listopada 2014 r., 27 lutego 2015 r., 29 maja 2015 r., 24 i 28 sierpnia 2015 r. W dniu 15 października 2014 r., 5 lutego 2015 r., 7 maja 2015 r., 7 września 2015 r. oraz 2 listopada 2015 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w Warszawie zarejestrował podwyższenia kapitału zakładowego w drodze emisji akcji zwykłych serii D oraz zmiany Statutu Banku.

38. Sprawy sporne

Wartość postępowań dotyczących zobowiązań lub wierzytelności Grupy Alior Banku toczących się w 2015 r. nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Alior Banku. Zdaniem Grupy żadne z pojedynczych postępowań toczących się w 2015 r. przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, jak również wszystkie postępowania łącznie nie stwarzają zagrożenia dla płynności finansowej Grupy. Wysokość roszczeń z tytułu spraw spornych na koniec 2015 r. wyniosła

40 844 tys. zł. natomiast na koniec 2014 r. 32 264 tys. zł. Wartość rezerw na sprawy sporne na koniec 2015 r. wyniosła 3 219 tys. zł. a na koniec 2014 r. 2 513 tys. zł.

39. Noty Biura Maklerskiego

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad sprawozdawczości banków prezentowane poniżej noty dotyczą operacji Biura Maklerskiego Alior Banku S.A.

Środki pieniężne	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Środki pieniężne klientów zdeponowane na rachunkach pieniężnych w biurze maklerskim oraz wpłaconych na poczet nabycia papierów wartościowych w pierwszej ofercie publicznej lub publicznym obrocie pierwotnym	175 515	147 475
Razem	175 515	147 475

Instrumenty finansowe Klientów zapisane na rachunkach papierów wartościowych	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Zdematerializowane instrumenty finansowe:	6 409 127	6 908 065
w tym dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym	4 424 912	5 493 790
Inne niż zdematerializowane instrumenty finansowe	10 708	11 295
Razem	6 419 835	6 919 360

40. Istotne zdarzenia po dacie bilansowej

W dniu 26 stycznia 2016 r. KNF podjął decyzję o przejęciu przez Bank Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. Stefana Kard. Wyszyńskiego we Wrześni („SKOK Wyszyńskiego”). Wartość aktywów przejmowanej SKOK Wyszyńskiego wynosi około 0,3% wartości aktywów Banku. Proces przejęcia przebiegać będzie przy wsparciu finansowym udzielonym przez BFG na podstawie art. 20g Ustawy o BFG. Dzień objęcia przez Bank zarządu majątkiem SKOK Wyszyńskiego to 27 stycznia 2016 r., a dzień przejęcia SKOK Wyszyńskiego przez Bank to 1 marca 2016 r.

4 lutego 2016 r. nastąpiła emisja 10 000 sztuk obligacji podporządkowanych, niezabezpieczonych, niemających formy dokumentu, kuponowych na okaziciela serii EUR001 o wartości nominalnej 1 000 EUR każda, o łącznej wartości nominalnej 10 000 000 EUR. Cena emisyjna każdej obligacji równa jest jej wartości nominalnej. Emisja obligacji została przeprowadzona w trybie art. 33 pkt 2 Ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach. Oprocentowanie obligacji ustalone zostało w oparciu o wysokość wskaźnika LIBOR 6M dla depozytów 6-miesięcznych w euro powiększoną o stałą marżę, a odsetki wypłacane będą w okresach półrocznych. Wykup obligacji zostanie dokonany według wartości nominalnej obligacji w dniu 4 lutego 2022 r. Zgodnie z art. 127 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, Bank wystąpi do Komisji Nadzoru Finansowego o zgodę na zaliczenie obligacji jako instrumentów w Tier II, o których mowa w art. 63 Rozporządzenia CRR. Ewidencję Obligacji prowadzi Bank zgodnie art. 8 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach. Ewidencja będzie prowadzona przez Bank do czasu wykupu lub umorzenia wszystkich obligacji. Obligacje nie będą przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie do jakiegokolwiek obrotu zorganizowanego w rozumieniu

ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. Wartość zaciągniętych zobowiązań ustalona na ostatni dzień kwartału poprzedzający o nie więcej niż 4 miesiące udostępnienie propozycji nabycia to jest na dzień 30 września 2015 r. wynosi 33 833 924 000,- PLN. Wartość zobowiązań przeterminowanych ustalona na ostatni dzień kwartału poprzedzający o nie więcej niż 4 miesiące udostępnienie propozycji nabycia to jest na dzień 30 września 2015 r. wynosi 573 441,71 PLN. Perspektywy kształtowania zobowiązań Emitenta do czasu całkowitego wykupu obligacji są następujące: suma zobowiązań Emitenta do dnia wykupu nie przekroczy kwoty 54 716 000 000 PLN.

41. Ustanowienie Programu Emisji Obligacji

W związku z wejściem w życie z dniem 1 lipca 2015 r. Ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach („Ustawa o obligacjach”), Rada Nadzorcza Alior Banku S.A. w dniu 10 sierpnia 2015 r. wyraziła zgodę na ustanowienie przez Zarząd Programu Emisji Obligacji własnych Alior Bank S.A. denominowanych w PLN („Program Emisji”) i wielokrotne zaciąganie zobowiązań finansowych w drodze emisji przez Alior Bank S.A. niezabezpieczonych obligacji na okaziciela, w tym obligacji podporządkowanych, w ramach tego Programu Emisji („Obligacje”), o następujących kluczowych parametrach:

- łączna wartość Programu Emisji nie przekroczy kwoty 2 000 000 000 zł (dwa miliardy złotych),
- Obligacje będą emitowane w seriach, w okresie od dnia wejścia w życie uchwały do dnia 1 sierpnia 2020 roku,
- maksymalny okres zapadalności Obligacji emitowanych w ramach Programu Emisji wynosi 10 lat,
- Obligacje emitowane w ramach Programu Emisji nie będą zabezpieczone,
- Obligacje będą emitowane w trybie art. 33 pkt 1 lub art. 33 pkt 2 Ustawy o obligacjach,
- Obligacje nie będą miały postaci dokumentu,

Warunki emisji każdej serii Obligacji mogą zawierać postanowienia dotyczące wprowadzania Obligacji do obrotu na rynku CATALYST prowadzonym jako alternatywny system obrotu przez Giełdę Papierów Wartościowych S.A. lub BondSpot S.A.

Jednocześnie Rada Nadzorcza Alior Banku S.A. upoważniła Zarząd Alior Banku S.A. do określania szczegółowych warunków emisji poszczególnych serii obligacji emitowanych w ramach Programu Emisji, dokonywania przydziału obligacji na rzecz inwestorów oraz podejmowania wszelkich innych koniecznych czynności mających na celu realizację Programu Emisji. Na datę sprawozdania nie miały miejsca żadne emisje w ramach powyższego programu.

W związku z wejściem z dniem 1 lipca 2015 r. w życie Ustawy o obligacjach, Zarząd Banku podjął decyzję o zaprzestaniu emitowania obligacji w ramach dotychczasowego programu emisji obligacji zatwierdzonego uchwałą Rady Nadzorczej nr 28/2013 z dnia 18 marca 2013 roku, o którym Bank informował w raporcie bieżącym nr 16/2013 z dnia 19 marca 2013 r.

28 grudnia 2015 r. Rada Nadzorcza Banku wyraziła zgodę na otwarcie przez Zarząd Publicznego Programu Emisji Obligacji Podporządkowanych Alior Bank S.A. oraz upoważniła Zarząd Banku do zaciągania zobowiązań finansowych w drodze emisji przez Bank w seriach do 800 000 niezabezpieczonych, podporządkowanych obligacji na okaziciela o wartości nominalnej 1 000 zł każda (w ramach Programu Emisji).

- łączna wartość nominalna Obligacji emitowanych w ramach Programu Emisji nie przekroczy kwoty 800 000 000 zł.

- Obligacje będą emitowane i oferowane w seriach w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy od daty zatwierdzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego prospektu emisyjnego podstawowego przygotowanego w związku z Programem Emisji.
- Okres zapadalności obligacji emitowanych w ramach Programu Emisji wynosić będzie od 5 do 10 lat od dnia emisji danej serii obligacji.
- Świadczenia wynikające z obligacji będą miały wyłącznie charakter pieniężny.
- Obligacje będą emitowane w trybie art. 33 pkt 1 Ustawy o obligacjach.
- Obligacje nie będą miały postaci dokumentu i będą rejestrowane w depozycie papierów wartościowych prowadzonym zgodnie z przepisami ustawy o obrocie na podstawie umowy z Krajowym Depozytem Papierów Wartościowych S.A. lub spółką, o której mowa w art. 5 ust. 10 Ustawy o obrocie, w przypadku przekazania jej przez KDPW wykonywania czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1 Ustawy o obrocie.
- Warunki emisji każdej serii Obligacji zawierać będą postanowienia dotyczące zakwalifikowania ich jako składnika funduszy własnych zgodnie z przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. U. UE L 176 z 27.6.2013, s. 1).
- Zarząd Banku będzie się ubiegał o dopuszczenie i wprowadzenie Obligacji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (dalej „GPW”) w ramach systemu Catalyst lub wprowadzenie Obligacji do obrotu w alternatywnym systemie obrotu prowadzonym przez GPW lub BondSpot S.A. w ramach systemu Catalyst.

Jednocześnie Rada Nadzorcza upoważniła Zarząd Banku do określania ostatecznych warunków emisji poszczególnych serii Obligacji emitowanych w ramach Programu Emisji, dokonywania przydziału Obligacji na rzecz inwestorów oraz podjęcia wszelkich innych czynności mających na celu realizację Programu Emisji.

Zarząd Banku zamierza wystąpić do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskiem o zatwierdzenie prospektu emisyjnego podstawowego sporządzonego w związku z ofertami publicznymi oraz ubieganiem się o dopuszczenie i wprowadzenie Obligacji emitowanych w ramach Programu Emisji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW w ramach systemu Catalyst.

Otwarcie Programu Emisji umożliwia emisję poszczególnych serii obligacji w celu zapewnienia bezpiecznego poziomu łącznego współczynnika kapitałowego (TCR) w związku z podwyższeniem od 1 stycznia 2016 r. minimalnych wymogów kapitałowych dla banków, zgodnie z pismem KNF z dnia 22 października 2015 r. Od 1 stycznia 2016 r. zgodnie z zaleceniem banki mają utrzymywać współczynniki kapitałowe na poziomie co najmniej 13,25% w przypadku TCR oraz 10,25% dla Tier 1.

42. Rating

W dniu 5 września 2013 r. agencja Fitch Ratings Ltd. nadała Alior Bank S.A. rating podmiotu na poziomie BB z perspektywą stabilną. Rating utrzymany został na niezmiennym poziomie zgodnie z oceną nadaną w dniu 5 marca 2015 r.

Pełna ocena ratingowa Banku nadana przez agencję Fitch

1. Rating długoterminowy podmiotu (*Long-Term Foreign Currency IDR*): BB perspektywa stabilna.

2. Rating krótkoterminowy podmiotu (*Short-Term Foreign Currency IDR*): B.
3. Długoterminowy rating krajowy (*National Long-Term Rating*): BBB+(pol), perspektywa Stabilna.
4. Krótkoterminowy rating krajowy (*National Short-Term Rating*): F2(pol).
5. *Viability Rating* (VR): bb.
6. Rating wsparcia (*Support Rating*): 5.
7. Minimalny rating wsparcia (*Support Rating Floor*): 'No Floor'.

Definicje ratingów Fitch dostępne są na stronie Agencji pod adresem www.fitchratings.com, gdzie publikowane są także ratingi, kryteria oraz metodyki.

Noty objaśniające dotyczące ryzyka

Zarządzanie ryzykiem należy do najważniejszych procesów wewnętrznych w Alior Banku S.A. Nadrzędnym celem polityki zarządzania ryzykiem jest zapewnienie wczesnego rozpoznawania i odpowiedniego zarządzania wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka związanymi z prowadzoną działalnością. Bank wyodrębnił następujące rodzaje ryzyka wynikające z prowadzonej działalności:

- ryzyko rynkowe, obejmujące także ryzyko stopy procentowej księgi bankowej, ryzyko płynności, ryzyko walutowe oraz ryzyko cen towarów;
- ryzyko kredytowe;
- ryzyko operacyjne.

43. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe definiuje się jako prawdopodobieństwo poniesienia przez Bank potencjalnej straty, gdy zaistnieją niekorzystne zmiany cen rynkowych (ceny akcji, kursy walutowe, krzywe rentowności) czynników rynkowych (zmiennosc wycen instrumentów finansowych, korelacja zmian cen pomiędzy poszczególnymi instrumentami), a także zachowań klientów (zrywalność bazy depozytowej, wcześniejsze spłaty kredytów).

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym i płynności zakłada m.in realizację następujących celów:

- znaczące ograniczenie zmienności wyniku oraz zmian wartości ekonomicznej kapitałów własnych Banku;
- kształtowanie optymalnej, pod względem rentowności i potencjalnego wpływu na wartość ekonomiczną kapitału, struktury aktywów i pasywów (księga bankowa);
- dostarczanie klientom podstawowych produktów skarbowych wspomagających zarządzanie ryzykiem związanym z prowadzeniem ich działalności (cel zabezpieczający);
- zapewnienie wypłacalności i pełnej dostępności płynnych środków w każdym momencie działania, nawet przy założeniu wystąpienia negatywnych scenariuszy rynkowych;
- zapewnienie zgodności funkcjonujących w Banku procesów z wymogami regulacyjnymi dotyczącymi zarządzania ryzykiem rynkowym oraz wysokością utrzymywanych w tym celu kapitałów własnych.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym i płynności odbywa się w ramach przyjętych przez Bank polityk zarządzania ryzykiem i obejmuje jego identyfikację, pomiar, monitorowanie

i raportowanie. Dotyczy również kontroli transakcji skarbowych przez ustalanie i weryfikację zasad ich zawierania, organizacji i wyceny.

W obrębie poszczególnych funkcji istnieje jasny rozdział kompetencji i odpowiedzialności oraz zasad określonych wewnętrznymi regulacjami. Kluczową rolę odgrywa Dział Zarządzania Ryzykami Finansowymi (DzZRF), który w sposób niezależny przygotowuje cyklicznie raporty, wykorzystujące przyjęte przez Bank modele oraz miary ryzyka, i dostarcza je odpowiednim jednostkom, w tym okresowo członkom Zarządu, Rady Nadzorczej i ALCO (Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami). Do zadań tego Działu należą m.in.:

- definiowanie zasad zarządzania ryzykiem rynkowym i płynności;
- analiza i raportowanie profilu ryzyka Banku;
- wyznaczanie wielkości kapitału ekonomicznego na pokrycie ryzyka rynkowego i płynności;
- rekomendowanie bieżących działań związanych z zarządzaniem ryzykiem księgi bankowej;
- tworzenie wszelkich regulacji definiujących proces zawierania transakcji skarbowych na rynku międzybankowym oraz z klientami Banku, w tym tworzenie wzorów dokumentacji;
- koordynowanie procesu wprowadzania nowych produktów skarbowych oraz ocena ryzyka z nim związanego;
- wspieranie oraz obsługa działalności ALCO.

Zawieranie transakcji skarbowych z klientami Banku leży w gestii Departamentu Skarbu, a wyłączne prawo do zawierania transakcji na rynku międzybankowym – Działu Transakcji Międzybankowych, który ma jednocześnie wyłączne kompetencje do utrzymywania otwartych pozycji ryzyka rynkowego w ramach księgi handlowej i zawierania transakcji skarbowych na rachunek własny Banku. Celem zawierania transakcji jest zarządzanie ryzykiem pozycji portfela handlowego w ramach ustanowionych limitów oraz realizacja polityki w zakresie zarządzania ryzykiem księgi bankowej prowadzonej w ramach ustanowionych limitów.

Za niezależność bieżącej kontroli wewnętrznej działalności skarbowej, w tym rozliczania transakcji, odpowiedzialny jest Departament Operacji. Funkcjonuje on jako jednostka w pełni niezależna od Departamentu Skarbu. Szczelność i dokładność nadzoru sprawowanego przez Departament Operacji jest podstawą ograniczenia ryzyka operacyjnego związanego z działalnością skarbową Banku.

Nadzór nad wymienionymi jednostkami Banku został rozdzielony do szerebła Członka Zarządu, co stanowi dodatkowy czynnik gwarantujący niezależność ich działania. Pełna struktura organizacyjna oraz podział kompetencyjny zostały szczegółowo zdefiniowane przez Zarząd Banku w regulaminie organizacyjnym Centrali. W procesie zarządzania ryzykiem rynkowym aktywną rolę odgrywają Rada Nadzorcza i Zarząd Banku oraz Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO).

Komitet ALCO sprawuje bieżącą kontrolę nad zarządzaniem ryzykiem rynkowym, w tym ryzykiem płynności. Podejmuje wszelkie decyzje z tym związane, jeśli nie zostały one uprzednio zakwalifikowane do wyłącznych kompetencji Zarządu bądź Rady Nadzorczej.

Do obowiązków ALCO należą m.in.:

- sprawowanie bieżącej kontroli nad zarządzaniem ryzykiem rynkowym związanym z księgą handlową i księgą bankową, w tym wydawanie decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem dotyczącym obu ksiąg;
- akceptacja limitów operacji Banku na rynkach pieniężnych i kapitałowych;

- sprawowanie bieżącej kontroli nad zarządzaniem płynnością w Banku związanej z księgą handlową i księgą bankową;
- zlecanie działań związanych z pozyskiwaniem źródeł finansowania działalności Banku oraz nadzór nad realizacją planu finansowania;
- wydawanie decyzji w zakresie zarządzania portfelami modelowymi.

Podstawowe założenia strategii zarządzania ryzykiem rynkowym i płynności w Banku, przewidzianym w danym okresie budżetowym, przybierają formę Polityki Zarządzania Aktywami i Pasywami, opracowywanej w cyklu rocznym przez DzZRF i przedstawianej przez Zarząd do akceptacji Radzie Nadzorczej w ramach akceptacji budżetu rocznego. Obowiązuje ona do momentu jej następnej aktualizacji.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem, m.in.:

- corocznie określając strategię Banku w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym poprzez akceptację polityki zarządzania aktywami i pasywami;
- akceptując strategię zarządzania ryzykiem rynkowym Banku, w tym głównych limitów ryzyka;
- kontrolując zgodność polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym poprzez dokonywanie regularnego przeglądu profilu ryzyka rynkowego Banku na podstawie otrzymywanych raportów;
- rekomendując działania skierowane na zmianę profilu ryzyka Banku.

Informacje o charakterze i poziomie ryzyka przekazywane są Radzie Nadzorczej przez Zarząd, z wyjątkiem wyników kontroli wewnętrznej systemu zarządzania ryzykiem rynkowym, które przekazywane są przez dyrektora Departamentu Audytu Wewnętrznego.

Zarząd Banku jest odpowiedzialny m.in. za:

- nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem rynkowym i płynności, monitorowanie i sprawozdawanie na temat ryzyka;
- określanie odpowiedniej organizacji oraz podziału zadań w zakresie zawierania transakcji skarbowych;
- akceptację polityk i instrukcji regulujących zarządzanie ryzykiem rynkowym i płynności w Banku oraz sprawne funkcjonowanie systemów identyfikacji;
- wyznaczanie limitów szczegółowych dla ograniczenia ryzyka Banku oraz zapewnienie odpowiedniego mechanizmu ich monitorowania i powiadamiania o przekroczeniach.

W Banku ekspozycja na ryzyko rynkowe i płynności jest formalnie ograniczana przez system limitów, okresowo aktualizowanych, wprowadzanych uchwałą Rady Nadzorczej lub Zarządu, obejmujących wszystkie miary ryzyka, których poziom jest monitorowany i raportowany przez niezależne od biznesu jednostki organizacyjne Banku. W Banku funkcjonują trzy rodzaje limitów, różniące się zakresem oraz sposobem funkcjonowania: limity podstawowe, limity uzupełniające, limity stress-test. Zarządzanie ryzykiem rynkowym skupia się na potencjalnych zmianach wyniku ekonomicznego; poprzez funkcjonujące w Banku wymagania jakościowe związane z procesem zarządzania ryzykiem (system kontroli wewnętrznej, wdrażanie nowych produktów, analiza ryzyka prawnego, analiza ryzyka operacyjnego) ograniczane są również ryzyka niekwantyfikowalne, związane z prowadzeniem działalności skarbowej.

Bank szacuje na potrzeby ryzyka rynkowego Value-at-Risk wykorzystując moduł analityczny systemu skarbowego. Bank wykorzystuje parametryczny model VaR zgodnie z metodologią JP Morgana (RiskMetrics). Szacowany 99% 1-dniowy VaR może być przeskalowany na inne terminy poprzez mnożenie zmienności przez pierwiastek wielokrotności terminu 1-dniowego (np. VaR 10-dniowy wyznacza się przemnażając VaR 1-dniowy przez $\sqrt{10}$).

Poniższa tabela prezentuje VaR (z horyzontem 10-cio dniowym) dla Banku w podziale na księgę bankową i handlową na koniec lat 2015 i 2014.

VaR	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Księga bankowa	6 361	8 770
Księga handlowa	2 464	1 518
Razem	7 492	9 351

44. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe definiowane jest jako ryzyko wystąpienia straty spowodowanej zmianą kursów walutowych. Bank dodatkowo wyróżnia wpływ kursu walutowego na swoje wyniki w perspektywie długookresowej, na skutek przewalutowania przyszłych przychodów i kosztów walutowych po potencjalnie bardziej niekorzystnym kursie. Ryzyko związane z przyszłymi wynikami może być zarządzane w ramach walutowego portfela modelowego. Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest identyfikacja obszarów działalności Banku, które mogą być na nie narażone, i podejmowanie przedsięwzięć maksymalnie ograniczających ewentualne straty z tego tytułu. Zarząd Banku określa profil ryzyka walutowego, który musi cechować się zgodnością z obowiązującym planem finansowym Banku.

W ramach procesu zarządzania ryzykiem walutowym, Bank zobowiązany jest do monitorowania i raportowania wielkości wszystkich zajmowanych pozycji walutowych oraz wartości zagrożonej, szacowanej zgodnie z przyjętym modelem, w ramach uchwalonych limitów. Bank zamyka każdą znaczącą pozycję walutową zawierając transakcję przeciwstawną na rynku, eliminując w ten sposób ryzyko walutowe. Otwarte pozycje walutowe są utrzymywane w granicach limitów uchwalonych przez Radę Nadzorczą. Bank przeprowadza okresowe analizy potencjalnych scenariuszy w celu pozyskania informacji o narażeniu Banku na ryzyko walutowe w sytuacji szokowych zmian kursów walutowych.

Bank może także przeprowadzać transakcje zabezpieczania przyszłych przepływów walutowych o odpowiednio wysokiej pewności realizacji (np. koszt czynszu, dochód odsetkowy netto denominowany w walutach obcych). Ich celem jest ograniczanie zmienności wyniku w bieżącym roku kalendarzowym o nie więcej niż 60%.

Główne narzędzia zarządzania ryzykiem walutowym w Alior Banku to:

- wewnętrzne procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym;
- wewnętrzne modele i miary ryzyka walutowego;
- limity i wartości progowe na ryzyko walutowe;
- ograniczenia dopuszczalnych transakcji walutowych;
- testy warunków skrajnych.

Podstawowym narzędziem pomiaru ryzyka walutowego w Banku jest model wartości zagrożonej (VaR – Value at Risk), który oznacza potencjalną wartość straty na utrzymywanych pozycjach walutowych związanych ze zmianami kursów walutowych, przy zachowaniu założonego poziomu ufności oraz okresu utrzymania pozycji. Do wyznaczenia VaR Bank stosuje metodę wariancji–kowariancji przy zachowaniu poziomu ufności równego 99%. Wielkość jest ustalana codziennie dla poszczególnych obszarów odpowiedzialnych za podejmowanie i zarządzanie ryzykiem, indywidualnie oraz łącznie.

Na koniec grudnia 2015 r. maksymalna strata na posiadanym przez Bank portfelu walutowym (zarządzanym w ramach księgi handlowej), wyznaczona w oparciu o VaR w horyzoncie czasowym 10 dni, mogła wynieść 106 408,93 zł, przy zakładanym poziomie ufności 99%.

	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Horyzont [dni]	10	10
VaR [zł]	106 408,93	129 450,70

Statystyka VaR na portfelu walutowym Banku w latach 2015 i 2014

VaR (tys. pln)	Za rok 2015	Za rok 2014
Min	18,81	7,98
Średni	116,52	57,75
Max	1 277,16	301,31

Pozycja walutowa Banku i wykorzystanie limitów walutowych w dniu 31 grudnia 2015 r.

Obciążenie limitu (w mln waluty)		
Waluty	Limit	Obciążenie
PLN (brutto)	18,5	4,5
PLN (netto)	9,5	3,2
Grupa A		
EUR	1,3	0,8
USD	2,0	0,0
CHF	0,9	0,0
GBP	0,9	0,0
Grupa B		
PLN (netto)	2,6	-0,2
AUD	0,4	0,0
CAD	0,4	0,0
CZK	2,6	0,0
DKK	2,0	0,0
NOK	2,0	0,0
RUB	4,0	-2,0
SEK	2,0	0,0
Pozostałe	2,0	-0,1
Towary (PLN brutto)	2,0	0,0

Pozycja walutowa Banku i wykorzystanie limitów walutowych w dniu 31 grudnia 2014 r.

Obciążenie limitu (w mln waluty)		
Waluty	Limit	Obciążenie
PLN (brutto)	16,0	5,3
PLN (netto)	8,0	4,3
Grupa A		
EUR	1,2	0,9
USD	1,7	0,1
CHF	0,8	-0,1
GBP	0,8	0,1
Grupa B		
PLN (netto)	2,3	0,1
AUD	0,4	0,0
CAD	0,4	0,0
CZK	2,3	-0,8
DKK	1,7	0,0
NOK	1,7	0,2
RUB	3,5	0,8
SEK	1,7	0,1
Pozostałe	1,7	0,1
Towary (PLN brutto)	1,7	0,0

Założenie normalności rozkładu zmian wartości czynników ryzyka w modelu VaR może w praktyce prowadzić do niedoszacowania strat w skrajnych scenariuszach (zjawisko „grubych ogonów”). W związku z tym Bank przeprowadza testy warunków skrajnych.

Wykorzystanie limitu stress-test dla pozycji walutowej, wyznaczane jako maksymalna strata Banku w przypadku wystąpienia najbardziej niekorzystnej z dziennych zmian kursów walutowych, jakie wystąpiły w ciągu ostatnich co najmniej czterech lat, w dniu 31 grudnia 2015 r. wyniosło 135 952 zł., a na koniec 2014 r. wyniosło 191 628,38 zł. Poniżej statystyka stress-testu pozycji walutowej za 2015 r. oraz 2014 r.

Statystyka stress-testu pozycji walutowej za 2015 r. (w tys. zł):

Minimalny	Średni	Maksymalny
6,88	95,85	953,41

Statystyka stress-testu pozycji walutowej za 2014 r. (w tys. zł):

Minimalny	Średni	Maksymalny
5,42	89,08	433,05

45. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej definiowane jest jako ryzyko negatywnego wpływu poziomu rynkowych stóp procentowych na bieżący wynik lub wartość bieżącą netto kapitałów Banku. Ze względu na politykę ograniczania ryzyka w księdze handlowej, Bank przywiązuje szczególną wagę do specyficznych aspektów ryzyka stopy procentowej związanych z księgą bankową, jak:

- ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania;

- ryzyko bazowe, czyli wpływ nierównoległej zmiany różnych indeksów referencyjnych o zbliżonym terminie przeszacowania na wynik Banku;
- modelowanie rachunków o nieokreślonym terminie zapadalności/wymagalności oraz wysokości oprocentowania ustalanego przez Bank (np. dla depozytów bieżących);
- wpływ na ryzyko z tytułu pozycji pozaodsetkowych (np. kapitał, majątek trwały).

Jedną z metod szacowania ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej jest wyznaczanie wielkości BPV, która określa szacowaną zmianę wyceny danej transakcji/pozycji w wyniku przesunięcia krzywej dochodowości równoległe o 1 punkt bazowy. Wartości BPV mierzy się codziennie w każdym punkcie krzywej, w odniesieniu do każdej waluty. Oszacowanie BPV w dniu 31 grudnia 2015 r. oraz 31 grudnia 2014 r. przedstawiają tabele:

BPV na koniec 2015 r. rozbiecie na tenory

Waluta	Do 6 miesięcy	6 miesięcy - 1 rok	1 rok - 3 lata	3 - 5 lat	5 - 10 lat	Łącznie
PLN	-192,3	17,3	369,8	-140,0	30,3	85,2
EUR	-19,1	-16,2	-19,7	-13,8	-6,6	-75,4
USD	6,1	11,3	-6,2	-6,8	-0,4	4,0
CHF	0,4	-0,1	-1,4	0,0	0,0	-1,1
GBP	0,6	1,7	0,1	0,0	0,0	2,5
Inne	-0,5	-1,6	0,0	0,0	0,0	-2,1
Razem	-204,8	12,5	342,6	-160,6	23,4	13,1

BPV na koniec 2014 r. rozbiecie na tenory

Waluta	Do 6 miesięcy	6 miesięcy - 1 rok	1 rok - 3 lata	3 - 5 lat	5 - 10 lat	Łącznie
PLN	-48,6	44,5	393,7	-202,0	-3,0	184,6
EUR	-17,5	-11,8	-12,8	11,6	0,1	-30,4
USD	9,9	6,9	2,0	0,0	0,0	18,8
CHF	0,2	-0,5	-1,3	0,0	0,0	-1,6
GBP	1,0	0,8	0,3	0,0	0,0	2,1
Inne	-1,0	-2,0	-2,7	0,0	0,0	-5,7
Razem	-56,0	37,9	379,2	-190,4	-2,9	167,8

Statystyka BPV za okres styczeń – grudzień 2015 r.

Księga	Minimalny	Średni	Maksymalny
Księga bankowa	-511,97	-213,39	1,60
Księga handlowa	-35,65	-8,42	38,60
ALCO	-235,41	155,36	543,18
Razem	-378,96	-66,44	249,33

Statystyka BPV za okres styczeń – grudzień 2014 r.

Księga	Minimalny	Średni	Maksymalny
Księga bankowa	-724,26	-283,63	-20,42
Księga handlowa	-39,68	-11,50	14,76
ALCO	9,79	271,13	532,71
Razem	-463,00	-24,00	473,29

Jednocześnie w celu szacowania poziomu ryzyka stopy procentowej Bank stosuje opisany wyżej model wartości zagrożonej (VaR). Mierzony tą metodą kapitał ekonomiczny na pokrycie ww. rodzaju ryzyka na koniec lat 2015 i 2014 prezentuje poniższa tabela (99% VaR o horyzoncie 10 dni).

VaR (tys. pln)	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Księga bankowa	6 361	8 770
Księga handlowa*	2 464	1 518
Razem	7 492	9 351

*VaR księgi handlowej zawiera prezentowany powyżej VaR z tytułu ryzyka walutowego.

Statystyka VaR za okres styczeń – grudzień 2015 r.

Księga	Minimalny	Średni	Maksymalny
Księga bankowa	2 389	7 960	13 498
Księga handlowa	611	1 527	2 622
Razem	3 347	8 533	14 973

Statystyka VaR za okres styczeń – grudzień 2014 r.

Księga	Minimalny	Średni	Maksymalny
Księga bankowa	2 930	9 295	15 749
Księga handlowa	711	1 730	2 913
Razem	3 326	9 658	16 658

Do celów zarządzania ryzykiem stopy procentowej Bank wyróżnia działalność handlową, obejmującą papiery wartościowe i instrumenty pochodne, zawarte w celach handlowych, oraz działalność bankową, obejmującą pozostałe papiery wartościowe, emisje własne, pożyczki, depozyty, kredyty oraz transakcje pochodne służące zabezpieczeniu ryzyka księgi bankowej. Ponadto Bank przeprowadza analizę scenariuszy obejmującą m.in. wpływ określonych zmian stóp procentowych na przyszły wynik odsetkowy oraz wartość ekonomiczną kapitału. W ramach tych scenariuszy utrzymuje wewnętrzne limity, których użycie mierzona jest codziennie. Wykorzystanie limitu zmiany wartości ekonomicznej kapitału przy przesunięciu równoległym krzywych procentowych o +/- 200 p.b. oraz przesunięciach nierównoległych przy scenariuszach +/- 100/400 p.b. (w tenorach 1M/10Y, pomiędzy nimi interpolacja liniowa przesunięcia) na koniec grudnia 2015 r., przedstawiono niżej.

Scenariusz (1M/10Y)	Zmiana wartości ekonomicznej kapitału
+400 / +100	-170 383
+100 / +400	-75 552
+200 / +200	-99 421
- 200 / - 200	79 039
- 100 / - 400	65 379
- 400 / - 100	78 498

Poniższa tabela prezentuje statystykę za 2015 r. wskaźnika zmiany wyniku odsetkowego dla scenariuszy wzrostu/spadku stóp procentowych o 100 punktów bazowych w horyzoncie rocznym.

Scenariusz	Zmiana wyniku odsetkowego	
	+100 pb	-100 pb
Minimalna	-58 466	-96 873
Średnia	-34 814	-65 791
Maksymalna	-6 570	-40 003

46. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności oznacza ryzyko niemożności zrealizowania, na dogodnych dla Banku warunkach i po rozsądnej cenie, zobowiązań płatniczych wynikających z pozycji bilansowych i pozabilansowych, które Bank posiada. Polityka zarządzania ryzykiem płynności w Banku polega zatem na utrzymaniu własnych pozycji płynnościowych tak, aby w każdym momencie można było wypełnić zobowiązania płatnicze za pomocą dostępnych środków w kasie, wpływów z transakcji o danej dacie zapadalności lub za pomocą sprzedaży zbywalnych aktywów, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów utrzymania płynności.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności Bank realizuje następujące cele:

- zapewnienie zdolności do terminowego regulowania wszelkich zobowiązań w każdej chwili;
- utrzymanie na odpowiednim poziomie podstawowej rezerwy płynności na wypadek nagłego pogorszenia się sytuacji płynnościowej;
- ustalenie skali podejmowanego przez Bank ryzyka płynności, poprzez ustanowienie wewnętrznych limitów płynności;
- minimalizowanie ryzyka przekroczenia zdefiniowanych w Banku limitów płynności;
- monitorowanie sytuacji płynnościowej Banku w celu utrzymania płynności i uruchomienia planu awaryjnego w sytuacji awaryjnej;
- zapewnienie zgodności funkcjonujących w Banku procesów z wymogami regulacyjnymi dotyczącymi zarządzania ryzykiem płynności.

Wymienione wyżej cele realizowane są w sposób niezależny przez odpowiednie jednostki organizacyjne, których kompetencje i odpowiedzialność są jasno określone w wewnętrznych regulacjach. W ramach procesu zarządzania płynnością Banku:

- opracowuje procedury i polityki płynności, w tym plan finansowania na kolejne lata działalności Banku;
- zarządza planami awaryjnymi w zakresie płynności;
- monitoruje limity płynności;
- okresowo przeprowadza (w postaci raportów) analizy kategorii i czynników mających wpływ na aktualny i przyszły poziom płynności.

Wśród wykorzystywanych miar zarządzania płynnością Banku wyróżnia współczynniki i powiązane z nimi limity następujących rodzajów płynności:

- płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty. W ramach zarządzania płynnością płatniczą Bank skupia się na analizie płynności natychmiastowej oraz bieżącej (do 7 dni);
- płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;

- płynność średnioterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań w terminie zapadalności do 6 miesięcy;
- płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie dłuższym niż 12 miesięcy.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności Bank dokonuje również analizy profilu zapadalności/wymagalności w dłuższym terminie, zależnej w dużym stopniu od przyjętych założeń w zakresie kształtowania się przyszłych przepływów gotówkowych związanych z pozycjami aktywów i pasywów. Założenia uwzględniają:

- stabilność pasywów o nieokreślonych terminach wymagalności (np. rachunki bieżące, zerwania i odnowienia depozytów, poziom ich koncentracji);
- możliwość skrócenia terminu zapadalności określonych pozycji aktywów (np. kredyty hipoteczne z możliwością wcześniejszej spłaty);
- możliwość zbycia pozycji aktywów (portfel płynnościowy) i podlegają akceptacji Komitetu ALCO oraz Zarządu Banku.

Analizę zapadalności/wymagalności aktywów i zobowiązań według terminów urealnionych na koniec 2015 r. prezentuje tabela (wartości zdyskontowanych przepływów oparte o oczekiwane terminy zapadalności/wymagalności w mln zł).

2015-12-31	1D	1M	3M	6M	1Y	2Y	5Y	5Y+	RAZEM
AKTYWA	526	4 632	1 549	1 638	3 114	3 674	6 734	18 136	40 003
Gotówka i Nostro	20	85	74	70	96	126	223	1 396	2 090
Należności od banków		122				184			306
Należności od klientów	287	477	1 239	1 544	3 018	3 341	6 094	14 921	30 922
Papiery Wartościowe	219	3 948	237	24		23	416		4 867
Pozostałe aktywa								1 819	1 819
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY	- 208	-2 891	-1 403	-1 791	-2 129	-3 215	-4 857	-23 509	-40 003
Zobowiązania wobec banków	- 11	- 804				- 203	- 43		-1 061
Zobowiązania wobec klientów	- 196	-1 209	-1 397	-1 532	-1 940	-2 303	-3 679	-19 148	-31 404
Emisje własne			- 6	- 259	- 189	- 710	-1 135	- 847	-3 145
Kapitały własne								-3 514	-3 514
Pozostałe zobowiązania		- 878							- 878
Luka bilansowa	318	1 741	146	- 153	985	459	1 877	-5 373	
Skumulowana luka bilansowa	318	2 059	2 205	2 052	3 037	3 496	5 373		
Instrumenty pochodne – wpływ		2 455	763	536	1 722	1 108	407	60	7 052
Instrumenty pochodne – wypływ		-2 428	- 753	- 551	-1 721	-1 087	- 404	- 59	-7 002
Instrumenty pochodne – netto		27	10	- 15	2	22	3	1	50
Linie gwarancyjne i finansowe		- 478	- 350	- 343	- 485	184	552	920	
Luka pozabilansowa		- 451	- 340	- 358	- 483	206	555	921	50
Luka ogółem	318	1 290	- 195	- 511	502	665	2 432	-4 452	50
Luka skumulowana ogółem	318	1 608	1 413	903	1 405	2 070	4 501	50	

Analizę zapadalności/wymagalności aktywów i zobowiązań według terminów urealnionych na koniec 2014 r. prezentuje tabela (wartości zdyskontowanych przepływów oparte o oczekiwane terminy zapadalności/wymagalności w mln zł).

2014-12-31	1D	1M	3M	6M	1Y	2Y	5Y	5Y+	RAZEM
AKTYWA	383	3 230	1 230	1 583	2 295	3 021	4 985	13 441	30 168
Gotówka i Nostro	15	63	54	51	71	92	162	949	1 457
Należności od banków		6				142			149
Należności od klientów	212	344	1 019	1 532	2 180	2 766	4 600	11 005	23 658

Papiery Wartościowe	156	2 816	156		44	21	224	152	3 569
Pozostałe aktywa								1 335	1 335
Zobowiązania i kapitały	- 188	-3 254	-1 281	-1 384	-2 088	-2 658	-3 530	-15 785	-30 168
Zobowiązania wobec banków	- 11	- 884				- 131	- 43		-1 069
Zobowiązania wobec klientów	- 177	-1 239	-1 256	-1 196	-1 601	-2 031	-3 013	-12 275	-22 789
Emisje własne		- 3	- 25	- 188	- 487	- 495	- 474	- 492	-2 163
Kapitały własne								-3 018	-3 018
Pozostałe zobowiązania		-1 129							-1 129
Luka bilansowa	195	- 25	- 51	200	208	363	1 455	-2 344	
Skumulowana luka bilansowa	195	170	119	318	526	889	2 344		
Instrumenty pochodne – wpływy		2 559	1 335	280	442	1 287	263	3	6 169
Instrumenty pochodne – wypływy		-2 509	-1 325	- 278	- 436	-1 306	- 258	- 2	-6 115
Instrumenty pochodne – netto		50	10	3	6	- 19	4		54
Linie gwarancyjne i finansowe		- 779	- 779		389	1 168			
Luka pozabilansowa		- 729	- 769	3	395	1 149	4		54
Luka ogółem	195	- 753	- 820	202	603	1 512	1 460	-2 344	54
Luka skumulowana ogółem	195	- 559	-1 379	-1 177	- 574	938	2 398	54	

Analizę zapadalności/wymagalności aktywów i zobowiązań według terminów kontraktowych na koniec 2015 r. prezentuje tabela (wartości zdyskontowanych przepływów w mln zł).

2015-12-31	1D	1M	3M	6M	1Y	2Y	5Y	5Y+	RAZEM
AKTYWA	7 249	519	937	1 314	2 893	4 449	8 469	14 174	40 003
Gotówka i Nostro	2 090	0	0	0	0	0	0	0	2 090
Należności od banków	0	122	0	0	0	184	0	0	306
Należności od klientów	5 160	382	919	1 065	2 322	3 024	6 328	11 722	30 922
Papiery Wartościowe	0	15	17	249	570	1 241	2 141	633	4 867
Pozostałe aktywa	0	0	0	0	0	0	0	1 819	1 819
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY	-13 938	-6 780	-5 391	-4 881	-1 876	-1 534	-1 224	-4 378	-40 003
Zobowiązania wobec banków	- 11	- 804	0	0	0	- 203	- 43	0	-1 061
Zobowiązania wobec klientów	-13 927	-5 098	-5 385	-4 622	-1 687	- 621	- 47	- 17	-31 404
Emisje własne	0	0	- 6	- 259	- 189	- 710	-1 135	- 847	-3 145
Kapitały własne	0	0	0	0	0	0	0	-3 514	-3 514
Pozostałe zobowiązania	0	- 878	0	0	0	0	0	0	- 878
Luka bilansowa	-6 689	-6 262	-4 454	-3 567	1 017	2 915	7 244	9 795	0
Skumulowana luka bilansowa	-6 689	-12 951	-17 405	-20 972	-19 955	-17 040	-9 795	0	
Instrumenty pochodne – wpływy	0	2 455	763	536	1 722	1 108	407	60	7 052
Instrumenty pochodne – wypływy	0	-2 428	- 753	- 551	-1 721	-1 087	- 404	- 59	-7 002
Instrumenty pochodne – netto	0	27	10	- 15	2	22	3	1	50
Linie gwarancyjne i finansowe	8 639	3	9	37	134	98	2	20	8 942
Luka pozabilansowa	8 639	30	19	22	136	120	5	21	8 991
Luka ogółem	1 950	-6 232	-4 435	-3 545	1 153	3 035	7 249	9 817	8 991
Luka skumulowana ogółem	1 950	-4 283	-8 718	-12 263	-11 110	-8 075	- 826	8 991	

Analizę zapadalności/wymagalności aktywów i zobowiązań według terminów kontraktowych na koniec 2014 r. prezentuje tabela (wartości zdyskontowanych przepływów w mln zł).

2014-12-31	1D	1M	3M	6M	1Y	2Y	5Y	5Y+	RAZEM
AKTYWA	6 146	442	688	863	2 171	3 325	6 055	10 477	30 168
Gotówka i Nostro	1 457	0	0	0	0	0	0	0	1 457
Należności od banków	0	6	0	0	0	142	0	0	149
Należności od klientów	4 690	284	688	761	1 350	2 757	4 586	8 543	23 658
Papiery Wartościowe	0	152	0	103	821	426	1 470	598	3 569
Pozostałe aktywa	0	0	0	0	0	0	0	1 335	1 335
Zobowiązania i kapitały	-11 223	-5 677	-3 817	-2 628	-1 338	-1 399	- 562	-3 524	-30 168

Zobowiązania wobec banków	- 11	- 884	0	0	0	- 131	- 43	0	-1 069
Zobowiązania wobec klientów	-11 212	-3 662	-3 792	-2 440	- 852	- 773	- 46	- 14	-22 789
Emisje własne	0	- 3	- 25	- 188	- 487	- 495	- 474	- 492	-2 163
Kapitały własne	0	0	0	0	0	0	0	-3 018	-3 018
Pozostałe zobowiązania	0	-1 129	0	0	0	0	0	0	-1 129
Luka bilansowa	-5 076	-5 235	-3 129	-1 764	833	1 926	5 493	6 953	0
Skumulowana luka bilansowa	-5 076	-10 311	-13 440	-15 204	-14 371	-12 446	-6 953	0	
Instrumenty pochodne – wpływy	0	2 559	1 335	280	442	1 287	263	3	6 169
Instrumenty pochodne – wypływy	0	-2 509	-1 325	- 278	- 436	-1 306	- 258	- 2	-6 115
Instrumenty pochodne – netto	0	50	10	3	6	- 19	4	0	54
Linie gwarancyjne i finansowe	7 356	4	28	51	227	111	0	10	7 786
Luka pozabilansowa	7 356	54	38	53	234	92	4	10	7 840
Luka ogółem	2 280	-5 181	-3 091	-1 711	1 066	2 018	5 497	6 962	7 840
Luka skumulowana ogółem	2 280	-2 901	-5 992	-7 703	-6 637	-4 619	878	7 840	

Wyznaczając urealnioną lukę płynności, Bank posługuje się modelowymi wagami osadu depozytów/splacalności kredytów, wyznaczonymi na podstawie wdrożonego modelu statystycznego oraz historycznych obserwacji sald dla poszczególnych produktów.

Bank utrzymuje na wysokim poziomie bufor płynności, inwestując w dłużne papiery wartościowe rządowe oraz przedsiębiorstw o najwyższych ratingach, charakteryzujące się możliwością szybkiego upłynnienia, w zakresie ustalonych planem finansowym limitów. Poziom ten jest kontrolowany wskaźnikiem aktywów płynnych wobec bazy depozytowej, który 31 grudnia 2015 r. kształtował się powyżej 15%.

Dodatkowo Bank przeprowadza testy warunków skrajnych płynności, w tym sporządza plan pozyskania środków w sytuacjach awaryjnych oraz określa i weryfikuje zasady sprzedaży aktywów płynnych, uwzględniając koszty utrzymania płynności.

Zgodnie z uchwałą nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r.

Bank wyznacza:

- lukę płynności krótkoterminowej (minimalną nadwyżkę płynności bieżącej) definiowaną jako różnica między sumą wartości podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym, a wartością środków obcych niestabilnych. Wartość nadwyżki na dzień 31 grudnia 2015 r. wynosiła 1 880 mln zł;
- współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi, obliczany jako iloraz funduszy własnych Banku pomniejszonych o łączną wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta i aktywów niepłynnych;
- współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi, obliczany jako iloraz sumy funduszy własnych pomniejszonych o łączną wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego, z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta i środków obcych stabilnych oraz sumy aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności;
- współczynnik płynności krótkoterminowej, definiowany jako iloraz sumy wartości podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym i wartości środków obcych niestabilnych.

Wartości powyższych współczynników na dzień 31 grudnia 2015 r. wynosiły odpowiednio: 4,72; 1,11; 1,53. Na dzień 31 grudnia 2014 r. wynosiły odpowiednio 5,99; 1,11; 1,54.

Ponadto zgodnie z wymogami powyższej Uchwały, Bank dokonuje pogłębionej analizy stabilności oraz struktury źródeł finansowania, w tym poziom osadu i koncentracji dla

depozytów terminowych i bieżących. Dodatkowo, Bank monitoruje zmienność pozycji bilansowych i pozabilansowych, w szczególności wartość prognozowanych wpływów z tytułu udzielonych klientom gwarancji.

W cyklach miesięcznych Bank przeprowadza również analizę koncentracji bazy depozytowej, która ma na celu wskazanie potencjalnego ryzyka nadmiernego uzależnienia Banku od źródeł finansowania cechujących się zbyt niskim stopniem dywersyfikacji. W celu oszacowania poziomu koncentracji Bank wyznacza wskaźnik WWK (Wskaźnik Wysokiej Koncentracji) liczony jako stosunek wartości środków zgromadzonych przez największych depozytariuszy do wartości bazy depozytowej. Na dzień 31 grudnia 2015 r. WWK wyniósł 2,22 %, co wskazuje na brak koncentracji. Wskaźnik na dzień 31 grudnia 2014 r. wyniósł 3,97%.

Statystykę WWK za 2015 r. przedstawia tabela.

Statystyka Wskaźnika Wysokiej Koncentracji (WWK) za 2015 r.

Minimalny	Średni	Maksymalny
1,97%	3,02%	4,97%

Statystyka Wskaźnika Wysokiej Koncentracji (WWK) za 2014 r.

Minimalny	Średni	Maksymalny
2,76%	3,85%	4,84%

W celu ograniczenia ryzyka koncentracji Bank dywersyfikuje strukturę bazy depozytowej w podziale na klientów detalicznych, biznesowych, finansowych, instytucji rządowych i samorządowych, monitorując i raportując miesięcznie udział poszczególnych grup w całości bazy depozytowej.

W 2015 r. sytuacja płynnościowa Banku pozostawała na bezpiecznym poziomie. Sytuacja była ściśle monitorowana i utrzymywana na adekwatnym do potrzeb poziomie poprzez dostosowywanie poziomu bazy depozytowej oraz uruchamianie dodatkowych źródeł finansowania w zależności od rozwoju akcji kredytowej i pozostałych potrzeb płynnościowych.

Przepływy kontraktowe zobowiązań Banku według terminów wymagalności.

Poniższe tabele przedstawiają zestawienie dotyczące terminów wymagalności przepływów kontraktowych w podziale na poszczególne kategorie zobowiązań bilansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku i na dzień 31 grudnia 2015 roku.

Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2014 roku i 31 grudnia 2015 roku. W ramach prezentowanych kwot zostały uwzględnione wszystkie płatności odsetkowe (o ile występują) począwszy od daty sprawozdawczej, aż do daty wymagalności poszczególnej transakcji.

Zestawienie terminów wymagalności przepływów kontraktowych zobowiązań Banku na dzień 31 grudnia 2015 roku

2015-12-31	1M	3M	6M	1Y	2Y	5Y	5Y+	Wartość kontraktowa	Wartość bilansowa
Zobowiązania	-20 884	-5 442	-4 979	-1 932	-1 399	-1 349	-1 011	-36 995	-36 490
Zobowiązania wobec banków	-1 018	-1	-1	-1	-2	-46	-51	-1 120	-1 061
Zobowiązania wobec klientów	-18 997	-5 429	-4 708	-1 725	-655	-51	-25	-31 590	-31 415
Emisje własne		-12	-271	-206	-742	-1 251	-935	-3 417	-3 145

Pozostałe zobowiązania -868

-868

-868

Zestawienie terminów wymagalności przepływów kontraktowych zobowiązań Banku na dzień 31 grudnia 2014 roku

2014-12-31	1M	3M	6M	1Y	2Y	5Y	5Y+	Wartość kontraktowa	Wartość bilansowa
Zobowiązania	-16 973	-3 881	-2 524	-1 518	-1 351	-647	-637	-27 532	-27 150
Zobowiązania wobec banków	-1 027	-1	-1	-1	-2	-49	-53	-1 133	-1 069
Zobowiązania wobec klientów	-14 815	-3 845	-2 485	-881	-832	-51	-21	-22 930	-22 789
Emisje własne	-3	-35	-39	-635	-517	-548	-563	-2 341	-2 163
Pozostałe zobowiązania	-1 129							-1 129	-1 129

47. Ryzyko kredytowe

Zarządzanie ryzykiem kredytowym i utrzymywanie go na bezpiecznym poziomie ma fundamentalne znaczenie dla stabilności działania Grupy. Kontroli ryzyka kredytowego służą obowiązujące w Banku regulacje, w szczególności metodyki kredytowania i modele wyceny ryzyka dostosowane do segmentu klienta, rodzaju produktu i transakcji, zasady ustanawiania i monitorowania prawnych zabezpieczeń kredytów oraz procesy monitoringu i windykacji należności. Grupa dąży do pełnej centralizacji i automatyzacji procesów w ramach infrastruktury systemowej, przy jednoczesnym wykorzystaniu dostępnych informacji zewnętrznych i wewnętrznych o klientach.

Poziom ryzyka kredytowego jest limitowany zgodnie z ograniczeniami wynikającymi z przepisów zewnętrznych i wewnętrznych zasad ustalanych przez Grupę, szczególnie dotyczących ograniczeń zaangażowania kredytowego wobec jednego klienta, grupy podmiotów powiązanych kapitałowo i organizacyjnie oraz branż gospodarki.

System zarządzania ryzykiem kredytowym ma charakter kompleksowy i jest zintegrowany z procesami operacyjnymi Grupy. Podstawowe etapy procesu zarządzania ryzykiem kredytowym stanowią:

1. identyfikacja;
2. pomiar;
3. monitoring;
4. raportowanie i kontrola.

Tak zdefiniowany proces pozwala na pro-aktywny nadzór nad aktualnymi i potencjalnymi typami ryzyka oraz efektywne zastosowanie metod i instrumentów sterowania ryzykiem.

W systemie zarządzania ryzykiem kredytowym zostały zidentyfikowane czynniki wewnętrzne i zewnętrzne wystąpienia ryzyka kredytowego, które przypisano do odpowiednich obszarów funkcjonowania Grupy:

1. Klient – badany jest pojedynczy klient oraz grupy klientów powiązanych, weryfikowane są również – pod względem jakości tworzonego portfela – wyodrębnione homogeniczne grupy Klientów;
2. Produkt – definiuje się wszystkie rodzaje ryzyka, które mogą mieć związek z określonym produktem: pojedyncze przypadki i całe portfele kredytów;

3. Zabezpieczenia – weryfikuje się: prawidłowość przyjęcia zabezpieczenia; jego wartość i terminowość; poprawność sporządzania dokumentacji ustanawiającej zabezpieczenie oraz aktualizację jego wartości. Dla ograniczenia ryzyka kredytowego monitoruje się sprawność wdrażania znowelizowanych przepisów dotyczących prawnego zabezpieczania wierzytelności oraz stosowanie aktualnych standardów postępowania przy zabezpieczaniu wierzytelności;
4. Proces i regulacje – weryfikuje się jakość i efektywność procesu kredytowego, administracji kredytowej, monitoringu, windykacji i restrukturyzacji oraz współpracy z zewnętrznymi podmiotami windykacji, a także zgodność z przepisami zewnętrznymi regulacji bankowych sterujących tymi procesami;
5. Systemy – weryfikuje się zwłaszcza systemy wspierające procesy: kredytowania; monitoringu i windykacji; a także efektywność ich zastosowania;
6. Kanały dystrybucji – sprawdza się efektywność i szkodowość funkcjonowania działających w Grupie kanałów dystrybucji;
7. Pracownicy – badana jest prawidłowość wykorzystywania indywidualnie przyznanych kompetencji kredytowych, przeprowadza się detekcję ewentualnych nieprawidłowości, które mogły zaistnieć podczas procesu kredytowego;
8. Warunki zewnętrzne – bada się zwłaszcza: poziom stóp procentowych; kursy walutowe; podaż pieniądza; stopę bezrobocia, zmiany na rynku pracy; koniunkturę gospodarczą;
9. Poprawność systemu zarządzania ryzykiem kredytowym – okresowo weryfikuje się poprawność przyjętych założeń odnośnie polityki zarządzania ryzykiem kredytowym Banku.

Grupa dokonuje analizy ryzyka zarówno w ujęciu indywidualnym, jak i portfelowym, w związku z czym podejmuje działania, które prowadzą do:

- minimalizacji poziomu ryzyka kredytowego pojedynczego kredytu przy założonym poziomie zwrotu;
- kontroli łącznego ryzyka kredytowego wynikającego z posiadania przez Grupę określonego portfela kredytowego.

W ramach minimalizacji poziomu ryzyka pojedynczego zaangażowania Grupa każdorazowo przy udzielaniu kredytu lub innego produktu kredytowego:

1. ocenia wiarygodność oraz zdolność kredytową z uwzględnieniem m.in. szczegółowej analizy źródła spłaty ekspozycji;
2. ocenia zabezpieczenia, w tym weryfikuje ich stan formalno-prawny oraz ekonomiczny, z uwzględnieniem m.in. adekwatności LTV.

Ponadto w ramach wzmocnienia kontroli ryzyka indywidualnych ekspozycji Grupa cyklicznie monitoruje klientów podejmując stosowne działania minimalizujące w przypadku zidentyfikowania czynników podwyższonego ryzyka.

W zakresie kontroli poziomu ryzyka kredytowego wynikającego z posiadania określonego portfela, Grupa:

1. wyznacza i kontroluje limity koncentracji;
2. monitoruje sygnały wczesnego ostrzegania w ramach systemu EWS;
3. regularnie monitoruje portfel kredytowy kontrolując wszystkie istotne parametry ryzyka kredytowego (m.in. PD, LTV, CR);
4. przeprowadza regularne testy warunków skrajnych.

Ocena ryzyka w procesie kredytowym

Udzielanie produktów kredytowych przez Grupę realizowane jest zgodnie z metodykami kredytowania właściwymi dla segmentu klienta i rodzaju produktu. Ocena zdolności kredytowej klienta poprzedzająca wydanie decyzji o udzieleniu produktu kredytowego przeprowadzana jest z wykorzystaniem systemu wspierającego proces kredytowy, narzędzi: scoringowego lub ratingowego; zewnętrznych informacji (np. bazy CBD DZ, CBD BR, BIK, BIG) i wewnętrznych baz Grupy. Udzielanie produktów kredytowych przebiega zgodnie z obowiązującymi w Grupie procedurami operacyjnymi wskazującymi właściwe czynności wykonywane w procesie kredytowym, odpowiedzialne za nie jednostki Grupy oraz wykorzystywane narzędzia.

Decyzje kredytowe zapadają zgodnie z obowiązującym w Grupie systemem podejmowania decyzji kredytowych (szczególnie kompetencyjne dopasowane do poziomu ryzyka związanego z klientem oraz transakcją).

W celu regularnej oceny podejmowanego ryzyka kredytowego oraz mitygowania ewentualnych strat na ekspozycjach kredytowych, w okresie kredytowania Grupa monitoruje sytuację Klienta poprzez identyfikację sygnałów wczesnego ostrzegania, oraz okresowe, indywidualne przeglądy ekspozycji kredytowych.

Proces monitoringu kończy się wydaniem rekomendacji dotyczącej strategii dalszej współpracy z Klientem.

Podział kompetencji

Grupa realizuje politykę rozdzielenia funkcji związanych z pozyskaniem Klienta i sprzedaży produktów kredytowych od funkcji związanych z oceną ryzyka kredytowego, podejmowaniem decyzji kredytowych oraz monitorowaniem ekspozycji kredytowej.

Zarządzanie ryzykiem koncentracji

W trosce o stabilność i bezpieczeństwo Grupy oraz właściwą jakość jego aktywów, ich dywersyfikację, rentowność oraz odpowiedni poziom kapitałów, dokonuje się bieżącej identyfikacji koncentracji w różnych obszarach działalności. Grupa uznaje nadmierną koncentrację każdej pozycji, której towarzyszy ryzyko kredytowe lub ryzyko zachwiania/utrąty płynności, za zjawisko mogące negatywnie wpływać na bezpieczeństwo funkcjonowania Grupy.

Zarządzanie ryzykiem koncentracji z tytułu działalności kredytowej w Grupie dotyczy ryzyk wynikających między innymi z:

1. zaangażowań wobec pojedynczych podmiotów lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie;
2. zaangażowań wobec podmiotów z tej samej branży, sektora gospodarczego, prowadzących taką samą działalność lub prowadzących obrót podobnymi towarami;
3. zaangażowań wobec podmiotów z tego samego województwa oraz poszczególnych krajów bądź ich grup;
4. zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia lub zabezpieczonych przez tego samego dostawcę zabezpieczenia (w tym ryzyka wynikającego z zabezpieczenia się Grupy na papierach wartościowych o podobnej charakterystyce);

5. zaangażowań w tej samej walucie;
6. zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 71 ustawy Prawo bankowe;
7. metryki produktu;
8. segmentu klienta;
9. kanału dystrybucji;
10. ofert specjalnych i promocji;
11. koncentracji wewnętrznej.

Znajomość skali potencjalnych niebezpieczeństw związanych z koncentracją zaangażowań w Grupie umożliwia prawidłowe zarządzanie aktywami i zobowiązaniami, a przede wszystkim tworzenie bezpiecznej struktury portfela kredytowego. W celu zapobiegania niekorzystnym zdarzeniom wynikającym z nadmiernej koncentracji Bank ogranicza ryzyko koncentracji, ustanawiając limity i stosując normy koncentracji wynikające z przepisów zewnętrznych oraz norm koncentracji przyjętych wewnętrznie.

Grupa wprowadziła:

1. zasady identyfikacji obszarów wystąpienia ryzyka koncentracji z tytułu działalności kredytowej;
2. proces ustalania i aktualizowania wysokości limitów;
3. proces zarządzania limitami wraz z ustaleniem sposobu postępowania w przypadku przekroczenia dozwolonego poziomu limitu;
4. proces monitorowania ryzyka koncentracji, w tym sprawozdawczość;
5. kontrolę procesu zarządzania ryzykiem koncentracji.

Koncentracja branżowa – zaangażowania bilansowe i pozabilansowe

Sekcja według PKD 2007	Nazwa sekcji	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	169 856	133 543
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	167 110	183 791
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	4 275 844	3 806 966
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1 889 519	696 880
Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	94 443	81 546
Sekcja F	Budownictwo	3 707 790	3 521 440
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, w tym motocykli	3 433 278	3 195 637
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	485 617	420 095
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1 568 126	829 488
Sekcja J	Informacja i komunikacja	785 548	924 932
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 178 549	830 968
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3 379 837	2 818 075
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	701 441	377 829
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	441 375	366 360
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	2	0
Sekcja P	Edukacja	97 367	94 217
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	579 004	179 266
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	107 681	28 714
Sekcja S	Pozostała działalność usługowa	67 723	38 400

Powyższe zaangażowania zawierają:

- kwotę kredytu (zaangażowanie bilansowe oraz pozabilansowe bez odsetek i opłat oraz uwzględniania odpisów) pomniejszoną o wniesione kaucje pieniężne;
- nieautoryzowane debety na rachunkach bieżących;
- limity skarbowe pomniejszone o wniesione kaucje, z uwzględnieniem papierów dłużnych na księgach Banku, których emitentem jest podmiot z danej sekcji.

Kraj	Stan 31.12.2015
Polska	39 758 626
Wielka Brytania	236 556
Szwecja	88 341
Cypr	76 841
Węgry	64 024
Luksemburg	60 787
Szwajcaria	24 612
Słowacja	21 494
Irlandia	13 176
Niemcy	11 408

Kraj	Stan 31.12.2014
Polska	33 069 691
Cypr	81 507
Wielka Brytania	80 599
Luksemburg	60 798
Szwajcaria	19 628
Irlandia	9 008
Niemcy	6 781
Norwegia	3 548
Australia	2 230
Izrael	1 571

Powyższe zaangażowania zawierają:

- kwotę kredytu (zaangażowanie bilansowe oraz pozabilansowe bez odsetek i opłat oraz uwzględniania odpisów) pomniejszoną o wniesione kaucje pieniężne;
- nieautoryzowane debety na rachunkach bieżących;
- limity skarbowe pomniejszone o wniesione kaucje, z uwzględnieniem papierów dłużnych na księgach Banku, których emitentem jest podmiot z danego kraju.

W porównaniu z 2014 r. zaangażowania koncentracji branżowej i wg krajów nie zawierają poręczeń udzielonych przez podmioty z danego kraju podmiotom z innych krajów. Dane z 2014 r. zostały przekształcone zgodnie z metodologią 2015 r. w celu zachowania porównywalności.

W procesie ustalenia i aktualizacji limitów koncentracji bierze się pod uwagę:

1. wiarygodne informacje ekonomiczne i rynkowe dotyczące każdego z obszarów koncentracji zaangażowań, w szczególności wskaźniki makroekonomiczne, branżowe, informacje dotyczące trendów gospodarczych, z uwzględnieniem projekcji wysokości stóp procentowych, kursów wymiany, analizy ryzyka politycznego, ratingi rządów oraz instytucji finansowych;

2. wiarygodne informacje na temat sytuacji ekonomicznej podmiotów, branż, gałęzi, sektorów gospodarki, informacji ogólnogospodarczych, w tym o sytuacji gospodarczej i politycznej krajów, oraz inne informacje potrzebne do oceny występującego w Banku ryzyka koncentracji;
3. informacje ekonomiczne i jakościowe dotyczące procesu zarządzania w podmiotach, wobec których Grupa posiada zaangażowania powodujące ryzyko koncentracji;
4. ryzyko stopy procentowej, ryzyko płynności, ryzyko operacyjne i ryzyko polityczne związane ze zidentyfikowanymi zaangażowaniami i mogące wpłynąć na podwyższenie ryzyka koncentracji.

Odpisy aktualizujące i rezerwy

Grupa dokonuje oceny wszystkich bilansowych ekspozycji kredytowych (grup bilansowych ekspozycji kredytowych) w celu identyfikacji obiektywnych przesłanek utraty wartości, według najbardziej aktualnych danych w dniu dokonywania aktualizacji wartości. Grupa dokonuje oceny ekspozycji pozabilansowych pod kątem konieczności utworzenia rezerwy. Identyfikacja utraty wartości dokonywana jest automatycznie w systemie centralnym Grupy na podstawie informacji systemowych (opóźnienie w spłacie) lub danych wprowadzanych przez użytkowników.

Katalogi przesłanek utraty wartości

1. Przesłanki utraty wartości dotyczące klienta:

- Znaczące opóźnienie w spłacie/nieautoryzowany debet – przesłanka dotyczy klientów biznesowych oraz klientów indywidualnych; jest rozpoznawana przez system w przypadku wystąpienia opóźnienia w spłacie lub nieautoryzowanego debetu przez okres dłuższy niż 90 dni, przy jednoczesnym spełnieniu kryterium istotności kwoty wymagalnej (500 zł) na wszystkich rachunkach klienta łącznie, wobec których klient pozostaje w relacji właściciel/współwłaściciel bądź kredytobiorca/współkredytobiorca;
- Postępowanie naprawcze – przesłanka dotyczy klientów biznesowych; jest rozpoznawana na podstawie oznaczenia w systemie informacji o złożeniu przez przedsiębiorcę w sądzie oświadczenia o wszczęciu postępowania naprawczego;
- Upadłość/likwidacja – przesłanka dotyczy klientów biznesowych; jest rozpoznawana na podstawie oznaczenia w systemie informacji o złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości;
- Upadłość konsumencka – przesłanka dotyczy klientów indywidualnych; jest rozpoznawana na podstawie oznaczenia w systemie informacji o złożeniu przez dłużnika wniosku o ogłoszenie upadłości (tzw. upadłości konsumenckiej);
- Nieujawniony majątek klienta – przesłanka dotyczy klientów biznesowych oraz klientów indywidualnych; jest rozpoznawana na podstawie oznaczenia w systemie informacji o złożeniu przez klienta nieprawdziwej deklaracji o majątku;
- Znaczące pogorszenie wewnętrznej oceny scoringowej/ratingowej - przesłanka dotyczy klientów biznesowych; jest rozpoznawana przez system w przypadku spadku oceny o co najmniej jedną klasę (w stosunku do pierwotnie przyznanej), a jednocześnie poniżej poziomu akceptowalnego przez Grupę;
- Znaczące pogorszenie zewnętrznej oceny ratingowej – przesłanka dotyczy klientów biznesowych i jest rozpoznawana na podstawie oznaczenia w systemie informacji o obniżeniu zewnętrznej oceny ratingowej klienta z klasy inwestycyjnej do spekulacyjnej;
- Znaczące pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej – przesłanka dotyczy klientów biznesowych; jest rozpoznawana przez system w przypadku spadku oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta (zgodnie z klasyfikacją według RMF) o co najmniej jedną kategorię, do poziomu „poniżej standardu”, „wątpliwy” lub „stracony”;

- Zgon – przesłanka dotyczy klientów indywidualnych; jest rozpoznawana na podstawie oznaczenia w systemie potwierdzonej informacji o zgonie klienta.
- Brak informacji o miejscu pobytu klienta – przesłanka dotyczy klientów indywidualnych; jest rozpoznawana na podstawie oznaczenia w systemie potwierdzonej informacji o braku adresu zameldowania;
- Utrata pracy – przesłanka dotyczy klientów indywidualnych; jest rozpoznawana na podstawie oznaczenia w systemie informacji o braku możliwości spłaty zadłużenia przez klienta na skutek utraty pracy;
- Problemy finansowe klienta – przesłanka dotyczy klientów indywidualnych; jest rozpoznawana na podstawie oznaczenia w systemie informacji o problemach finansowych klienta (zgodnie z danymi z BIK).

2. Przesłanki utraty wartości dotyczące rachunku:

- Wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego – przesłanka rozpoznawana na podstawie wprowadzonej do systemu informacji o wystawieniu bankowego tytułu Egzekucyjnego;
- Wszczęcie postępowania egzekucyjnego – przesłanka rozpoznawana na podstawie wprowadzonej do systemu informacji o wszczęciu przez Bank postępowania egzekucyjnego;
- Skuteczne wypowiedzenie umowy – przesłanka rozpoznawana na podstawie wprowadzonej do systemu informacji o dacie skutecznego wypowiedzenia przy jednoczesnym spełnieniu kryterium istotności kwoty zadłużenia (500 zł);
- Restrukturyzacja – przesłanka rozpoznawana na podstawie wprowadzonej do systemu informacji o wprowadzonych – na skutek problemów klienta z terminową obsługą zadłużenia – zmianach zasad obsługi kredytu w formie aneksu do umowy kredytowej lub porozumienia z Bankiem;
- Ekspozycja kwestionowana przez dłużnika na drodze postępowania sądowego – przesłanka rozpoznawana na podstawie wprowadzonej do systemu informacji o kwestionowaniu ekspozycji przez Klienta, na drodze powództwa sądowego;
- Zidentyfikowane wyłudzenie – przesłanka rozpoznawana na podstawie wprowadzonej do systemu informacji o potwierdzonym wyłudzeniu na podstawie wyroku sądowego.

3. Przesłanki utraty wartości dotyczące ekspozycji wobec banków:

- Opóźnienie w spłacie przekraczające 30 dni – przesłanka rozpoznawana na podstawie informacji o opóźnieniach w spłacie przekraczających 30 dni;
- Znaczące pogorszenie zewnętrznej oceny ratingowej banku-kontrahenta – przesłanka rozpoznawana na podstawie informacji o obniżeniu zewnętrznej oceny ratingowej banku-kontrahenta z klasy inwestycyjnej do spekulacyjnej;
- Znaczące pogorszenie zewnętrznej oceny ratingowej kraju-siedziby banku-kontrahenta – przesłanka rozpoznawana na podstawie informacji o obniżeniu zewnętrznej oceny ratingowej kraju banku-kontrahenta z klasy inwestycyjnej do spekulacyjnej;
- Znaczące pogorszenie sytuacji finansowej banku/niewypłacalność banku – przesłanka rozpoznawana na podstawie informacji o ryzyku klienta ocenionym w procesie okresowego monitoringu limitów na poziomie nieakceptowanym.

4. Przesłanki utraty wartości dotyczące ekspozycji z tytułu obligacji:

- Brak płatności z tytułu obligacji – przesłanka rozpoznawana na podstawie informacji o braku płatności z tytułu obligacji w terminach określonych w warunkach emisji Obligacji;

- Niedotrzymanie przez emitenta innych warunków określonych w warunkach emisji Obligacji, pozwalających na wcześniejsze postawienie obligacji w stan wymagalności.

W przypadku wystąpienia zdarzenia mogącego stanowić przesłankę utraty wartości, nieobjętego ww. katalogiem istnieje możliwość indywidualnej zmiany statusu rachunku na default. Jest on oznaczany w przypadku informacji o wystąpieniu innych, nieobjętych powyższym katalogiem, istotnych zdarzeń mogących stanowić przesłankę utraty wartości.

Przesłanki utraty wartości bilansowej ekspozycji kredytowej (grup bilansowych ekspozycji kredytowych) rejestrowane są w systemie na poziomie klienta lub rachunku. Zarejestrowanie przesłanki utraty wartości na poziomie rachunku skutkuje oznaczeniem wszystkich rachunków danego klienta jako pozostających w utracie wartości. W przypadku zarejestrowania przesłanki utraty wartości na poziomie klienta następuje propagacja utraty wartości na wszystkie rachunki w jego portfelu. Propagacja zawsze dotyczy wszystkich rachunków, do których klient pozostaje w relacji właściciel/współwłaściciel bądź kredytobiorca/współkredytobiorca. W przypadku bilansowych ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość, Bank tworzy odpis aktualizujący w celu obniżenia ich wartości księgowej do wartości bieżącej oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Ekspozycje, dla których stwierdzono przesłanki utraty wartości, dzielone są na wyceniane indywidualnie i wyceniane grupowo. Ocena indywidualna obowiązuje dla ekspozycji zagrożonych utratą wartości (liczonych na poziomie klienta), przekraczających progi ustalone w zależności od segmentu klienta (patrz tabela).

Segment klienta	w zł	
	Wysokość progu 2015	2014
Klient indywidualny: –pożyczka –hipoteka	brak progu	100 000
Klient indywidualny: –pozostałe produkty	150 000	100 000
Klient biznesowy	500 000	500 000

Ocenę indywidualną stosuje się także dla ekspozycji zagrożonych utratą wartości, dla których Bank nie jest w stanie wyodrębnić grupy aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego lub nie dysponuje wystarczającą próbą do oszacowania parametrów grupowych.

W 2015 roku Bank wdrożył statystyczny model wyceny grupowej dla kredytów hipotecznych Klienta Indywidualnego. Wdrożenie modelu spowodowane było rosnącą ilością obserwacji pozwalającą na wiarygodne oszacowanie parametrów modelu. Model ten uwzględnia empiryczne dane Banku dot. zrealizowanych odzysków oraz specyfikę danego portfela. Zmiana objęła 1238 kredytów i spowodowała wzrost odpisów z tytułu utraty wartości o 19,4 mln zł.

W 2015 roku Bank objął statystycznym modelem wyceny grupowej cały portfel kredytów i pożyczek Klienta Indywidualnego. Jednocześnie wyróżniono grupy homogeniczne pożyczek ze względu na kwotę kredytu oraz przeszacowano parametry modelu. Zniesienie progów dla tego portfela spowodowane było potrzebą optymalizacji procesu wyceny oraz rosnącą

ilością obserwacji pozwalającą rozszerzać zakres modeli statystycznych. Wdrożenie zmiany spowodowało spadek odpisów z tytułu utraty wartości o 4,4 mln zł.

Wycena indywidualna opiera się na analizie możliwych scenariuszy (klienci biznesowi) lub drzewa możliwych zdarzeń (klienci indywidualni). Każdy scenariusz i gałąź drzewa mają przypisane prawdopodobieństwo realizacji oraz oczekiwane odzyski. Dla klientów indywidualnych opracowane zostały standardowe drzewa zdarzeń, które reprezentują różne strategie windykacyjne. Przyjęte założenia do wycen indywidualnych są szczegółowo opisywane przez osoby dokonujące analizy. Wartości odzysków oczekiwanych w ramach wycen indywidualnych są porównywane ze zrealizowanymi odzyskami w cyklach kwartalnych.

Wycena grupowa oparta jest na czasie pozostawiania danej ekspozycji w stanie default; uwzględnia specyfikę danej grupy po kątem oczekiwanych odzysków. Zabezpieczenia uwzględniane są na poziomie ekspozycji.

Ekspozycje, dla których nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości, grupuje się z zachowaniem zasady homogeniczności względem profilu ryzyka i tworzy się rezerwę na grupę ekspozycji służącą pokryciu poniesionych a niezareportowanych strat (IBNR). Wartość IBNR wyznacza się na podstawie parametrów PD, LGD oraz zabezpieczeń (z uwzględnieniem oczekiwanych stóp odzysku).

Parametry PD wyznaczone są na podstawie macierzy migracji oraz stosowanych poziomów LIP (Loss Identification Period). Okres danych historycznych będący podstawą oszacowania parametru PD został wybrany tak, by spełniać dwa cele: maksymalizacja predykcyjności parametrów oraz stabilność oszacowania. Z tego względu Grupa dla większości portfeli stosuje 12 miesięczny okres obserwacji migracji pomiędzy koszykami opóźnień i statusem default w celu wyznaczenia PD. Wyjątkiem od tej zasady są portfele średnich i dużych przedsiębiorstw, dla których ze względu na niższą liczebność zdarzeń default Grupa stosuje okres 24 miesięczny. Parametr PD zróżnicowany jest dla poszczególnych portfeli i koszyków opóźnienia. PD dla poszczególnych koszyków przeterminowania wyznaczone jest na okresy LIP zgodne z poniższą tabelą:

Koszyk \ Portfel	Rachunki/LOR KI	Kredyty hipoteczne KI	Karty kredytowe KI	Pożyczki KI	Pozostałe KI	MICRO KB	Pozostałe KB
0 DPD	5	6	5	5	5	5	4
1-30 DPD	4	3	3	3	4	4	3
31-60 DPD	3	2	2	2	2	2	2
61-90 DPD	2	1	1	1	1	1	1

Okresy LIP zostały ustalone na podstawie analizy ilościowej uwzględniającej zdarzenie będące pierwotną przyczyną utraty zdolności do obsługi zadłużenia.

Zabezpieczenia

Zabezpieczenia ustanawia się w sposób odpowiedni w stosunku do ponoszonego przez Grupę ryzyka kredytowego i elastyczny wobec możliwości klienta. Jego ustanowienie nie zwalnia Grupy z obowiązku badania zdolności kredytowej klienta.

Zabezpieczenie kredytu ma na celu zapewnienie Grupie zwrotu udzielonego kredytu wraz z należnymi odsetkami i kosztami, jeśli kredytobiorca nie ureguje należności w terminach

ustalonych umową kredytu, a działania restrukturyzacyjne nie przyniosą oczekiwanych efektów.

Grupa akceptuje w szczególności następujące formy prawne zabezpieczeń:

1. Gwarancje, regwarancje i poręczenia;
2. Blokady;
3. Zastawy rejestrowe;
4. Przewłaszczenia;
5. Cesje wierzytelności;
6. Ubezpieczenia kredytu;
7. Weksle;
8. Hipoteki;
9. Pełnomocnictwa do rachunku bankowego;
10. Kaucje (jako szczególną formę zabezpieczenia).

Przedmioty zabezpieczeń są weryfikowane w procesie kredytowym pod kątem prawnych możliwości skutecznego zabezpieczenia Grupy oraz oceniana jest ich wartość rynkowa jak również wartość możliwa do odzyskania w ew. procesie egzekucji.

Zabezpieczenia wierzytelności umożliwiają:

- pomniejszenie wysokości odpisów aktualizacyjnych oraz rezerw zgodnie z MSR 39;
- stosowanie korzystniejszych wag ryzyka na potrzeby obliczania wymogu kapitałowego zgodnie z Uchwałą nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego.

Wartość zabezpieczeń uwzględniania przy ustalaniu odpisów aktualizujących dla kredytów detalicznych i biznesowych w 2015 r. wynosiła 994 mln zł, a w 2014r. 764 mln zł. Dla kredytów, dla których nie stwierdzono utraty wartości w 2015 r. wynosiła 13 600 mln zł, a w 2014r. 11 367 mln zł. Wpływ braku uwzględnienia wartości zabezpieczeń na poziom odpisów aktualizujących na dzień 31 grudnia 2015 r. wyniósłby odpowiednio 124 mln zł w przypadku odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości oraz 97 mln zł w przypadku odpisów IBNR.

Zarządzanie majątkiem przejętym za wierzytelności

W uzasadnionych przypadkach Grupa przejmuje obciążone tytułem zabezpieczenia składniki majątku w celu zaspokojenia wymagalnych wierzytelności. Operacje takie przeprowadzane są na podstawie zaakceptowanego planu zagospodarowania przejmowanego aktywa.

W 2015 r. Grupa przejmowała w procesach windykacji i restrukturyzacji jedynie ruchomości kwalifikowane do szeroko rozumianej grupy pojazdów. Majątek przejęty w ten sposób przeznaczony był wyłącznie do sprzedaży i nie był wykorzystywany na potrzeby wewnętrzne.

Majątek wspomniany powyżej przejmowany jest zarówno przez służby wewnętrzne jak i za pośrednictwem współpracujących wyspecjalizowanych i zaakceptowanych przez Bank agentów zewnętrznych. Każda przejmowana ruchomość jest wyceniana w celu ustalenia ceny sprzedaży i rozliczenia operacji przejęcia z zabezpieczonym kredytem przez niezależnych zewnętrznych rzeczoznawców działających w ramach zawartych z Bankiem umów.

W 2015 r. przejęto aktywa o łącznej wartości 4 737 tys. zł, sprzedano aktywa o łącznej wartości 4 323 tys. zł. Wartość przejętych i niesprzedanych ruchomości na dzień 31.12.2015 r. wyniosła 459 tys. zł.

Scoring/rating

Scoring kredytowy jest narzędziem wspierającym decyzje kredytowe dla Klientów indywidualnych i mikroprzedsiębiorstw, a rating kredytowy stanowi instrument wspierania procesu podejmowania decyzji w segmencie małych, średnich i dużych przedsiębiorstw.

System scoringowy i ratingowy umożliwia:

1. Kontrolę ryzyka kredytowego dzięki uzyskaniu oceny wiarygodności kredytowej klientów;
2. Ujednolicenie kryteriów podejmowania decyzji kredytowych z zachowaniem bezstronności i obiektywizmu;
3. Skrócenie czasu podejmowania decyzji kredytowych i zagwarantowanie większej skuteczności ocen wniosków kredytowych (zwiększenie wydajności pracy i zmniejszenie kosztów obsługi);
4. Uproszczenie oceny wniosków kredytowych dzięki automatyzacji procesu;
5. Segmentację klientów ze względu na ryzyko;
6. Monitorowanie i prognozowanie jakości portfela kredytowego;
7. Ułatwienie oceny dotychczasowej polityki kredytowej i szybsze wprowadzanie zmian w procesach decyzyjnych służących do oceny ryzyka kredytowego klientów biznesowych oraz indywidualnych.

W Banku regularnie przeprowadza się proces monitorowania poprawności funkcjonowania modeli scoringowych i ratingowych. Jego celem jest stwierdzenie, czy stosowane modele właściwie różnicują ryzyko, a oszacowania parametrów ryzyka właściwie odzwierciedlają odpowiednie aspekty ryzyka. Ponadto, podczas kontroli funkcjonalnych weryfikuje się poprawność zastosowania modeli w procesie kredytowym.

Stosowane obecnie modele scoringowe zostały zbudowane wewnętrznie w Banku. W celu wzmocnienia procesu zarządzania ryzykiem modeli wykorzystywanych w Banku funkcjonuje ny zespół pełniący funkcję niezależnej jednostki walidacyjnej.

Wynikami zastosowania modelu scoringowego są:

1. Wartość scoru decyzyjnego danego klienta/wniosku;
2. Klasa scoringowa z przypisaną wartością teoretycznego PD;
3. Rekomendacja scoringowa do wniosku kredytowego w postaci: „Akceptacja” lub „Odrzucenie”.

Rodzaj modelu, którym oceniani są klienci indywidualni, zależy od typu i specyfiki wnioskowanego produktu kredytowego, historii kredytowej oraz historii współpracy z Bankiem. Wybór modelu do oceny Klientów Biznesowych zależy od przynależności danego Klienta do jednego z segmentów ze względu na osiągnięte przychody ze sprzedaży. Ocena scoringowa/ratingowa wpływa na wysokość standardowych kosztów ryzyka pobieranych od danej transakcji.

W segmencie Klienta Biznesowego od 01-09-2015 wprowadzono jedną wspólną skalę ratingową parametru PD składającą się z 25 klas (Q01-Q25), która zastąpiła dotychczasową skalę scoringową dla Mikroprzedsiębiorstw na niepełnej księgowości (klasy B1-B10) oraz pięć skal ratingowych dla Przedsiębiorstw na pełnej sprawozdawczości (klasy

A-J). W celu ujednolicenia wyników wszystkie scoringi/ratingi w segmencie Klienta Biznesowego zaprezentowano zgodnie z nową skalą.

Aktywa finansowe nieprzeterminowane	Klasa ryzyka	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Należności nieprzeterminowane i bez utraty wartości			
Segment detaliczny			
Kredyty hipoteczne, pożyczki gotówkowe, Karty kredytowe, Debet w ROR			
(1 – klasa najlepsza, 6 – klasa najgorsza)	1	700 449	819 518
	2	691 423	761 449
	3	808 399	879 103
	4	887 246	955 457
	5	51 867	57 429
	6	6 851	7 286
Pożyczki, Karty kredytowe, Debet w ROR - proces standardowy			
	K1	341 778	169 423
	K2	426 684	306 330
	K3	795 538	646 594
	K4	1 084 859	1 033 527
	K5	1 227 531	1 246 084
	K6	1 034 654	1 061 847
	K7	561 920	593 831
	K8	201 861	226 774
	K9	40 719	40 149
	K10	3 809	3 478
Kredyty hipoteczne			
	M1	2 818	1 976
	M2	21 767	11 598
	M3	103 571	60 317
	M4	381 809	207 458
	M5	935 591	500 688
	M6	1 254 284	673 173
	M7	940 449	518 024
	M8	613 014	349 274
	M9	233 637	137 179
	M10	54 473	22 445
Brak scoringu		2 151 619	375 506
Razem segment detaliczny		15 558 620	11 665 917
Segment biznesowy			
Produkty długoterminowe, Kredyty samochodowe, Limit w Rachunku Bieżącym			
	1	7 785	12 012
	2	11 784	23 101
	3	16 478	30 773
	4	6 172	11 566
	5	0	0
Modele dla mikroprzedsiębiorstw na niepełnej księgowości i Modele dla podmiotów na księgach handlowych, dealerów samochodowych oraz deweloperów			
(Q01 - klasa najlepsza, Q25 - klasa najgorsza)	Q01	21	0
	Q02	13 370	66 904
	Q03	195 015	182 674
	Q04	190 236	353 879
	Q05	17 095	12 647
	Q06	1 074 832	374 379
	Q07	402 377	457 587
	Q08	161 978	0
	Q09	1 038 925	999 646
	Q10	209 023	35 653
	Q11	1 293 114	1 377 326

	Q12	709 894	808 544
	Q13	521 595	95 184
	Q14	992 276	1 033 665
	Q15	355 544	6 078
	Q16	694 126	1 115 603
	Q17	674 844	831 331
	Q18	288 928	35 287
	Q19	626 156	368 440
	Q20	163 146	37 927
	Q21	89 767	41 777
	Q22	51 762	40 456
	Q23	71 686	119 583
	Q24	2 108	0
	Q25	44 906	0
Brak ratingu		687 318	239 706
Razem klienci biznesowi		10 612 261	8 711 728
Należności nieprzeterminowane i bez utraty wartości		26 170 881	20 377 645
Należności nieprzeterminowane w utracie wartości		152 849	168 736
Segment detaliczny		37 337	14 189
Segment biznesowy		115 512	154 547
Razem należności od klientów nieprzeterminowane		26 240 014	20 546 381
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży			
emitowane przez podmioty niefinansowe	brak scoringu	216 094	205 767
emitowane przez inne podmioty finansowe	brak scoringu	0	3 005
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży nieprzeterminowane i bez utraty wartości		216 094	208 772
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży nieprzeterminowane w utracie wartości	brak scoringu	86 650	105 361
Razem aktywa finansowe dostępne do sprzedaży nieprzeterminowane		302 744	314 133
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			
Instrumenty pochodne			
(A - klasa najlepsza, J - klasa najgorsza)	Q02		289
	Q03	7 622	2 271
	Q04	4 710	5 924
	Q05	1	135
	Q06	7 910	5 781
	Q07	5 721	3 269
	Q08	1 939	0
	Q09	17 424	14 142
	Q10	7 970	2 505
	Q11	16 638	9 468
	Q12	9 399	5 795
	Q13	8 111	1 381
	Q14	18 598	16 869
	Q15	5 334	0
	Q16	12 280	32 918
	Q17	10 970	21 629
	Q18	4 910	1 221
	Q19	6 148	6 125
	Q20	2 766	677
	Q21	1 741	710
	Q22	54	207
	Q23	4 962	3 884
	Q24		

	Q25	681	1 601
	brak scoringu	47 341	42 971
Akcje		1 335	2 729
Obligacje		311	946
Certyfikaty		1 610	0
Razem aktywa finansowe przeznaczone do obrotu		206 486	183 447

Przeterminowane należności od klientów

Stan 31.12.2015	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Należności bez utraty wartości	2 807 250	412 737	137 026	100 720	3 372	3 461 105
Segment detaliczny	1 047 724	257 776	49 819	20 449	2 745	1 378 513
Segment biznesowy	1 759 526	154 961	87 207	80 271	627	2 082 592
Należności z utratą wartości	145 409	121 262	329 481	523 603	2 467	1 122 222
Segment detaliczny	55 540	76 767	204 451	282 620	1 466	620 844
Segment biznesowy	89 869	44 495	125 030	240 983	1 001	501 378
Należności razem	2 952 659	533 999	466 507	624 323	5 839	4 583 327

Stan 31.12.2014	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Należności bez utraty wartości	1 867 046	220 572	59 936	87 777	1 059	2 236 390
Segment detaliczny	903 384	181 870	14 828	26 862	1 029	1 127 973
Segment biznesowy	963 662	38 702	45 108	60 915	30	1 108 417
Należności z utratą wartości	57 608	37 749	300 437	467 330	2 095	865 219
Segment detaliczny	13 424	28 553	168 988	279 782	2 093	492 840
Segment biznesowy	44 184	9 196	131 449	187 548	2	372 379
Należności razem	1 924 654	258 321	360 373	555 107	3 154	3 101 609

Zewnętrzne klasy ratingowe

Poniżej przedstawiono strukturę dłużnych papierów wartościowych oraz należności od banków w podziale na zewnętrzne klasy ratingowe.

Grupa nie ocenia pozostałych należności handlowych wg klas ratingowych.

Portfel/Rating	AA- do AA+	A- do A+	BBB- do BBB+	BB- do BB+	B- do B+	bez ratingu	31.12.2015
Należności od banków	113 751	425 474	19 519	58 713		27 872	645 329
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	0	3 853 838	11 440	24 611	60 486	0	3 950 375
w tym:							
emitowane przez Bank Centralny	0	0	0	0	0	0	0
emitowane przez Skarb Państwa	0	3 773 380	0	0	0	0	3 773 380
emitowane przez banki	0	0	0	0	0	0	0
emitowane przez inne podmioty finansowe	0	80 458	11 440	24 611	60 486	0	176 995
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	0	628 332	0	0	0	0	628 332
Instrumenty pochodne	8 719	275 301	37 667	29		1 945	323 661
Razem	122 470	5 182 945	68 626	83 353	60 486	29 817	5 547 697

Portfel/Rating	AA- do AA+	A- do A+	BBB- do BBB+	BB- do BB+	B- do B+	bez ratingu	31.12.2014
Należności od banków	126 239	308 257	71	0	0	14 811	449 378
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	44 165	2 212 267	21 092	60 468	0	0	2 337 992
w tym:							
emitowane przez Bank Centralny	0	149 967	0	0	0	0	149 967

emitowane przez Skarb Państwa	0	2 062 300					2 062 300
emitowane przez banki	0						0
emitowane przez inne podmioty finansowe	44 165		21 092	60 468			125 725
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań		927 191					927 191
Instrumenty pochodne	52 867	302 092	12 829		5 792		373 580
Razem	223 271	3 749 807	33 992	60 468	0	20 603	4 088 141

Monitorowanie ryzyka kredytowego klientów indywidualnych i biznesowych

Stałą ochronę jakości portfela kredytowego zapewniają:

- bieżące monitorowanie terminowej obsługi kredytów;
- okresowe przeglądy, w szczególności sytuacji finansowo-ekonomicznej klientów i wartości przyjętych zabezpieczeń.

Monitoring klienta indywidualnego zawiera następujące obszary:

- klienta;
- produkty kredytowe przyznane dłużnikowi;
- umowę, z tytułu której powstała ekspozycja kredytowa;
- przyjęte zabezpieczenia;
- wysokości utworzonych odpisów aktualizacyjnych i rezerw.

Monitoring klienta biznesowego dotyczy przede wszystkim:

- klienta i podmiotów z nim powiązanych;
- branży prowadzonej działalności;
- produktów kredytowych przyznanych dłużnikowi;
- weryfikacji spełnienia przez Klienta klauzul umownych zawartych w umowie, z tytułu której powstała ekspozycja kredytowa;
- przyjętych zabezpieczeń (weryfikacja ustanowienia i wartości zabezpieczeń);
- warunków rynkowych wpływających na zdolność kredytową klienta;
- wysokości utworzonych odpisów aktualizacyjnych i rezerw.

Wszystkie ekspozycje kredytowe w segmencie klienta biznesowego obejmowane są dodatkowo monitoringiem portfelowym, tj.:

- oceną na podstawie dedykowanego modelu oceny behawioralnej oraz
- procesem identyfikacji sygnałów wczesnego ostrzegania.

Wszystkie ekspozycje kredytowe klientów indywidualnych i biznesowych podlegają monitoringowi oraz bieżącej klasyfikacji do właściwych ścieżek procesowych. W celu usprawnienia monitoringu i kontroli ryzyka operacyjnego zostały wdrożone adekwatne rozwiązania w systemach kredytowych Banku. Narzędzia systemowe zostały skonsolidowane w celu efektywnego wykonywania procedur monitoringu, którymi objęte zostaną wszystkie rachunki.

Regularnie wykonywany jest monitoring zaangażowań klasyfikowanych jako standardowe i jako niebezpieczne, które mogłyby powodować intensyfikację działań na etapie postępowania przedegzekucyjnego lub windykacyjnego. Rachunki poddawane są ocenie pod względem przekształcenia zadłużenia w ramach procedury restrukturyzacyjnej, w celu minimalizacji strat Grupy z tytułu niespłacanych terminowo zobowiązań kredytowych.

Maksymalne narażenie Grupy na ryzyko kredytowe

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Rachunek bieżący w banku centralnym	1 559 981	932 357
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	390 569	476 821
Akcje	1 335	2 729
Obligacje	311	946
Certyfikaty	1 610	0
Transakcje stopy procentowej	198 578	260 481
Transakcje walutowe	132 012	110 794
Pozostałe opcje	34 555	81 198
Pozostałe instrumenty	22 168	20 673
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	4 253 119	2 652 126
Instrumenty dłużne	4 239 445	2 649 121
emitowane przez Skarb Państwa	3 773 380	2 062 300
emitowane przez inne instytucje rządowe	0	0
emitowane przez instytucje monetarne	0	149 967
emitowane przez pozostałe instytucje finansowe	176 995	125 725
emitowane przez przedsiębiorstwa	289 070	311 129
Instrumenty kapitałowe	13 674	3 005
Pochodne instrumenty zabezpieczające	139 578	80 205
Należności od banków	645 329	449 378
Należności od klientów	30 907 057	23 647 990
Segment detaliczny	17 595 314	13 300 919
Kredyty operacyjne	167 635	142 530
Kredyty konsumpcyjne	8 699 017	6 217 208
Kredyty consumer finance	748 948	704 834
Kredyty na zakup papierów wartościowych	119 069	142 921
Kredyty w rachunku karty kredytowej	225 629	204 619
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	6 717 911	4 991 141
Pozostałe kredyty hipoteczne	896 008	877 230
Pozostałe należności	21 097	20 436
Segment biznesowy	13 311 743	10 347 071
Kredyty operacyjne	7 308 603	5 527 749
Kredyty samochodowe	70 394	141 299
Kredyty inwestycyjne	5 481 578	4 134 162
Należności z tytułu leasingu	52 330	0
Skupione wierzytelności (faktoring)	376 403	517 347
Pozostałe należności	22 435	26 514
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	888	908
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	628 332	927 191
Inne aktywa finansowe	369 816	181 153
Razem	38 266 337	28 420 938

Pozycje pozabilansowe	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Pozabilansowe zobowiązania udzielone	8 941 675	7 786 373
Dotyczące finansowania	7 371 753	6 246 398
Gwarancyjne	1 569 922	1 539 975

Zdaniem Grupy wartość bilansowa najlepiej odzwierciedla maksymalne narażenie na ryzyko.

Stosowanie praktyk typu *forbearance*

W procesie restrukturyzacji Klienta Indywidualnego Bank wykorzystuje następujące narzędzia:

- Wydłużenie okresu kredytowania. Wydłużenie okresu kredytowania skutkuje zmniejszeniem wysokości miesięcznych rat kapitałowo-odsetkowych i jest możliwe do maksymalnie 120 miesięcy (dla produktów niezabezpieczonych), niezależnie od pierwotnego okresu kredytowania. Jeżeli w ramach restrukturyzacji okres kredytowania zostanie wydłużony jednorazowo na maksymalny okres, nie ma możliwości zastosowania tego narzędzia w przyszłości. Przy wydłużeniu okresu kredytowania brane pod uwagę są ograniczenia wynikające z metryki produktu np. wiek kredytobiorcy.
- Udzielenie karencji w spłacie (pełnej raty lub części raty). W okresie karencji w spłacie rat kapitałowo-odsetkowych kredytobiorca nie jest zobowiązany do jakichkolwiek płatności z tytułu zawartej umowy. Okres spłaty kredytu może ulec wydłużeniu, o tyle miesięcy na ile została przyznana karencja (nie jest to tożsame z zastosowaniem narzędzia wydłużenie okresu kredytowania). Karencja pełnej raty stosowana jest do 3 miesięcy, karencja części kapitałowej raty maksymalnie do 6 miesięcy. Maksymalny łączny okres karencji może wynieść 6 miesięcy w ciągu 2 kolejnych lat (24 miesięcy), licząc od daty podpisania aneksu restrukturyzacyjnego,
- Konsolidacja kilku zobowiązań w Alior Banku, w tym zamiana limitu w rachunku LOR/nieuprawnionego debetu w ROR/KK, na kredyt spłacany w ratach. Konsolidacja skutkuje przekształceniem kilku wierzytelności wynikających z różnych umów w jedną wierzytelność. Uruchomiony w wyniku konsolidacji produkt jest spłacany w miesięcznych ratach na podstawie ustalonego harmonogramu. parametry produktu uruchamianego w wyniku zastosowania danego narzędzia zgodne z Metryką produktu: pożyczka gotówkowa/kredyt konsolidacyjny.

W szczególnie uzasadnionych sytuacjach istnieje możliwość zastosowania innych narzędzi.

W procesie restrukturyzacji Klienta Biznesowego nie wprowadzono ograniczeń dotyczących form stosowanych praktyk typu *forbearance*. Z uwagi na specyfikę klientów, najczęściej stosowanymi narzędziami są:

- Porozumienie poprzez zmianę harmonogramu zapadłych ekspozycji (po dacie zapadalności lub wypowiedzeniu). Polega to na przeniesieniu zadłużenia z jednej lub więcej ekspozycji na rachunek nieodnawialny z możliwymi wariantami harmonogramu: rozliczającym całe zadłużenie w czasie lub rozliczającym część zadłużenia w czasie, a część w formie płatności na końcu okresu.
- Aneks zmniejszający limit w kredytach odnawialnych. Polega na systematycznym zmniejszaniu limitu kredytowego (najczęściej z częstotliwością miesięczną) o określoną w aneksie kwotę.
- Aneks zmieniający warunki w zakresie terminu spłaty/wysokości raty lub karencji na kapitał/odsetki.

Monitoring ryzyka związanego z praktykami typu *forbearance*

Raportowanie jakości portfela kredytów zrestrukturyzowanych obejmuje raportowanie na poziomie poszczególnych przedziałów przeterminowania, przy których podjęta była decyzja o restrukturyzacji oraz na poziomie zagregowanym. Podstawowym okresem raportowania jest miesiąc kalendarzowy. W ramach tego podziału można wyodrębnić następujące podprocesy, których dotyczą przedstawiane wielkości:

- Proces aplikacyjny (ilość wniosków, ilość wydanych decyzji, rodzaje decyzji),
- Jakość portfela kredytowego (podział na poszczególne poziomy zaległości, formy restrukturyzacji, zastosowanie odstępstw),

- Pomiar przeterminowania przekraczającego 90 dni na rachunkach zrestrukturyzowanych w kolejnych kwartałach, wg stanów na koniec kolejnych kwartałów po restrukturyzacji.

W prezentacji miesięcznej przekazywanej na Zarząd są przedstawiane wyniki w/powyższych monitoringów portfela restrukturyzowanego.

W zakresie stosowania narzędzi typu *forbearance* bank identyfikuje następujące ryzyka:

- Ryzyko braku/ustania spłaty,
- Ryzyko utraty zabezpieczeń (w szczególności ruchomości) lub znacznego obniżenia wartości.
- Ryzyko upadłości.

Bank mityguje powyższe ryzyka przede wszystkim poprzez analizę Klienta, zarówno pod kątem możliwości finansowych, jak i historii współpracy z Klientem, informacji z wizyt terenowych i innych źródeł. Możliwa jest realizacja zabezpieczeń i istotna w jej wyniku redukcja zaangażowania przed zastosowaniem narzędzi *forbearance*. Przy zastosowaniu narzędzi *forbearance* Bank dokłada starań, by maksymalnie dobezpieczyć ekspozycje (hipoteki, poręczenia, zastawy). Każdy Klient, w przypadku którego zastosowano narzędzia *forbearance* ma przypisanego opiekuna w Zespole Windykacji i jest na przez niego na bieżąco monitorowany w zakresie opóźnień, tak by na reagować dynamicznie na pojawiające się negatywne przesłanki. Klienci zobowiązani są do cyklicznych aktualizacji stanów magazynowych w przypadku zastawów na zapasach, czy aktualizacji polis. W uzasadnionych Bank korzysta z Windykacji Terenowej, której jedną z funkcji jest weryfikacja zabezpieczeń.

Ocena utraty wartości dla ekspozycji podlegających praktykom *forbearance*

Bank dla ekspozycji podlegających praktykom *forbearance* przyjmuje zaostrzone kryteria identyfikacji przesłanek utraty wartości. Poza standardowym katalogiem przesłanek, w odniesieniu do tych ekspozycji stosowane są dodatkowe kryteria, zdefiniowane jako wystąpienie na moment decyzji o udzieleniu klientowi udogodnienia jednej z poniższych sytuacji:

- Opóźnienie powyżej 30 dni,
- Inna przesłanka utraty wartości,
- Ocena analityka o zagrożeniu terminowości obsługi (w przypadku Klientów Indywidualnych),
- Ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej jako Poniżej Standardu lub gorszej (w przypadku Klientów Biznesowych).

Utrata wartości dla tych ekspozycji wyznaczana jest poprzez indywidualną analizę scenariuszową opartą na historycznych zachowaniach podobnych Klientów oraz cechach specyficznych danego Klienta. Bank dyskontuje oczekiwanych przepływów stopę efektywną sprzed przeprowadzenia praktyk *forbearance*.

Bank wdrożył w 2014 roku definicję oznaczania wejścia w status *forbearance* i wyjścia zgodnie z zapisami „EBA FINAL draft Implementing Technical Standards on Supervisory reporting on forbearance and non-performing exposures under article 99(4) of Regulation (EU) No 575/2013”. Wprowadzone zmiany nie wpłynęły na sposób identyfikacji utraty wartości oraz warunków odwrócenia straty. Bank po identyfikacji przesłanki utraty wartości na ekspozycji podlegających praktykom *forbearance* stosuje zasadę, iż 3 kolejne terminowe płatności zgodne z nowym harmonogramem są podstawą uznania braku przesłanki utraty wartości.

Bank nie różnicuje podejścia do rozpoznania utraty wartości w zależności od typu udogodnienia udzielonego klientowi. Wszystkie typy udogodnień podlegają dodatkowym zastrzonym kryteriom identyfikacji utraty wartości.

Kredyty udzielone klientom podlegające forbearance	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Segment detaliczny	100 422	120 459
bez rozpoznanej utraty wartości	50 279	74 350
z rozpoznaną utratą wartości	79 575	78 842
IBNR	-212	-1 835
odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	-29 220	-30 898
oceniane metodą indywidualną	-16 672	-21 430
oceniane metodą portfelową	-12 548	-9 468
Segment biznesowy	255 597	272 492
bez rozpoznanej utraty wartości	131 887	74 890
z rozpoznaną utratą wartości	230 518	265 175
IBNR	-26	-4
odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	-106 782	-67 569
oceniane metodą indywidualną	-90 487	-66 835
oceniane metodą portfelową	-16 295	-734
Razem należności netto	356 019	392 951

Kredyty udzielone klientom podlegające forbearance	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
z rozpoznaną utratą wartości	174 091	245 550
w tym wartość zabezpieczenia	124 648	183 145
bez rozpoznanej utraty wartości	181 928	147 401
w tym wartość zabezpieczenia	97 742	69 859
nieprzeterminowane	85 305	67 281
przeterminowane	96 623	80 120
Razem należności netto	356 019	392 951

Kredyty udzielone klientom podlegające forbearance według regionu geograficznego	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
dolnośląski	25 783	14 966
kujawsko-pomorski	19 444	20 303
lubelski	14 492	4 452
lubuski	13 802	19 053
łódzki	26 478	23 809
małopolski	72 535	177 938
mazowiecki	67 946	61 308
opolski	1 975	1 885
podkarpacki	2 452	1 727
podlaski	2 276	2 154
pomorski	22 953	14 778
śląski	26 345	24 222
świętokrzyski	785	773
warmińsko-mazurski	13 693	1 216
wielkopolski	37 240	18 375
zachodniopomorski	7 820	5 991
Razem należności netto	356 019	392 951

Zmiana wartości bilansowej kredytów udzielonych klientom podlegających forbearance	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
wartość bilansowa netto na początek okresu	392 951	191 271
odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-37 535	-36 603
wartość brutto kredytów i pożyczek wyłączonych w okresie	-206 515	-28 240

wartość brutto kredytów i pożyczek nowo ujętych w okresie	208 271	275 816
Inne zmiany	-1 153	-9 293
wartość bilansowa netto na koniec okresu	356 019	392 951

W latach 2015 i 2014 wartość przychodów odsetkowych od kredytów, które podlegały forbearance wynosiła odpowiednio 20 307 tys.zł. i 24 360 tys.zł.

48. Ryzyko operacyjne

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym Grupy jest minimalizacja ekspozycji na ryzyko operacyjne, które oznacza możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów bądź z zagrożeń zewnętrznych.

Grupa posiada sformalizowany system zarządzania ryzykiem operacyjnym w ramach którego przeciwdziała wystąpieniu zdarzeń i incydentów operacyjnych oraz ogranicza straty w przypadku materializacji ryzyka. Zasady i struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie opierają się na przepisach ustawy Prawo bankowe, postanowieniach uchwał oraz rekomendacji wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego, a także zatwierdzoną przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą Banku Politykę Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym.

W Polityce Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym Grupa określiła system zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmujące:

- identyfikację,
- ocenę i pomiar,
- przeciwdziałanie,
- kontrolę,
- monitorowanie oraz
- raportowanie ryzyka operacyjnego.

Na potrzeby wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego Grupa stosuje metodę standardową.

W ramach struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie funkcjonują: Rada Nadzorcza, Zarząd Banku oraz Komitet Ryzyka Operacyjnego.

Za prawidłowy przebieg procesu zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego odpowiedzialny jest Zarząd Banku, który aktywnie uczestniczy w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym w Alior Banku, podejmując w szczególności działania wspomagające ten proces:

- akceptując Politykę Banku w tym zakresie,
- określając kompetencje i podział zadań w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- powołując i zatwierdzając skład Komitetu Ryzyka Operacyjnego;
- zatwierdzając poziom wewnętrznych limitów oraz apetytu na ryzyko operacyjne;
- przeprowadzając okresową ocenę procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz poziomu wykorzystania wewnętrznych limitów i apetytu na ryzyko operacyjne;
- tworząc i rozwijając kulturę organizacyjną w zakresie efektywnego zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Nadzór nad realizacją przyjętej strategii w zakresie ryzyka operacyjnego sprawuje Rada Nadzorcza, która min.:

- potwierdza kompetencje Zarządu Banku niezbędne do realizacji strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- zatwierdza Politykę określającą zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym;

- akceptuje i ocenia realizację strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym i w razie konieczności zleca poddanie jej rewizji;
- dokonuje okresowej oceny poziomu ryzyka na podstawie informacji przekazywanych przez Zarząd Banku i Komitet Ryzyka Operacyjnego;
- rekomenduje podjęcie działań w celu ograniczenia lub zmiany profilu ryzyka operacyjnego Banku.

Komitet Ryzyka Operacyjnego wspiera Zarząd Banku w efektywnym zarządzaniu ryzykiem operacyjnym. Komitet na bieżąco monitoruje poziom ekspozycji na ryzyko operacyjne i ocenia aktualną sytuację w zakresie ryzyka operacyjnego w skali całego Banku. Komitet uczestniczy w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym m.in. poprzez:

- dokonywanie oceny ryzyka operacyjnego w prowadzonych w Banku projektach,
- akceptowanie lub rekomendacje zmian w planach utrzymania ciągłości działania,
- określanie zakresu przeprowadzania w Banku samooceny ryzyka operacyjnego,
- akceptację założeń do przeprowadzania testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka operacyjnego oraz ich wyników.

Komitet wydaje również rekomendacje i decyzje mające na celu przeciwdziałania wystąpieniu zdarzeń operacyjnych, a w razie ich zidentyfikowania ogranicza skutki zdarzeń.

Proces ograniczania ryzyka operacyjnego jest jednym z najważniejszych elementów zarządzania ryzykiem operacyjnym, ponieważ decyzje o ograniczaniu ryzyka bezpośrednio kształtują jego profil. Zarząd Banku, na podstawie rekomendacji Komitetu Ryzyka Operacyjnego dotyczących obszarów działalności Banku szczególnie narażonych na zagrożenia operacyjne, podejmuje decyzje w zakresie dalszych działań Banku w kierunku ograniczenia, akceptacji ryzyka operacyjnego lub zaprzestania działalności, której towarzyszy podwyższona ekspozycja na ryzyko operacyjne. Zarząd Banku może także podjąć decyzję o konieczności ubezpieczenia zidentyfikowanego ryzyka operacyjnego.

Bieżącą kontrolą i monitorowaniem ryzyka operacyjnego w Banku zajmuje się Dział Strategii Ryzyka Operacyjnego. Jest to jednostka odpowiedzialna m.in. za:

- rozwój i wprowadzanie odpowiednich metodyk oraz instrumentów kontroli ryzyka operacyjnego;
- opiniowanie i konsultowanie oceny ryzyka operacyjnego w prowadzonych projektach, produktach oraz procedurach (nowych i modyfikowanych);
- monitorowanie poziomu wykorzystania wewnętrznych limitów oraz apetytu na ryzyko operacyjne;
- gromadzenie wysokiej jakości danych o zdarzeniach i skutkach operacyjnych;
- monitorowanie zdarzeń wewnętrznych i zewnętrznych;
- monitorowanie poziomu ryzyka Banku z wykorzystaniem stosowanych przez Bank narzędzi, m.in. poziomu kluczowych wskaźników ryzyka (KRI) oraz samooceny;
- przygotowywanie cyklicznych raportów dotyczących poziomu ryzyka operacyjnego w Banku.

Obowiązek monitorowania i ograniczania ryzyka operacyjnego w codziennej pracy dotyczy wszystkich pracowników i jednostek organizacyjnych Banku. Pracownicy Banku na bieżąco kontrolują poziom ryzyka operacyjnego w obsługiwanych procesach i aktywnie minimalizują ryzyko, podejmując możliwe działania mające na celu uniknięcie/ograniczenie strat operacyjnych. Odpowiadają za bieżącą rejestrację zdarzeń i finansowych skutków operacyjnych dotyczących ich obszarów działalności,

definiują oraz raportują wartości Kluczowych Wskaźników Ryzyka (KRI) oraz poziomy tolerancji dla procesów szczególnie narażonych na ryzyko operacyjne, a także biorą udział w procesie samooceny zleconym przez KRO.

Ewidencja zdarzeń/incydentów i skutków operacyjnych

Grupa prowadzi ewidencję zdarzeń, incydentów i skutków operacyjnych, która umożliwia efektywne analizowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego, zgodnie z wewnętrzną instrukcją określającą zasady rejestracji. Proces ewidencji prowadzony jest z wykorzystaniem systemu OpRisk wspomagającego zarządzanie ryzykiem operacyjnym, który umożliwia rejestrację, analizę, pomiar i monitoring danych.

W 2015 r. odnotowano łącznie 13 026 tys. zł strat operacyjnych brutto. W porównaniu z 2014 r. wartość strat operacyjnych brutto wzrosła o 8 400 tys. zł. W 2015 wartość odzysków/ przychodów operacyjnych z tytułu ryzyka operacyjnego wyniosła 8 688 tys. zł, w porównaniu do 629 tys. zł w roku 2014.

49. Zarządzanie kapitałem

Celem zarządzania kapitałem w Grupie jest utrzymywanie w każdym momencie działania odpowiedniej wartości funduszy własnych oraz kapitału Tier 1 do pokrycia ryzyka na odpowiednim poziomie, zgodnie z założonym apetytem na ryzyko.

W ramach apetytu na ryzyko Grupa określa oczekiwane poziomy pokrycia przez fundusze własne oraz kapitał Tier 1 potencjalnej straty nieoczekiwanej z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka określonego w przepisach Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (Rozporządzenie CRR), a także poszczególnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanego w ramach procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP). Potencjalna strata nieoczekiwana jest wyznaczana za pomocą kapitału regulacyjnego, którego metodyka wyznaczania została określona w Rozporządzeniu CRR, a także za pomocą kapitału wewnętrznego, wyznaczanego za pomocą metod o których mowa poniżej.

Odpowiedzialność za zarządzanie kapitałem

W procesie zarządzania kapitałem nadrzędną rolę odgrywają Rada Nadzorcza, Zarząd Banku oraz Komitet Zarządzania Ryzykiem i ICAAP.

Kompetencje Rady Nadzorczej

- Zatwierdzanie procedur dotyczących szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania kapitałowego i planowania kapitałowego.

Kompetencje Zarządu

- Przygotowanie i wdrożenie procesów szacowania kapitału wewnętrznego,
- Przygotowanie i wdrożenie procesów zarządzania kapitałowego,
- Przygotowanie i wdrożenie procesów planowania kapitałowego,
- Regularne przeglądy procesu ICAAP,
- Analiza raportów ICAAP (monitorowanie celów kapitałowych oraz profilu ryzyka),
- Nadzór nad procesem ICAAP.

Kompetencje Komitetu Zarządzania Ryzykiem i ICAAP:

- Nadzór nad procesem ICAAP w Banku, w tym procesem przeglądu ryzyka i metod szacowania kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- Monitorowanie celów kapitałowych, limitów alokacji kapitału oraz limitów dla łącznego współczynnika kapitałowego i współczynnika kapitału Tier1,
- Opiniowanie przeglądu procesu ICAAP.

Miary adekwatności kapitałowej

W Grupie do podstawowych narzędzi wykorzystywanych do zarządzania kapitałem należą:

1. Łączny współczynnik kapitałowy oraz współczynnik kapitału Tier1
2. Analiza regulacyjnego wymogu kapitałowego

Kapitał wewnętrzny (ICAAP) oraz współczynnik pokrycia kapitału wewnętrznego przez fundusze własne.

49.1 Współczynnik wypłacalności

Współczynnik wypłacalności oraz współczynnik Tier 1 na dzień 31 grudnia 2015 r. zostały obliczone zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 („Rozporządzenie CRR”). Do dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego część regulacji dotyczących ustalania funduszy własnych oraz wymogów kapitałowych (tzw. „opcje narodowe”) nie została podjęta oraz opublikowana przez polski organ lub podmiot publiczny upoważniony do sprawowania nadzoru nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi. Do wyliczenia współczynnika wypłacalności w nieuregulowanym zakresie przyjęto konserwatywne podejście, które dotyczyło m. in. wartości procentowych w okresie przejściowym oraz wag ryzyka wobec ekspozycji walutowych zabezpieczonych hipotekami, dla których założenie to zostało wskazane przez KNF jako potencjalne „opcje narodowe”. Należy wziąć pod uwagę, że w przypadku ustalenia i opublikowania „opcji narodowych”, współczynnik kapitałowy Grupy mógłby różnić się od opublikowanego w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

Na potrzeby wyliczenia współczynnika wypłacalności w 2015 r. zastosowano konsolidację ostrożnościową – konsolidowane były Alior Bank S.A. i Alior Leasing sp. z o.o.

Wyliczenie funduszy i współczynnika wypłacalności	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności	3 853 305	2 951 908
Kapitał podstawowy Tier I (CET1)	2 975 899	2 589 476
Kapitał uzupełniający Tier II	877 406	362 432
Wpłacony kapitał	727 075	699 784
Kapitał zapasowy	2 280 668	1 775 397
Pozostałe kapitały	187 544	184 008
Zysk zweryfikowany przez biegłego rewidenta	178 682	169 589
Wynik z lat ubiegłych zweryfikowany przez biegłego rewidenta	0	0
Strata bieżącego roku	0	-14 348
Kapitał z aktualizacji wyceny - niezrealizowane straty	-12 901	-6 642
Wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej	-381 353	-215 564
Kapitał z aktualizacji wyceny - niezrealizowane zyski	1 790	0
Zobowiązania podporządkowane	877 406	362 432

Dodatkowe korekty wartości	-5 606	-4 286
Udziały niekontrolujące	0	1 538
Wymogi kapitałowe	2 457 567	1 844 857
Wymogi kapitałowe razem dla ryzyka: kredytowego, kredytowego kontrahenta, korekty wyceny kredytowej, rozmycia i dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie	2 214 189	1 658 381
Wymogi kapitałowe razem dla ryzyka: cen kapitałowych papierów wartościowych, cen instrumentów dłużnych, cen towarów i walutowego	2 520	1 657
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych	32 637	26 207
Wymogi kapitałowe razem z tytułu ryzyka operacyjnego	208 221	158 612
Tier 1	9,69%	11,23%
Współczynnik wypłacalności	12,54%	12,80%

Wartość ekspozycji bilansowej i pozabilansowej w ryzyku kredytowym w podziale na klasy

Klasa ekspozycji według metody standardowej	Stan 31.12.2015		Stan 31.12.2014	
	Wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	Wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem
Rządy i banki centralne	6 221 473	693 721	4 208 722	374 800
Instytucje	1 349 818	563 649	1 121 491	476 803
Przedsiębiorstwa	7 624 661	4 894 013	5 320 213	2 730 101
Detaliczne	16 209 459	8 736 945	12 084 887	6 281 313
Zabezpieczone na nieruchomościach	14 569 557	9 415 917	12 629 468	7 928 143
Pozostałe	4 197 144	3 267 950	3 605 018	2 840 265
Razem	50 172 112	27 572 195	38 969 799	20 631 425

Wartość pierwotnej ekspozycji bilansowej w ryzyku kredytowym w podziale na typy ekspozycji

Typ ekspozycji	Stan 31.12.2015	Stan 31.12.2014
Środki pieniężne w kasie lub równoważne pozycje gotówkowe	192 824	226 085
Papiery wartościowe	4 863 185	3 568 566
Kredyty	33 809 508	25 426 140
Rzeczowe aktywa trwałe	228 928	191 835
Wartości niematerialne	381 353	215 564
Pozostałe	960 127	838 186
Razem	40 435 925	30 466 376

Zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) nr 183/2014 z dnia 20.12.2013 wartość ekspozycji zawiera korekty z tytułu ogólnego i szczególnego ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier I.

49.2. Analiza regulacyjnego wymogu kapitałowego

W ramach procesu wyliczenia współczynnika wypłacalności Grupa analizuje poziom regulacyjnego wymogu kapitałowego oraz relacji funduszy własnych do kapitału wewnętrznego. Analiza polega na porównaniu rzeczywistych wartości z wartościami budżetowanymi oraz wskazaniu przyczyn ewentualnych różnic (inna niż planowana skala działalności Grupy, zwłaszcza wielkość portfela kredytowego, czy inny niż planowany profil ryzyka aktywów). Kapitały własne Grupy przewyższały łączny wymóg kapitałowy w ciągu całego 2015 r.

Uwzględnienie ryzyka w ocenie celu stawianego jednostkom biznesowym

Model biznesowy Grupy definiuje cel stawiany poszczególnym jednostkom biznesowym jako rentowność zawierającą elementy oceny ryzyka (straty oczekiwane) oraz koszty

kapitału. Koszty kapitału są rozumiane jako iloczyn założonego RoE Banku i kwoty kapitału regulacyjnego powstałego w wyniku działalności danej jednostki.

49.3. Kapitał wewnętrzny

W ramach procesu ICAAP Bank dokonuje identyfikacji oraz oceny istotności wszystkich rodzajów ryzyka, na które jest narażony w związku z podejmowaną działalnością.

Istotne rodzaje ryzyka w dniu 31 grudnia 2015 r.:

1. Ryzyko kredytowe – niewypłacalności
2. Ryzyko kredytowe - koncentracji branżowej
3. Ryzyko kredytowe - koncentracji wobec klienta
4. Ryzyko kredytowe - koncentracji w walucie
5. Ryzyko operacyjne
6. Ryzyko płynności
7. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej
8. Ryzyko rynkowe
9. Ryzyko modeli
10. Ryzyko reputacji
11. Ryzyko biznesowe

Na poszczególne rodzaje ryzyka, zidentyfikowane jako istotne, Grupa alokuje kapitał wewnętrzny przy zastosowaniu wewnętrznych modeli szacowania ryzyka. Kapitał wewnętrzny szacowany jest:

- dla ryzyka kredytowego w oparciu o metodykę CreditRisk+ jako wartość 99,95 kwantyla rozkładu strat na portfelu kredytowym;
- dla ryzyka rynkowego oraz ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej w oparciu o metodykę VaR;
- dla ryzyka płynności w oparciu o model luki płynności przy założeniu scenariusza skrajnego;
- dla ryzyka operacyjnego w oparciu o model uwzględniający stopę zwrotu z aktywów w sektorze bankowym.

Wyznaczony całkowity kapitał wewnętrzny jest zabezpieczany wartością kapitału dostępnego przy uwzględnieniu odpowiednich buforów bezpieczeństwa, zgodnie z założonym apetytem na ryzyko.

49.4 Pakiet CRD IV/CRR

Na 31 grudnia 2015 r. Grupa w pełni uwzględniała przepisy Rozporządzenia CRR w zakresie zarządzania kapitałem, w tym rachunku funduszy własnych oraz wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu

02.03.2016

Wojciech Sobieraj
Prezes Zarządu

Podpis

02.03.2016

Małgorzata Bartler
Wiceprezes Zarządu

Podpis

02.03.2016

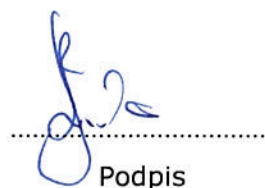
Krzysztof Czuba
Wiceprezes Zarządu

Podpis

02.03.2016

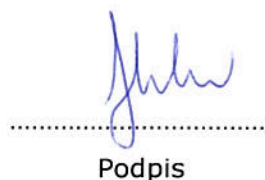
Joanna Krzyżanowska
Wiceprezes Zarządu

Podpis

02.03.2016

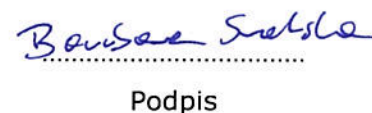
Witold Skrok
Wiceprezes Zarządu

Podpis

02.03.2016

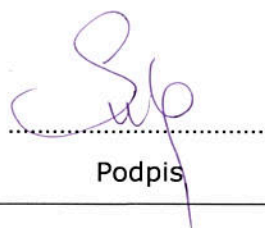
Barbara Smalska
Wiceprezes Zarządu

Podpis

02.03.2016

Katarzyna Sułkowska
Wiceprezes Zarządu

Podpis